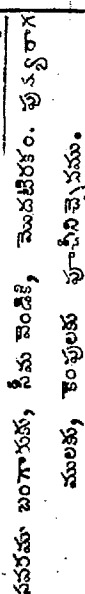
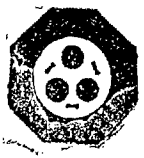

Telephone No. 544.

బలహీనము, వర్షముల బలహీనము

రక్త హాతి

1228

మొదలగు వాటికి.

Deschiens' syrup

పిర్రులను ఉపయోగించుము.

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, నియోజకశక్తిని, 20,000 వైద్యులు ఒప్పకొనియున్న వారు. దీనిని, పోషక

అను మార్కును, గమనించుము. ఎక్కడను చిక్కును.

To be had of all Chemists (Wholesale) C. T. HARI & Co., 174, Broadway, Madras.

లండనులోనున్న డాక్టరు మేరీ కార్మిక్లేస్టోప్సు, డి. ఎస్. సి. పి. హెచ్. డి. షెల్లె

ఆఫ్ ది యూనివర్సిటీ కళాశాల, వారిచే

నెక్టు ఆల్ సైన్సు స్త్రీ పురుష సాంగత్య విషయక గ్రంథము

ఈ పుస్తకమునందుగల స్త్రీ పురుష సాంగత్య

విషయమై ప్రజలు తమ అభిప్రాయములను

పూర్తిగా పడేపడే పంపియున్నారు:

ఇందులోగల విషయములు:—

మొదటి భాగము:— వివాహము,

దానిచే గలుగు లాభములు, ఎంత వయస్సులలో

వివాహము చేసుకోవలసినది. ఎట్టివారిని ఎరిచ

వలసినది, ప్రేమ అనేకరకములకింద విభజించ

బడినది, వరించునప్పుడు పురుషుడు విసర్జించవల

సిన విషయములు, పరించునప్పుడు స్త్రీ విసర్జించ

వలసిన విషయములు, స్త్రీ పురుష పుట్టుటకు

సంబంధించిన కేరీరాంతరమున కాస్త్రము శరీర

కాస్త్రము, మోహముచేగలుగు మంచి సెబ్యులు,

ఇం దియనిగ్రహమునకు సంబంధించిన నిబంధనలు,

బిడ్డలు—వారివాంఛనీయత, బుద్ధి మతలతకు చేరిన

నియమములు.

రెండవ భాగము:— భుజించుట, మాతనముగా గర్భముధరించుట, గర్భము

ధరించుచుండుకాలము, గర్భము—దానియొక్క చిహ్నములు, గర్భము నిలుచుట, గర్భకాలమందు గలుగు చిహ్నము,

ప్రసవము: ప్రసవానంతరము తల్లి ఆచరించవలసినవిధము, బిడ్డను పెంచవలసిన నియమములు.

మూడవ భాగము:— శిశువులను సవరించుకొనుట. గర్భము, స్త్రీజాతికి సంబంధించినవ్యాధులు—

వాటికి కారణములు, పురుషజాతికి సంబంధించిన వ్యాధులు వాటికి కారణములు, నుష్టి సైధునము, వంశ్యత్వము, వపునక

త్వము, వివాహానంతరము పాశ్చిముగానుండుటకు కావలసినవిషయములు— వాటిని ఎట్లు పొందుట, సాయంకాలములందు

నిద్ర, అపాయ మేమియు లేక పుట్టుకను అపుట, ఇవిగాక యిక్కడ తెలుపుటకు వీలుకానట్టి అనేక యితర

ముఖ్యవిషయములును హాడ ఇందులోగలవు. ఇందులో నివర్తనములును హాడ గలవు.

అన్ని భిండుములందును ప్రసిద్ధిచేసినది. 10 విదేశభాషలందు తర్జుమాచేయబడినది. విషయములు భాగగా

తెలియునట్లును చదువునట్టివారికి ఉత్తేహముగా నుండునట్లును సాంకేతికభాష లేక మిక్కిలి విశేషముగా తెలియు

భాషలో వ్రాయబడినది. 17 పార్లు ముద్రించబడినది. 481500 ప్రతులు అమ్ముచు పోయినవి.

ఈ గ్రంథము ఆంగ్ల భాషలో గలదు. ప్రతి 1 కి ధర రూ 6-0-0 లేక 10 పిన్సెంట్లు.

బ్రిటిష్ మెడికల్ జర్నల్ అభిప్రాయము:— వివాహితులకు వివాహము చేసుకొనబోవువారికి

ఇది చాల ఉపయోగకరమైన గ్రంథము.

కేంబ్రిడ్జి రెస్ట్రా అభిప్రాయము:— స్త్రీ పురుషజాతికి సంబంధించిన గ్రంథము. ఆంగ్లప్రజలకు వివర

ముగా తెలియునట్లు వ్రాయబడిన గ్రంథము దీనికంటే మించినదిలేదు.

ది న్యూయార్కు పర్యట అభిప్రాయము:— వివాహవిషయమై మన భాషలో విపులముగా తెలుపు

లేకపెట్టెనైన గ్రంథము

ది లాన్ సెట్ అభిప్రాయము:— యిందులోగల నివర్తనములు మరియెచ్చటను దొరకుట దుర్లభము.

ది ఉమన్ లీడర్ అభిప్రాయము:— ప్రస్తుతము ప్రజలకు ముఖ్యముగా కావలసిన గ్రంథము.

ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాసిన బడయగలరు.

THE INTERNATIONAL PUBLISHING COMPANY,

International Buildings, Ludhiana, (Punjab.)

Telegraph address: "Ipu" Ludhiana.

అభ్యుదయము

ఆమోగుమైన మందు సక్రమముగా 300 పుటలు వేయబడినది. శ్రీ ముక్త్యాలరాజువారి సంపాదనమున సోప యోగమున కై తయారుచేయబడినది.

దాని ఉపయోగమును గుర్తించి స్వల్పగ్రంథ విక్రయమునకుగూడ పెట్టినాము. మూత్రవ్యాధులలో బాగా పనిచేయును. డబు దిటిన్ అనే బహుమూత్రవ్యాధిని పోగొట్టి, మూత్రములోనుండే తీసివదార్చును తీసివేయును. నేతని, చిగును, శ్మయరోగ మును బోగొట్టును. కఫరోగము లన్నిటియందు చాలా మంచిది. ఔషధయోగములందు గూడ ఉపయోగించుకొనవచ్చును. గొప్పగొప్పవారు మెచ్చియున్నారు. అనుపానవిశేషములే నన్నివ్యాధులను గుదుర్చును. ఒకసారి వాడినాడండి మీకే తెలుస్తుంది. ఉపయోగించువిధము మందులో పంపబడును. ఎక్కువగా కొనేవారికి ప్రత్యేకపు రేటు. తులం 1 కి F-0-0.

అడను:— మేనేజరు, ఆర్థర సాయనశాల, ముక్త్యాల(కృష్ణాజిల్లా), 1233

అఖిలభారత స్వరాజ్యము

సాయిసంఘసభ నవంబరు 1 వ తేదీన జరుగును

మదరాసు, అక్టోబరు 16:— అఖిలభారత స్వరాజ్యపక్ష జెనరలు కార్యదర్శి ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు యల్ యల్. ఏ. ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు:— నవంబరు 1 వ తేదీ అదివారమునాడు అఖిలభారత స్వరాజ్యపక్షము సాయిసంఘ సభ నాగపూరులో జరుగును. ప్రదేశమును పరిమోసన టైమును నాగపూరులో తరువాత తెలియచేయబడును. పక్షమునకు సంబంధించిన ముఖ్యవిషయములు చర్చించబడునగాన అందరును తప్పక రావలెనని మిమ్ముందరిని ఆహ్వానించుటకు నేను పండిత మోతీ లాల్ నెహ్రూగారిచే కోరబడితిని.

కార్యక్రమము:— 1. తాంబీగారు మధ్యరాష్ట్రములలో కార్యనిర్వాహక సభ్యత్వము నంగీకరించినందువలన కలిగిన పరిస్థితులను విచారించుట.

2. పక్షమువారి మూడు కార్యక్రమమును విచారించుట.

3. కార్యనిర్వాహకసభ్యులవారి కోరికపైన జెనరలు నెహ్రూగారి తీసికొనివచ్చు యితరవిషయములు.

(అ. ప్రె.)

హిందూదేశపు

నైస్యపుఖర్చుల విచారణసంఘము

రంగస్వామి అయ్యంగారు సభ్యుడుగా నుండుట

కాహ్వానింపబడుట

అయ్యంగారు నిరాకరించుట

మదరాసు, అక్టోబరు 16:— హిందూదేశ నైస్యపు ఖర్చులను గూర్చి విచారించుటకు ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన సంఘములో ఆంధ్రప్రదేశ్కు పట్టిక ఆక్టోబరు 1 కమిటీతరపున సభ్యుడుగా నుండుటకు ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు ఆహ్వానింపబడిరి. తనపక్షమువారు ప్రత్యేకముగా శాంక్ష నిచ్చినగాని ప్రభుత్వమువారి ఏకమిటికిని తాను సభ్యుడుగా నుండుట కంగీరింపజాలననియును ప్రభుత్వమువారి నైఖిరిని బట్టి అట్టి ప్రత్యేకశాంక్షను తనపక్షమువారిని అనుగ ననన రములేదనియు అయ్యంగారు జవాబిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

టంగా బండ్లవాండ్రునమై

అంద రొకేమాదిరిదుస్తుల దొడనుకొనవలయునని నిర్బంధింపబడుట

అంబాలాయందు యానములు లేవు

అంబాలా, అక్టోబరు 15:— సుమారు రూ 24 లు విలువగల దుస్తులను గొని ఎల్లరును ధరించవలయునని కంటోను మెంటు అధికారులు నిర్బంధించుటచే వారి అనవ్యుత్తిని చెల్పుటకు అంబాలా టంగా బండివాండ్లు సమ్మెకట్టిరి. వారిబండ్లను దీసికొని బండ్లవాండ్లు చాలమంది నగరమును విడిచిరి. ఏదగమున యానసౌకర్యములును అంబాలాయందు దివ్యుడులేవు అధికారులు మాత్రము బిక్కిరిసియే ఉన్నారు. (అ. ప్రె.)

స్తీము బోయిలర్లు

586

కలిగే యిబ్బందులు యింక యెంతమాత్రమున్ను లేకుండా కాపాడుకొనుటకు

“ఎవెక్సియర్”

మ. వాగుడు. దీనిని రంగు పూసినట్లు బోయలర్లలోపలి భాగములందు బ్రాఫుతో పూసినయెడల స్టీమును త్రువ్వ నగైరాలు యెంతమాత్రమును పట్టనిట్లు స్టీములపైని గంటలు పవనివ్వసండా బోయలర్లను కాపాడును.

డి. యల్. శాస్త్రి అందు కో,

12, లెయిచెట్టిపేడి, మద్రాసు

సక్సెస్ ఫుల్ చూరము:— స్టీము వ్యాధులను పోగొట్టుటకు ఇదియే మంచి ఔషధము. 1 డబును రూ 1-4-0.

టి. ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి,

నెం. 1, అలంగా త్రవ్వకేటి, తిరువల్లిక్కేడి, మదరాసు,

కాన్పూరు కాంగ్రెసు మహాసభ

అఖిలభారత స్వదేశీ, శిల్పచిత్రకళా ప్రదర్శనము

1925 డిసెంబరు నెల మూడునాలుగు వారములలో ఆనగా 15 వ తేదీ మొదలు నెలకొనెను వరకును కాన్పూరులో మహాసభ జరుగు సందర్భమున నీ ప్రదర్శనముగూడ జరుగును. అన్ని రాష్ట్రములనుండి పెక్కువేలమంది ప్రేక్షకులు గూడ సభ్యులయ్యెదరని యూహించుచున్నాము. స్వదేశీస్తువులను ప్రదర్శించుట కిది చాల ముఖ్యమయము. కాన్పూరు వాణిజ్యమునకు చాల విఖ్యాతి నెంచిన స్థలము. దేశీయమహాసభ కొరకు పెక్కువేలమంది యితర రాష్ట్రములనుండి గూడవచ్చెదరు. సామాన్య ప్రదర్శనమునకు పరిమితమైన నది విక్రయము బాగుగా జరుగుటయే గాక అత్యధికముగ ప్రకటనగూడ కలుగును.

అన్నిరకముల ఖద్దరుబట్టలు, కాష్మీరుబట్టలు, మాలిదాలు, పూలుబట్టలు, దోయపట్టుబట్టలు, చంతపు సామానులు, ఇత్తడిపాత్రలు, కర్రసామానులు మున్నగునవి భారత దేశమున తయారుచేయబడిన వన్నియును ప్రదర్శింపబడును.

ప్రదర్శనకాల ఆనంతరం దుకాణములకు ఫలము యేర్పాటు చేయబడును.

ప్రదర్శనమునకు సామగ్రిలను పంపగోరు వారును ప్రదర్శన కాల ఆనంతరం దుకాణములను పెట్టగోరువారును వెంటనే "సెక్రటరీ, ఎక్సిబిషను కమిటీ, జనరలుగంజీ, కాన్పూరు అను విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ప్రారంభ దరఖాస్తు

ప్రదర్శకుడు లేదా, దుకాణదారుడు

1. పేరు.
2. విలాసము.
3. { మీరు ప్రదర్శించ గోరెదరా?
ఎంతవరకు కావలెనో?
4. { ప్రదర్శనకాల ఆనంతరం దుకాణమును పెట్టగోరెదరా?
ఎంతవరకు కావలెనో?
5. ఏరకము సరకులను ప్రదర్శించెదరు?
6. ఏరకము సరకులను విక్రయించెదరు?
7. సరకు తెచ్చు చేయబడెను?
8. మీరు సరకులను చేసెడివారా లేక ఏకెంటా?

ఈ వివరములను తెలియజేయుచు వెంటనే పైని వివరింపబడిన విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

కేవలము స్వదేశీస్తువులు మాత్రమే అనుమతిప బడును గాన ప్రతివారును ఆరీతిగా పూర్వీకత్తు నియ్యవలెను.

"ఇట్టి గొప్ప అనకాశమున వృధచేయుటకు స్వదేశీస్తువులు ఖద్దరుగూలు బట్టలు, ఖద్దరు పున్నిబట్టలు, ఖద్దరు పట్టుబట్టలు, చంతపు సామానులు, ఇత్తడిసామానులు, కర్ర సామానులు, ఇనుము ఉక్కుసామానులు, తోలుసామానులు, స్వదేశీస్తువులు, వట్టిపాత్రలు మున్నగువానిని ప్రదర్శనమునకు పంపగోరెదను" అని ప్రదర్శన కార్యదర్శి మాకు వ్రాసెను.

రంగూనులో తుపాను

రంగూను, అక్టోబరు 16:—నిన్న రాత్రి ప్రారంభించిన తుపాను రంగూనులో నింకను వేయచునేయున్నది. పెద్ద పెద్ద చెట్లు, వడీపోయినవి. రేవుదగ్గర నున్న గూడువువాగును పడి పోయినది. నెట్టిలో నోకబోలు మునిగినది. చూడు సరకుల బోట్లు మునిగినవలెనవున్నాయి. ఇండ్లకు గుడి నెలప చాలనష్టము తగిలినది. కాని ప్రాణనష్టములేదు. ఇర్షమునూడ బాగుగా కురియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

బీజే బంద్:—నీరైపోయిన విద్యమును గట్టిపరచుట లోకప్రసిద్ధి చెందెను. స్వప్నమునుగాని మాత్రముతో గాని విద్యము స్థిరమునకున్న యెడల తక్షణం నిలిపివేయును. ముసలినిముసు, నపుంసకల్పమును తొలగించి యావనమొసంగును. ఎంతబలహీనుని కయినను రెండుగంటలలో నరములకు బలము నిచ్చి సంపాదకునిగా అనుభవించునట్లు చేసి సంతానవంధియగుచేయును. ఉన్నతములు కుమార్తెలుగా నుంచుకొను. 20 మాత్రము సీ 1-కి 2-0-0. వి. పి. చార్జి వేరు.

ఆర్య వైద్యశ్రమం,

13, బైరాగిమఠంవిధి, మద్రాసు.

భారతకళ ఉచ్చదశ

డాక్టరు వోగలుగారి ఉపన్యాసము

లేడను విశ్వవిద్యాలయమున సంస్కృతపండితులగు డాక్టరు వోగలుగారు బుధవారం సాయంకాలము నెనేటు భవనమున భారతకళ ఉచ్చదశను గురించి ఉపన్యాసించిరి. ఉపన్యాస సంగ్రహము ఈదిగున ప్రకటింపబడినది.

ఆర్యుల నాగరికత మలేదీప్యములందు వ్యాపించిన విషయము చరిత్రాత్మకము. సుమాత్ర, జావా, లోర్నియో బాలేదీప్యములందు దీనాగరికత బాగుగా వ్యాపించెను. బాలేదీప్యమున ఈ నాగరికత నేటివరకు నిలచియున్నది. జావాయందు హిందూ నాగరికత ప్రాబల్యము నేటివరకు కనుపడుచున్నది. (క్రీ. శ. 15 వ శతాబ్దమున జావాప్రజలు ఇస్లాంవత్తును స్వీకరించి నను హిందూసాంప్రదాయముల ప్రాబల్యము ఇంకను నిలచి యున్నది. జావా మలేభాషలందు సంస్కృతమునుండి వచ్చిన మాటలు లెక్కలేని వున్నవి. మునుష్యుల పేరులుగూడ సంస్కృత నామములగు నేయున్నవి. సూర్యపుత్రుడు, సూర్యవినతుడు మున్నగు నామములు సాధారణములు. గొప్పనగరములు పర్వతములు సంస్కృతనామములతో వ్యవహరింపబడుచున్నవి. ఒక పర్వతము ఆగ్రశిఖరము నెమేరు అని పిలువబడుచున్నది. నెమేరు అనుమాట పేరు అను పదమునకు మార్పు.

ప్రాచీనజావా భాష బసకరియని వ్యవహరింపబడుచున్నది. ప్రాచీన వాక్యమును కలియని పిలువబడుచున్నది. ప్రాచీన వాక్యమునునందు భారత నాగరికత ప్రాబల్యము స్పష్టముగ కనుపడుచున్నది. పంచపాండవులు, శ్రీరాముడు ఈ దేశములందు అధికముగ పూజింపబడుచున్నారు. భారతదేశపు పురాణాధులు ప్రతి ఇంటివారును చెప్పుకొనుచుండురు.

జావా దీప్యమున శిథిలములై యున్న భవనములందు చిహ్నములందును భారతకళ యొక్కయు శిల్పముయొక్కయు ప్రాబల్యము స్పష్టముగ ప్రకటింపబడినది. 1811-16 సంవత్సరమువరకు జావాను పరిపాలించుచున్న బ్రిటిషు గవర్నరు జేనరలు సో ప్లాంఫర్న్స్ రాఫులుగారు ఈ విషయమై గొప్ప పరిశోధనమునర్పిరి.

(క్రీ. శ. 700 మొదలు 900 సంవత్సరములవరకు జావా దీప్యమున భారతకళ ఉచ్చదశయందు యుండెను. ఈశతాబ్దములందు భారతకళ అత్యుచ్చదశయందున్నను ఇంకను మూడుసంవత్సరములు పూర్వమే భారతకళ ఆదీప్యమున వ్యాపించియుండెను. ఈ చరిత్రకు జావాయందలి శాసనములు చైనా యాత్రికుల చరిత్ర ఆధారములు. ఫాషియను అను చైనా యాత్రికుడు సింహళదీప్యమునుండి జావాను క్రీ. శ. 414 సంవత్సరము వచ్చెను. అప్పుడు బ్రాహ్మణమతము ఆదేశమున వ్యాపించియుండెననియు బుద్ధునిమాటయే ప్రజలు వినియుండలేదనియు వ్రాసెను. ఈ ఆధారమువల్ల (క్రీ. శ. 1400 సంవత్సరములనాడు హిందూకళ జావాయందు వ్యాపించియుండెననియు బ్రాహ్మణుల ప్రాబల్యము అధికముగ నుండెననియు స్పష్టముచున్నది. బలీలియా సమీపమున కొన్ని శాసనములు దొరికినవి. తరువా నగరమును పూర్ణవర్మ అను రాజు (క్రీ. శ. 5 వ శతాబ్దమున పాలించుచుండెను. దక్షిణభారతదేశమున పల్లవరాజు లుపయోగించుచున్న గ్రాంథిక భాషయందు ఈ శాసనములున్నవి.

జావాలో దొరికిన శాసనములలో చంగలు దినయా శాసనములు మిగుల ముఖ్యమైనవి. చంగలు శాసనము సంస్కృత శ్లోకములందు వ్రాయబడినది. సంజయుడనురాజు శివలింగ శాసనమొనర్చుచు ఈ శాసనమును ప్రకటించెను. (క్రీ. శ. 732 సంవత్సరమున ఈ శాసనము ప్రకటింపబడెను. సంజయుని పూర్వీకులు దక్షిణభారతదేశమునందలి కుంజరకుంజనగరమునుండి జావాకు వెళ్లి అచ్చట రాజ్యము సంపాదించుకొనినట్లు శాసనమువల్ల తెలియుచున్నది.

దినయా శాసనము (క్రీ. శ. 730 సంవత్సరమున ప్రకటింపబడెను. అగస్త్యముని విగ్రహము స్థాపింపబడు సందర్భమున ఈ శాసనము వ్రాయబడెను. అగస్త్యుడు దక్షిణ భారతదేశమున అధికముగ పూజింపబడుచున్నాడు. తిరువాన్కూరు రాష్ట్రపు సరిహద్దు యగు అగస్త్యకూటమున ఈముషి తపస్సుచేయుచున్నాడను గాధ యున్నది. భారత కళ ఉచ్చదశ కాలనిర్ణయమునకు ఈ శాసనము కొంతవరకు ఆధారముగ నున్నది.

1500 అడుగులు ఎత్తుననున్న డియాంగు ఉన్నత ప్రదేశమున ఎన్నియో దేవాలయము లున్నవి. ఇవి పంచపాండవుల దేవాలయములని చెప్పబడుచున్నది. చెన్నపురి సమీపమున యున్న మహాబలిపురమున పంచపాండవుల దేవాలయములు రథ

ములు నున్నవి ఇదేవిధమున డియాంగు ఉన్నత ప్రదేశమున కూడ దేవాలయములు రథములు నున్నవి. ఇవి పాండవుల దేవాలయములైనను జావాప్రజలు వైపులని చెప్పవలసియున్నది. వైవమతము, దీనితోపాటు కొంతవరకు బుద్ధమతము ఈ దీప్యమున అధికముగ వ్యాపించియుండెను. శివుడు భారతగృహమున సామముక్రింద పూజింపబడుచుండెను. శివునివిగ్రహము బ్రాహ్మణసన్యాసి రూపముతో గడ్డముతో లావుగ నున్నదని చేతియందు కమండలము రుద్రాక్షమాల యున్నది.

జావా దేవాలయములందు ప్రకటింపబడిన కళావిశేషములకును భారతదేశపు దేవాలయములందు ప్రకటింపబడిన కళకును సంబంధ మున్నదా అను విషయమై ఆలోచించవలెను. కొంత సామ్యమున్నదికాని కొన్ని విషయములందు భేదములు కూడ యున్నవి. ఉత్తరహిందుస్థానమందలి కళకును జావా కళకును ఎట్టిసంబంధము లేదు. దక్షిణభారతదేశపు కళకును జావా కళకును కొంతవరకు సంబంధమున్నది. హిందూకళ జావా కళకు ఆధారము. అయినను జావాయందు దీశ శిల్పిమార్పులు గాంచెను. జావాశిల్పులు తమ ప్రత్యేక ప్రతిభ నుపయోగించి ప్రత్యేక నృక్తిత్వమును స్థాపించిరి. ప్రథమమున భారతచిత్రకారులు శిల్పులు జావావారికి కళను నేర్పిరి. ప్రతిభా కారులగు శిష్యులయందు భారతకళ మరింత వర్ణింపబడెను. భారతకళయందు చైవభక్తి అధికముగ కనుపడుచుండెను. జావా కళయందు సౌందర్యమే ప్రధానముగ నుండును.

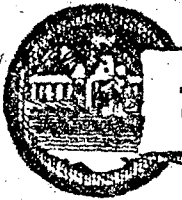
పిమ్మట వోగలుగారు మాజికలాండరుయందు కొన్ని పశములను చూపిరి. గణపతి విగ్రహముకంటి చూపబడెను. ఈవిగ్రహము అన్నివిధముల భారతదేశమున పూజింపబడు విగ్రహమువలె నుండెను. జావాయందు దొరికిన కొన్ని గణపతి విగ్రహములు లేడను మూర్తయమునందున్నవి. కాని జావాయందున్న గణపతివిగ్రహమే అన్నివిధముల ఉత్కృష్టమై గొప్పకళా విశేషమును ప్రకటించుచున్నది. బ్రాహ్మణసన్యాసిరూపముతోనున్న శివుని విగ్రహము చూపబడెను. పెద్దగడ్డము మున్నగు మార్పులు జావాకళ ప్రత్యేకనృక్తిత్వమును ప్రకటించుచున్నవి. హిందువులందరి లేడను మూర్తయమునందున్న నందవిగ్రహము, మహిషాసురుని చంపుచున్న దుర్గాదేవివిగ్రహము చూపబడెను. డియాంగు దేవాలయములందలి విగ్రహములు కొన్ని మాజికలాండరు నందు చూపబడెను. డియాంగు ఉన్నత ప్రదేశమున వేడినీళ్లు ఉటయుండుటచే అచ్చట దేవాలయములు అధికముగ నిర్మింపబడెనని చెప్పబడుచున్నది. పాండవుల దేవాలయము లెన్నియో యున్నవి. జావాపారు లిప్పుడు మహమ్మదీయులైనను వారు పార్వతీదేవిని పూజించుచున్నారు. ఒకదేవాలయము ప్రాకారమున రామాయాకథ చక్కగ చిత్రింపబడెను. జావాశిల్పముయొక్క ప్రత్యేక నృక్తిత్వము ఉత్కృష్టత ఇందు స్పష్టముగ కనుపడుచున్నది.

బోర్నడారునందలి బౌద్ధభవనములను గరించి డాక్టరు వోగలుగారు శనివారమునా డుపన్యాసించెదరు.

ఖర్గ పురములో ఆంధ్ర సంఘము

ఖర్గపురములో ఆంధ్రులందరు సి. జోగారావుగారింటి వద్ద 8 వ తేదీన సమావేశమై, యానగరమునందు ఆంధ్రులయభివృద్ధికొరకుగాను, తమహక్కుల కాపాడుకొనుటకై "ఆంధ్ర సంఘము"ను స్థాపించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. డి. వి. సీతారామస్వామిగారు సభోద్దేశముల చెప్పిరి. తమ పిల్లల విద్యావిషయములందును, ఆంధ్రులకు వైద్యసహాయము సరిగ జరుగుట, సాంఘికనైతికాభివృద్ధి అర్జునైనవారికి ఉద్యోగములభించుట, ఆ న్యోగ్యసహకారము మున్నగు సౌకర్యములు సంపాదించి తమ పౌరశ్యపు హక్కుల కాపాడుటకై నోక ఆంధ్రసంఘము నేర్పరచిరి. 6 నెలలకు 4 అణాలు సభ్యత్వము చందాగా నిశ్చయించిరి. కార్యనిర్వాహకవర్గము:—అధ్యక్షుడు—ఆంధ్ర సభారత్న భండారు డిండపాటి పంతులుగారు. ఉపాధ్యక్షుడు—సి. జోగారావు పంతులుగారు. కార్యదర్శి—డి. వి. సీతారామస్వామి పంతులుగారు. కోశాధిపుడు—కె. ఆనందరావు పంతులుగారు. ఈ దిగువవారు కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ్యులుగా నూచింపబడిరి—ఎం. గణేశ్వరరావు, పి. ఎస్. ఎల్. రావు, బి. సూర్యనారాయణ, వి. రమణమూర్తి, పి. జగన్నాథం, డబ్ల్యు. వి. ఆర్. నాయుడు, సి. ఎం. రావు, సి. వి. నిరంజన్, డి. జి. మూర్యనారాయణ, ఎ. జగన్నాథం, పి. వి. రాజులు, ఎం. పాపరావు, ఎం. శ్రీరాములు, టి. ఎస్. నాయుడు, పి. వరదరాజులు.

మదరాసు వార్తలు

వి. జె. పటేలుగారికి ఆహ్వానము:—వి. జె. పటేలుగారు, భారతరాజకీయభాగ్యక్షులు మదరాసు వచ్చునపుడు రానున్న తమ శాసనసభకు వచ్చిచూడవలసినదిగా మదరాసు శాసనసభాభ్యక్షులు ఆహ్వాన మంపించుట తలచుచున్నది.

మరణము:—హార్వీ హామర్సు నాదరు సాహెబు, మద్రాసు జమీయి ట్రస్టిపాలుగారునిన్న పెరంబూరులో కాలము జేసిరి. వారి వయస్సు 60 వత్సరములు. చాల విజ్ఞానవంతులు భక్తాగ్రసరు లని పేర్కొనిరి.

మద్రాసు ఆయుర్వేద కళాశాల - ధన్వంతరి సమారాధన:—శ్రీమతేశ్వరంపేటయందలి మదరాసు ఆయుర్వేద కళాశాలయందు మొన్నటివరకు ధన్వంతరి జయంత్యుత్సవము జరుపబడెను. ఉదయమున పూజయియున్న సాయంత్రము ఉపాధ్యక్షానంతరము ఉపన్యాసములు గావించబడెను. వీరిప డా॥ ఆచంట లక్ష్మీవతిగారు ఆయుర్వేద చికిత్సానిధానముల గూర్చి ఉపన్యసించిరి.

దేవీధత్త కే. పి. రామచంద్రరావుగారు:—కారణాంతరముచే మూడురోజులై ఏబారుడుండి ఇచటకు వచ్చిరి. ట్రెస్టికేసులో కలెక్షుచూపు ప్రక్క ను చెంగల్రాయ ముదలి వీధిలోనున్న, నెం. 19 బలగప్పచెట్టిసంధులలోనున్నారు. నాలుగయిదు రోజులయందురు. ఆయన దేవీ పూజ వేళకు రాత్రి 7-8 గంటలకు బోయి తీర్థప్రసాదములను వ్యాధి ఆధిపతీతులనవారు గ్రహించి శుభమును బడయవచ్చును.

బైసిక్లు దొంగతనము:—నాలుటూరులోడును దు హిందూ రెస్టూరాంటుబయటను బైసిక్లువిడిచి లోనబోయి ఒకయజమాని ఫలహారము చేసినప్పుడనికి బైసిక్లులేదు. కేకవేసి వెతకవారంభించెను. 30 గజములదూరమున ఒకడు భయపిక్లు పట్టుకొని పరుగిడుమండెను. దారిబోవునా డొకడాతని పట్టుకొనగా రివాల్యరుని తీసి వెదరించెను కాని ఆ రివాల్యరు ఆయనపైగాని నిజమయినదికాదనితెలిసి వానిబట్టుకొని పోలీసున కొప్పగించిరి.

రాకపోకలు:—గురుశిష్యురాలాగారుగో॥ మహాత్ముడు ఉస్మానుగారు, రేపట్ల కార్యవర్తి హిందూ శాంధ్య గారు శనివారమురాత్రి బోయిరి. ఫారట్ల ఇంజనీరు చివుగారు రత్నాసి సురార్థిగాడు ఆదికాసము రాత్రి బోయిరి.

సర్వే డైరెక్టరు గొంకట్టుగారు, కొచ్చిను 2 వ యువరాజుగారు నిన్న ఉదయము వచ్చిరి.

సర్ డేవు సిన్హుగారు 21 వ రేడియ ఇంక్లాండు బోయెదరు.

కె. మందరం చెట్టిగారు గోదావరి జిల్లా జడ్జిగా నియమింపబడినవారు నేడు మదరాసు వచ్చిరి. రాత్రి గోదావరి బోనున్నారు.

హార్వీ కట్టుబట్టుములు:—మదరాసు హార్వీ కట్టుబట్టుములు వెలుగున యిసుక మేట వేయమండ కెరటముల కడ్డకట్టు గట్టుటకు కొన్ని నెలలకుండి యత్నించుచున్నారు. ఇప్పుడు పూర్తి అయినది. కెరటములతో గూడ లేచి మేట వేయుచున్న ఇసుక హార్వీ ద్వారమును గూడ మానివేయునేమో యను సంభేదము గలుగుటచే చాల ధనము వెచ్చించి యాఅడ్డకట్టు కట్టిరి. ఇది నిశ్చయమగుచున్నది తలచుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

* * * * *
రంగును మెయిలు స్త్రీయరు రేపు వచ్చును.

ఏజంటు మోసము:—హార్వీలో సామానులు దివి అందజేయుచుండు ఏజంటు ఒకడు హంటు రోడునందు పుస్తకములు విక్రయించు కంపెనీవారికి ఇంక్లాండునుండి కాగితము రాగా సరకు దివి తమ కంబజేయుటకుగాను రూ 1000 చెక్కును ఏజంటున కిచ్చిరి. ఏజంటు ఆ చెక్కునకు పుచ్చుకొని పారిపోయెను. పోలీసువారు వెదకుచున్నారు.

మునిసిపలు సభ:—కె. భావ్యంగారిల్లు వ్రాయుచున్నారు. నిన్న జరుగవలసిన చెన్నకెగరు మునిసిపలు సమావేశము, కొందరుముఖ్యులు వ్యవధి చాలదని ద్వేషించున 25 వ రేడికి వాయిదావేయబడెను. ఫలము మున్నందు ప్రకటించెదము.

డా॥ జె. పి. హెచ్. వోగెలుగారు:—నేడును విశ్వవిద్యాలయ ప్రభుసరు డా॥ జె. పి. హెచ్. వోగెలుగారు భార్యాసమేతులై మదరాసువిశ్వవిద్యాలయమువారు ఆహ్వానింపగా కొన్ని ఉపన్యాసము లొసంగుటకు యా నెల ప్రారంభమునందు మదరాసు వచ్చియుండిరి. నేడుయముఖాండలాకు బోయిరి. తాను మధ్యరాష్ట్ర (ప్రాంతములందు గహల దేవాలయముల జామటకు బోవుచున్నానని మానిలేఖరికి చెప్పెను. గ్వార్డయరు ప్రభుత్వమువారు భేరుగుహలగూర్చి ప్రకటించునన్న గ్రంథమునం దొకభాగమును వ్రాయుటకై గ్వార్డయరుబోవుచురు. డాక్టరుగారు పిమ్మట కలకత్తాబోయి డిశంబరులో భోబూరు కాంతినికేరేనమునకు బోయెదరు. క్రైస్తవములో శాశ్వతం దుండును. అటనుండి ఆగ్రా, ఢిల్లీ, లాహోరు బోయెదరు. లాహోరులో విశ్వవిద్యాలయమువారు కోరినప్రకారము “జావాలోని హిందూస్తాపము” గూర్చి ఉపన్యాసము లొసంగెదరు. పిమ్మట సింధులో సర్. బాన్ మన్నెలుగారి గహల జాతురు. అటనుండి పెమెవరు బోయి మార్షిలో హిమాలయపర్వతములపైనున్న చంపానంధానమున కేగెదరు. చంబా ప్రాచీన ప్రాముఖ్యముగూర్చి చాలకాలముక్రిందటనే వోగెలుగారిక గ్రంథమును వ్రాసియుండిరి. చంబానుండి సిన్హాబోయి ఎండకాలమంతయు అటనుండురు. అప్పుట “ఫిరుకూత్” గూర్చి రెండవగ్రంథమును వ్రాయుదురు. వచ్చే నెప్టంబరుమాసమున హాలెండు బోవనున్నారు. వోగెలుగారి దివరకు 1901 నుండి 1918 సం॥వరకు ఇండియా ప్రభుత్వమునందు ప్రాచీన పరిశోధక శాఖలోద్యోగిగ నుండెను. ప్రస్తుతము వేడెను విశ్వవిద్యాలయము నందు సంస్కృత ప్రాచీన పరిశోధనశాస్త్రజ్ఞుడగు నున్నారు. తన ఉపన్యాసములవలన ఇండియాలో ప్రాచీనపరిశోధనలకు ఉత్సాహము కలుగుననియు, ఇండియాకు మలయాజావా అర్ధిపెల్లగోదీపులకు గల ప్రాచీనసంబంధ మెరుకపడుననియు నమ్ముచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

ఎస్టేట్ నేడు ధియేటరు

ప్రారంభముహూత్సవము శనివారముజరుగుట
లాకాలేటి పోలీసుస్టేషను ప్రక్కన జి. వి. రెడ్డిగారిచే నిర్మింపబడిన ఎస్టేట్ నేడు ధియేటరు అను సూతనాటకశాలను బహిరంగపరచు ఉత్సవమును మొన్న శనివారము సాయంత్రము ప్రధానన్యాయమూర్తి సర్ పి. యం. హట్టు (ట్రాటరు) గారు జరిపిరి. ఈనాటకశాల నగరమునకు మధ్యనున్నది. సముద్రమున దగ్గరనుండుటచే గావేయవలసినటులు బాగుగనున్నవి. నవీనపద్ధతులపై నిర్మింపబడినది. 120 అడుగులు పొడుగు 60 అడుగుల వెడల్పుగల ప్రదేశము. పేక్షకులకై ప్రత్యేకింపబడినది. నాటకరంగము విశాలమై చక్కని ప్రదర్శనములకు అనుమలమై యున్నది. 2000 నుండి మార్పునుటకు వీలున్నది. 21 బి॥ జె. వెంకటనారాయణసాయుడు, పరాంతంధానము, జి. నారాయణస్వామిశెట్టి, రావుబహదరులు నక్షత్రమున, తనికాచలంశెట్టి, గ్రీను, జి. ఎ. నక్షత్రం, సామి వెంకటాచలంశెట్టి, మదనగోపాలసాయుడు, బుర్రా సత్యనారాయణ, కె. శ్రీరాములసాయుడు, కృష్ణరావు భాగ్యే, హెస్సుమెను, రామానుజ అయ్యంగార్లు వచ్చియుండిరి. నాటకశాలను బహిరంగపరచవలయునని జి. వి. రెడ్డిగారు ప్రధానన్యాయమూర్తికి కోరుచు నాటకశాలను నిర్మించుటకు మిలిటరీ అధికారులు ఇరెరఅధికారులు ఆంగీకరించి ఆప్రదేశము ఇచ్చినందులకు రెడ్డిగారు కృతజ్ఞత తెలిపిరి. తనకు 25 సంవత్సరములనుండి నాటకశాలలనిషయమై ఆసక్తివహించుచున్నదనియు, ఈనాటకశాల నిర్మాణమున కా అనుభవము సహకారిగ నుండెననియు చెప్పిరి.

నాటకశాలను బహిరంగపరచుచు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగారి టిటుచెప్పిరి:—నాటక ప్రదర్శనములకుగాని చెన్నపురికి మరెయ్యక చక్కని నాటకశాల నొసగినందులకు రెడ్డిగారిని అభినందించుచున్నాను. చెన్నపురిలో నాటకశాలను స్థాపించుటకై పెట్టుబడి పెట్టువారు దేశవీన చేయువారుగ పరిగణింపవలయును. చెన్నపురిలో చక్కని నాటకశాలు అతిస్వల్పముగ నున్నవి. ఈనాటకశాల చెన్నపురివారి ఆదరణకు పాత్రమై నాటకశాలాభివృద్ధికి లాభకరముగ నుండగలదని నమ్ముచున్నాను.

పిమ్మట సభవారి కందరకు ఉపాహారము నివ్వబడెను. అధ్యక్షులకు నందనము లొసగబడెను. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సభ ముగిసెను.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ముఖ్యస్థానము—రాజమండ్రివారి అభిప్రాయము
రాజమండ్రివరమును విశ్వవిద్యాలయమునకు ప్రధాన కార్యస్థానముగా నెన్నుకొన్నందుకు నెలెత్తుకమిదీ వారిసభి నందించుచు ప్రధానస్థానములలో రాజమండ్రి యొకటిగా నుండగూడదను కొందరి యభిప్రాయమునకు రాజమండ్రివారు అసమ్మతిని తెలుపుచున్నారు. విద్యాలయముగా శతాబ్దములనుండి కీర్తి సంపాదించియున్నను నితరప్రదేశములకు మేలు కలుగవలెననియే రాజమండ్రి కోరుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి దయవలన ప్రభుత్వకళాశాల యొకటి స్థాపింపబడి యిచ్చటి కక్కడనం డియో విద్యార్థుల నాకర్షించుచున్నది. సరస్వతికి నెలయమైన ఈస్థానము ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయముకొరకు నాశనము కావలసినదేనా? అనంత పురము గూడ నొక ముఖ్యస్థానముగా నుండుటచే దత్తమండలమునకును రాజమండ్రికిని పోరాట మననపరము. సాంకేతికశాఖలకొరకై నెనను విద్యార్థులు విశాఖపట్టణమువరకు పోవలసియున్నది. యూనివర్సిటీ ఫెల్లోలు మోటింగలకు పోవలసినచ్చినప్పుడు బెజవాడకును రాజమండ్రికిని ఎంతో దూరము లేదు. దత్తమండలములలోని శాసన సభ్యులు బెజవాడ విశాఖపట్టణములతో కలిసి నెలెత్తు కమిటీ తీర్మానమును రద్దు చేయకుండెదరు గాక యని ప్రార్థించు చున్నాము. పరియోగచోట నిర్మించుటకై సరస్వతికి స్థానమైన రాజమండ్రిని నాశము చేయవద్దని శాసనసభ్యులను ప్రార్థించు చున్నాము. ఇతరప్రదేశములకు విద్యార్థివిషయమున సహాయము చేయవలసినదే. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము రాజమండ్రి వరకు యొక్క బూడిదనుండి యుద్ధవింపకండు గాక! (తంతివాగ్ధ.)

గవర్నరు తిరువాన్కూరు పర్యటనము
తిరువనంతపురము, అక్టోబరు 10—పరివారసహితముగ గవర్నరు నేటి మధ్యాహ్నమునకు తిరువేంద్రము చేరిరి. దివాను పెన్డ ఉద్యోగులు గవర్నరుపరివారమును సన్మానించిరి. అతిథి గృహముందు గవర్నరు విడిచిచేసెను. నాయరుగౌరవపటాలము గవర్నరుబసయందు ప్రదర్శింపబడెను. గవర్నరురాకగౌరవాగ్ధము ఫీరంగులు ప్రేల్చబడెను. మహారాజాగారు చిన్నపహారణి కొచ్చుకోయిత్ థాంపురన్ గాల్లకో గలసి గవర్నరును నేడు సందర్శించెను. తననంతరము మహారాణి రీజెంటు గారు వర్యకోయిత్ థాంపురన్ గారితో గలసి గవర్నరుగారిని సందర్శించెను. (ఆ. ప్రె.)

భరతమునిబృందం నాట్యకళానిలయం, బెజవాడ.

బందలు బుట్టయ్య పేటహాలులో
24-10-25 వ తేది శనివారం రాత్రి 9 30 గంటలకు శ్రీ మోతే నారాయణరావుగారి ఆధిపత్యముక్రింద,

మృచ్ఛికటికమును
26-10-25 వ తేది సోమవారం రాత్రి 9, 20 గంటలకు శ్రీ ముట్నూరి కృష్ణరావుగారి సముఖమున

రామదాసునాటకమును
ప్రదర్శించును
ముఖ్య ప్రాధానములు

మృచ్ఛికటికము:
కేకారుడు:— వెల్లూరు నాగరాజరావుగారు
చారుదర్శుడు:— బుద్ధిరాజు లక్ష్మీరావుగారు
సంపాదన:— ఆరణి సత్యనారాయణగారు
మైత్రేయుడు:— అరువవావి హనుమచ్ఛాస్త్రిగారు వి. ఏ శర్మిలకుడు:— భరతాచార్య వి. టి. రాఘవాచారిగారు
విలుడు:— కె. వి. కృష్ణయ్యగారు
రామదాసు
కవీరు:— మైసూరు కృష్ణమూర్తిగారు
రామదాసు:— ఆరణి సత్యనారాయణగారు
తానీహ:— కొచ్చుకోయిత్ రంగారావుగారు.
రేల్లు నామగారు:—

కార్యరేషను ఎన్నికల దావా

వోటరులను నిర్బంధించి బెడరించుట

కేసు కొట్టివేయబడెను

కేసు పురి కార్యరేషను ఎన్నికలలో గత నెల 12 వ తేదీన 21 వ డివిజనునందు ఇ. ఎల్. అయ్యరు (విజయవాడ) కార్యరేషను పక్ష ఆధ్వర్యం వ.యస్. కుప్పరావు, హైకోర్టువకీలు కె. నరసింహ అయ్యరు హైకోర్టునకు మరీ 9 వందలయ్యలను కొంతమంది వోటరులను బెడరించి, తమ ఇష్టము వచ్చినటుల నోటుజేయవలెనని నిర్బంధించిరిని చెంగల్పారాయనాయకుడుగారు దెచ్చిన క్రిమినలు కేసునందు ఈదినను చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ జేజువకీలు డాక్టరు కె. కె. పంథాలయ్యగారు ఇట్లు తీర్పు చెప్పిరి.

ఈ కేసునందు ఫిర్యాది తరపున ఆగ్రహ సాక్షులు విచారింపబడిరి. అందులో 1, 3-6 సాక్షులు వోటరులు. 2 వ సాక్షి 1 వ సాక్షి కుమారుడు. మిగిలినవారు వోటరుగారు. నాల్గవ సాక్షి 6 వ సాక్షియొక్క గుమస్తా.

సాక్షిసాక్షి తప్ప మరెవరి సాక్షియు—4, 9 వ వ్యయిల కీర్తనవారమునందెట్టి సంబంధమున్నట్లు ఆరోపింపలేదు. 4 వ సాక్షియొక్క—9 వ ముద్దాయినిగూడ తాను జూచిరిన నేనేగాని మరేవారమున ఆరోపించుటలేదు. 6 వ సాక్షి తప్ప మరెవరైనను తమ సాక్ష్యములో మాత్రమే ముద్దాయియగు నరసింహ అయ్యరుగారి పేరైనను ఎత్తలేదు. ఆవరసాక్షియైనను వోటరులకొనిపోవడిన గృహము నరసింహ అయ్యరు స్వాధీనముననుండెనని చెప్పినగాని మరేమియు నారోపించుటలేదు.

మొదటి ముద్దాయియగు ఇ. ఎల్. అయ్యరుగారు మరీ కొంచెము 12 వ తేదీ తెల్లవారుసమయమున ఉప్పరపాలెమునకు వచ్చి 7, 8 వందలవోటలను మోటారుబండ్లలో నెక్కించుకొని పూనవల్లి హైకోర్టునందలి కె. నరసింహ అయ్యరుగారి ఇంటిలోనుంచీరయు తరువాత మోటారుబండ్లలో అచ్చటనుండి వరకువారములోని పోలింగు స్టేషనునకు గొనిపోవడిరియు, వారపుట వోటుచేసినతరువాత ఇండ్లకు పంపివేయబడిరియు సాక్ష్యమునందలిసారాంశము. ఇంతవరకు మాత్రము సాక్షులు నుడివిన విషయముల నమ్ముటకు సిద్ధపడెదను. కాని ముద్దాయి వోటరులను బెడరించిరియు, నిర్బంధించిరియు తమ హక్కులను ఇష్టమువచ్చినట్లు పయ్యోగించుకొనగలడనేదనియు తలచుటకేమాత్రము సాక్ష్యముజాలదు.

1, 2 ముద్దాయిలు, వోటరుల నాటంకపరచినట్లు జూపుట కెట్టి సాక్ష్యములేదు. సాక్ష్య మిచ్చిన ముగ్గురువోటరులలోను ఇద్దరు, తమ నెవ్వరు ఏవిధముగను బెడరింపలేదని స్పష్టముగ చెప్పిరి. తాము ఇష్టము వచ్చిన వోటికి వెళ్లుట క్యూరు అడ్డంకతర పరుపలేదు. నరసింహ అయ్యరుగారి ఇంట్లో ఇంకా చాలమంది తమబోటివాళ్లున్నారని గమక తాముగూడ నచ్చుటే యుండిరి. తాము తమ ఇష్టము వచ్చినట్లే వోటు నోసగి తియిని వారుబెడిరి. కుప్పరావు ఆరాత్రి తమవద్దనుచ్చి, తనను మోటారు బండిలో నెక్కుమనెననియు, అట్లుచేయనియెడల ఎట్టిచిక్కలు తలపించునో చెప్పాలననియు, బండిలో నెక్కి ఇ. ఎల్. అయ్యరుగారికి వోటు నోసగు నెడల కుప్పరావుగారు బోలీసు కోర్టులో మంచి పలుకుబడిగల న్యాయవాది యగుటచే—ఎప్పుడైన తనకు కష్టమువచ్చినపుడు సహాయ మొనర్చుననియు నుడివెనని, 8 వ సాక్షి ఆరోపించెను. ఆయినను ఆ సాక్షి మోటారులో ఎక్కలేదు. ఉదయము 9 గంటలకు తానే స్వయముగా పోలింగు స్టేషనునకు వెళ్లి వోటు చేసెను. అందుచే నరదు బెడరించబడెనని యెంచుట కేమాత్రమును వీలులేదు.

ఇక నిర్బంధమునగుంచి గూడ ఎట్టి సాక్ష్యమునులేదు. సాక్షి నరసింహ అయ్యరుగారింట్లో నుండగా అల్పసమానమునకు బయటకు వెళ్లెదనగా, ఎందుకు లోపలనున్న యూరినలులోనికి వెళ్లవలెనని ఎవరో అనిరబు. ఈ విషయము గూడ నిర్బంధ ముపయోగింపబడినట్లు చెలువులకు. 4-5 సాక్షుల సాక్ష్యమును నేను నమ్మును. నమ్మిననుగూడ ముద్దాయిలు నిర్బంధ మొనర్చిరిని యెంచుటకు వీలులేదు.

మొత్తము మీద 3-9 ముద్దాయిలపై నెట్టి నేరమును రుజువుగాలేదు. 1, 2 ముద్దాయిలు 1 ముద్దాయి వోటు సంపాదించుటకు ప్రయత్నించెదని రుజువయ్యెను. కీరు కొంతమంది వోటరులను మాత్రమే ముద్దాయి యింటికి గొనిపోయిరి. రెండవ తుమవారి ప్రోత్సాహములకు పశేముగాకుండ జేయుటకుగాను వారిట్లానెచ్చిరి. కాని అట్లుతీసికొని వెళ్లునంతమాత్రమున నర నిర్బంధము కాజాలదు. వారు బలవంతమొనర్చినట్లుగాని, బెడరించినట్లుగాని సాక్ష్యములేదు. అందుచే క్రి. ప్రా. కో. 203 సెక్షనుక్రింద కేసు కొట్టివేయబడ్డది.

తమిళనాడు స్వరాజ్యపక్షసభ

తంబిగారి చర్యను నిరసించుట

తమిళనాడు స్వరాజ్యపక్షసభ మహాజనసభామండలిమున కనివారము సాయంకాలము శ్రీ శ్రీనివాసయ్యంగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగెను. ఎం. కె. ఆచార్య, ఎ. రంగస్వామిఅయ్యంగారు, వి. చక్రయ్యకెట్టి, డా॥ లక్ష్మీపతి, బుర్రా సత్యనారాయణ, కె. వి. శేషయ్యంగారు, డా॥ కొళిందయ, జి. రంగయ్యనాయుడు, ఎల్. ఎస్. వరదాచారిగారు మున్నగువారలు వచ్చియుండిరి.

అధ్యక్షుని ఉపన్యాసము

శ్రీనివాసయ్యంగారు ప్రారంభమున, ప్రస్తుతపరిస్థితుల గూర్చి ముచ్చటించి తామందోళనచెందవలసిన విషయమేదియు లేదని నుడివెరి. ఎస్. వి. తంబిగారు వార్తరాష్ట్రముల కాసనసభాధ్యక్షుడు ప్రభుత్వమువారి ఎగ్జిక్యూటివు కాన్సిలరు పదవిని స్వీకరించుట ఘోరమైన తప్పిదము. ఆయన కాసనసభాధ్యక్షుడుగ నెన్నుకొనబడుట స్వరాజ్యపక్షనిబంధనల కనుసరించియే యున్నది. ఈయన కాన్సిలరుపదవి స్వీకరించుటను పట్టుగారు భారతకాసనసభాధ్యక్షుల స్వీకరించుటకును ఏమాత్రము సామ్యములేదు. కొందరి కవి రెండు నొకటిగనే తోచునుగాని రెంటికి ఎంతో వ్యత్యాసము గలదని నేనునమ్ముచున్నాను. ఎన్నోక పదవుల స్వీకరించుటకు స్వరాజ్యపక్షనిబంధనలు అనుమతించును. ఎగ్జిక్యూటివు కాన్సిలరుపదవి స్వీకరించుటకును నీచమయినది. అపదవి ప్రభుత్వమువారు దానము చేయునదే. దాని గ్రహించుటలో తప్పు లేదను జయకరు, కల్కూరుగార్లతో నేను ఏకీభవింపజాలను. తంబిగారి కథనము ఇదివర కెన్నడు జరుగలేదు. ఇకమందు జరుగబోదు. అనేకులచే నిందింపబడినది. కాని యిప్పుడు తిరిగి స్వరాజ్యపక్షవిధానము స్పష్టముగ ప్రకటింపవలసియున్నది. ఉద్యోగముల స్వీకరించుట ఎన్ని కలందు జేసిన వాదానములకు వ్యతిరేకముగ నుండుటకు తప్పుట యగును. ద్వంద్వప్రభుత్వమును ధ్వంసముజేయ నెంచిన మనమే ఉద్యోగముల నెట్లు స్వీకరింతుము? ఎవరినమ్ముకము వారికుండిన స్థానిక సంఘముల నాక్రమించుటకు వీలుండును.

కేంద్ర స్వరాజ్యపక్ష కార్యనిర్వాహక వర్గమునందు చాల ధనము గలదు. పండిత నైహూగారు ఇచ్చట కాసనసభలయెన్నికలకై లక్ష రూపాయి లాసంగిన చాల కృతజ్ఞులై యుందుము. కాని మన పక్షమునకు మన మిక్కడనే ధనము ప్రాసించే యలెను. ప్రస్తుత మిషన్ము ధనవంత మైనదిగాదు. నిన్నునే చింతాత్రికేటలో నొక గొప్ప మిరాసిదారుడు యీపక్షమున చేరెను. ఇట్లే గొప్పవారు అవసరమునకు వచ్చుచుండురు. తంబిగారి చర్యల వలన గాని కేల్కారు, జయకరుల అభిప్రాయముల వలనగాని వారు నిరాశ జెందవలసినవారైదు. పాట్నా తీర్మానములు సరిగా సమయమునకు తగినట్లుగా జేయబడినవి. కావున మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులు భాగ్య సంస్థాపనల నేర్పరచుకొని సహాయపడినచో కాసనసభయందు మాటికి 75 స్థానముల నాక్రమించుటకు సందియములేదు, అని తెల్పి చివరకు శ్రీనివాసయ్యంగారు స్వరాజ్యయులందరు కద్దరు ధరింపవలెనని ప్రోత్సహించిరి.

తీర్మానములు

ఎస్. సత్యమూర్తిగారిట్లు ప్రతిపాదించిరి:—“ఎస్. వి. తంబిగారు ఎగ్జిక్యూటివు కాన్సిలరు పదవిని స్వీకరించిన చర్యను యీసభవారు నిరసించుచున్నారు. అతను తన స్వరాజ్యపక్ష నిబంధనల సరిక్రమించుటయేగాక తన నియోజకవర్గమును నమ్మించి ద్రోహము జేసినట్లును.” తంబిగారుదుర్బులుడై ఉద్యోగమును స్వీకరించిరి. కాసనసభాధ్యక్షుడు కాసనసభయొక్క నాకరు కాని ఎగ్జిక్యూటివు కాన్సిలరు ప్రభుత్వనాథురు. తంబిగారు స్వరాజ్యపక్షమునకు చెందియుండుటచేతనే అధ్యక్షుడయ్యెను. లేవన్నచో అడుగున బడియుండును. ఇప్పుడతని సర మాంటెను బట్టరుగారు కొని వేసిరి. కేల్కారు గారు, ఉద్యోగముల స్వీకరించి ప్రభుత్వము నెదుర్కొనలేనందురు. ఉద్యోగము స్వీకరించినతోడనే ప్రభుత్వ క్షేత్రముగామును గైకొనువారు ప్రభుత్వము నెల్లెదుర్కొనగలరు? తంబిగారి చర్య మన కన్నుల తెరచినది అని సత్యమూర్తిగారు చెప్పిరి.

ఎ. రంగస్వామి ముదల్యారుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు తంబిగారి చర్య మనకన్నుల తెరచుటకు దైవముచే నిర్దేశింపబడిన కార్య మనిరి. తీర్మానము ఆమోదింపబడెను.

మిగిలిన విషయములు చర్చింపబడునని కొందరికి సకాలమున తెలిసెదను. పసుక మంతటితో ముగించవలెనని ఎం.

వాతావరణస్థితి

1925 సం॥ అక్టోబరు 19-వ తేదీ సోమవారము

Table with 6 columns: ముఖ్యజిల్లాలు, గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము, గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము, గత 24 గంటలలో వర్షము, అక్టోబరు నెల 1-వ తేదీనుండి వర్షము, మరియు సాగ్రానామముగ సంవత్సరమునకు మొత్తము. Rows include గోపాలపురం, విశాఖపట్టణము, కాకినాడ, మచిలీపట్టణము, కర్నూలు, బళ్లారి, కడప, నెల్లూరు, పల్నాడు, కడపూరు, నేలము, కొయంబట్టూరు, తిరుమనూపల్లి, నాగపట్టణము, మధుర, పాంబట్, తిరునల్వేలి, తిరువేంగళము, కొచ్చిక్, కాలికట్టు, మంగళూరు, పెంగళూరు, మెరకాగ, కొడైకనాల్.

సర్కారులలో ఆకాశములు కొంచెముగ మేఘములు బట్టియున్నది. విశాఖపట్నం, కాకినాడలలో ఆర్ద్రత యెక్కువ గ నున్నది.

దక్కనులో మేఘములు తగ్గి కొద్దికొద్దిగ నున్నవి. కర్నాటకములో ఘనాధుగ మేఘములు బట్టినవి. మధ్యదేశములో మేఘములు లేవు. ఉన్నను కొద్దిగను న్నువి. దక్షిణదేశములో మేఘములు బట్టి కొంచెము వర్షము గురియుచున్నది. పశ్చిమతీరమున మేఘములు కొద్దిగ బట్టియు న్నువి. మైసూరు కొండలలో ఘనాధుగ మేఘములు బట్టియు న్నువి. కొండలలో జల్లుబడుచు కొంచెము మేఘములు బట్టి ఆర్ద్రతతో నున్నవి. గాలి హాయిగ నుండును.

యస్. ఆర్. హెచ్ సావూరు

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

కె. ఆచార్యగారు మాచించిరి గాని అధ్యక్షుడు అంగీకరింప నందున చచ్చి కొనసాగెను.

డి. కొలందయగారు ఇట్లు ప్రతిపాదించిరి:—

“తంబిగారి చర్యనుగూర్చి జయకరుగారు కల్కూరుగారు పత్రికలలో గావించిన ప్రకటనలు తమిళనాడు స్వరాజ్యపక్ష మువారి కనుమానమును విచారమున కలిగించుచున్నవి. ఈపక్ష నిబంధనల ప్రకారము వాగ్దాసంగ ఉద్యోగముల నేమియు స్వీకరింపరాదనియు దలంచుచున్నాడు.”

హమీదుఖాను, భక్తవల్సలక్ గార్లు బలపరచిన పిమ్మట తీర్మాన మమోదింపబడెను.

సభవారు పాట్నా తీర్మానముల నామోదించిరి. అధ్యక్షుడు ప్లుతముగా కొన్ని విషయములు చెలువులతో నిధముగి సెను.

విరేచన మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0

రాత్రి యొకమాత్రము నేవించిన తెల్లవారి రెండువరేచనములు కాగలవు. వికారము చేతయ్యుచుండు నేపాళము చేర్చబడలేదు. అమ్మతాంబానం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

ఆంధ్ర మహా సభలు

బంధరు

ఆంధ్ర మహాజనులకు విన్నపము

మహాశయిలారా,

బంధరుపురమున యీనెల 22, 23, 24, 25 తేదీలను యీదిగువ నుదహరించిన కార్యక్రమము ను నెరవేర్చుటకు తగు ఏర్పాటులు చేయబడినవి. కావున ఆంధ్రోద్యమాభిమానులగు తాము యిచ్చుటకు దయచేసి కార్యక్రమమందు బాల్గొని జయ ప్రదముగ జరిపింప ప్రార్థితులు.

ఇట్లు విధేయుడు,
చే. వెం. నరసింహారావు,
ప్రధానకార్యదర్శి, ఆహ్వానసంఘము.

కార్యక్రమము

భిద్దరు, దేశీయకళాప్రదర్శనము

నూలువడుకు పోటీపరీక్ష

ఈనెల 22-వ తేదీ సాయంత్రము 4 గంటలకు ఆంధ్రకళాశాల భవనమున దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్యపంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద,

9 వ ఆంధ్ర గ్రంథాలయసభ

ఈనెల 23-వ తేదీ ఉదయము 7-30 గంటలకు పురభవనమున శ్రీయుత గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారి అధ్యక్షతక్రిందను,

ఏడవ ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహాసభ

ఈనెల 23-వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు పురభవనమున శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారి అధ్యక్షతక్రిందను,

అస్పృశ్యతా నివారణసభ

ఈనెల 24-వ తేదీ ఉదయము 7-30 గంటలకు పురభవనమున శ్రీయుత కావ్యకంఠ గణపతిశాస్త్రిగారి అధ్యక్షతక్రిందను,

సంస్కృత సాహిత్యసభ

ఈనెల 24-వ తేదీ ఉదయము 7½ గంటలకు బుట్టయ్యపేట హాలులో మధ్యశ్రీ కాశీ కృష్ణమాచార్యులవారి అధ్యక్షతక్రిందను,

12 వ ఆంధ్ర మహాజనసభ

ఈనెల 25-వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు పురభవనమున శ్రీయుత సామి వెంకటాచలంశ్రేష్ఠియం. యల్. సి. గారి అధ్యక్షతక్రిందను,

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభ

ఈనెల 25-వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు పురభవనమున శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారి అధ్యక్షతక్రిందను, సమావేశ మగును.

ఆంధ్ర కాన్ఫరెన్సులు, బంధరు

ప్రతినిధులు, ప్రేక్షకుల సౌకర్యాన్ని స్పెషల్ మోటారుబస్సు ఏర్పాటు

21-10-25 నుండి 25-10-25 లేదినరకు

దేశవాడనుండి బయలుదేరుట	బంధరు చేరుట	బంధరునుండి బయలుదేరుట	దేశవాడకు
మొదటిబండి ఉదయం 5-0	8-30	మధ్యాహ్నము 3-0	సాయంత్రము 6-30
రెండవబండి ,, 6-0	9-30	సాయంత్రము 4-0	రాత్రి 7-30
మూడవబండి ,, 7-0	10-30	సాయంత్రము 5-0	రాత్రి 8-30
నాల్గవబండి ,, 8-0	11-30	సాయంత్రము 6-0	రాత్రి 9-30

పత్రికా మహాసభ

ఈసభకు దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగా రధ్యక్షత వహించెదరు.

ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల:

పూర్వనిర్వాహకసభ

ఈసభకు దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగా రధ్యక్షత వహించెదరు.

ఆంధ్ర మహిళా మహాసభ

శ్రీమతి కాశీనాథుని రామాబాయమ్మగారు అధ్యక్షతవహించెదరు.

సంస్కృత సాహిత్య మహాసభ

బంధరు

ఈనెల 24 వ తేదీ మచిలీపట్నమున బుట్టయ్యపేట నాటకాలయందు ప్రకృతమున విలుప్రప్రాయమై యున్న సంస్కృత విద్యను పునరుద్ధరింపటకై వలయు ప్రయత్నములను సురించియు తత్సంబంధమున ఇతర విషయములను గురించియు విచారించుటకై సంస్కృత సాహిత్యమహాసభ జరుపబడును. కావున ఎల్లరు దయచేసి బ్రాధితులు కార్యక్రమము ముందు డెలుపబడును.

గు. వరదాచార్యులు,
ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.

అఖిలాంధ్ర నిమ్న జాత్యుద్ధారికుల మహాసభ

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా ఆదిమాంధ్ర సంఘ సాంఘ్యోత్సవము ఈ రెండు సభలను ఈ నెల 23-24 తేదీల జరుపబడునని తెలియించితిమి. బంధరులో మహాసభలు జరుగు తేదీలను ఇవియును ఒకేకాలమున సభలు జరుగునట్లు నిర్ణయించుటచేత ఏర్పాటుల సలహాపైని మాసభలు నవంబరు మాడవవారమునకు మార్చితిమి. సరియైన తేదీలు ముందు తెలిపెదము. అఖిల భారత నిమ్న జాత్యుద్ధారి సంఘ కార్యదర్శియగు సింధిగారు ఈసభకు వచ్చుటకు సమ్మతించిరి. శ్రీ శ్రీధానంద స్వాముల వారినిగూడను ఆహ్వానించినాము. శ్రీ స్వాములవారుగూడను వత్తురను విశ్వాసము మాకు గలదు.

వెల్లంకి కృష్ణమూర్తి
నరాలసెట్టి దేవేంద్రుడు
రాయుడు గంగయ్య
అత్తై సూర్యనారాయణ
బడుగు నాథముని
కుసుమ వెంకట్రామయ్య
నీలం వెంకయ్య.

ఏలూరు, 17-10-25.

ద్రోణాచలం కర్నూలు శాఖపై

సరాసరిగ రైలు నడచుచున్నది

గంటకల్లు, అక్టోబరు 18—గుంటకల్లు ట్రాఫిక్కు-సూపరింటెండెంటుగారిట్లు లింఠి నంపిరి.

ద్రోణాచలం-కర్నూలు శాఖ రైలుమార్గమందు పడిన గండి పూడ్చబడెను. సరాసరిగా రైలు నడచుట ప్రారంభమయ్యెను. (అ. ప్రె.)

లాహోరు హైకోర్టు

నూతన న్యాయమూర్తి

కున్వారు దిలీప్సింగుగారి నియమము

ప్రజామోదమును బడసెను

లాహోరు, అక్టోబరు 17—కున్వారు దిలీప్సింగుగారు లాహోరు హైకోర్టునందున న్యాయమూర్తిగ నియమింపబడుట ప్రజలయు, పత్రికలయు ఆమోదమును బడసెను. నియమింపబడిన బెద్ద ఉద్యోగమునకు కున్వారుసింగుగారు మిక్కిలి దగినవారని లిలంపబడుచుండెను. (అ. ప్రె.)

వృక్షములకు జ్ఞాన చలన

నాడులు గలవు

సర్ జె. సి. బోసుగారి అద్భుతశోధనము

డాక్టరింగు, అక్టోబరు 17—బెంగాలు గవర్నరు, గవర్నరు భార్యయెదుట వింతోపన్యాసమును సర్ జె. సి. బోసు గారు నేమగారింపిరి. తిర్నగ్గంటపులకలె వృక్షములకు సరములు, చలననాడి, జ్ఞాననాడులు గలవనియు, తనవాచము యదార్థమని రుజువుచేయుటకు సున్నితమున యంత్రములను విని స్పష్టికరింపగలరనియు సర్ జె. సి. బోసుగారు సుచిరి. (అ. ప్రె.)

బెంగాలు గవర్నరు పర్యటనము

డాక్టరింగు, అక్టోబరు 17:—సిక్కిము లోభాగవంతు సంచారముచేయుటకు సత్సమేతముగ బెంగాలుగవర్నరు డాక్టరింగునుండి గాంగుటాకునకు యీ నెల 18-వ తేదీన బయలుదేరుచున్నారు. నవంబరు నెలలో కలకత్తాకు వారు తిరిగినవైదరు. (అ. ప్రె.)

హాల్సారైలు ప్రమాదము

గాయము దగిలిన నొకని అవస్థ

కలకత్తా, అక్టోబరు 18:—గాయము దగిలి అవస్థ యిందున్నచారిలో నొకని కుడిచేయి ఎడమకాలును శస్త్రము చేసి తీసివేయబడెను. వాని అస్థి చాల సంక్లిష్టముగనున్నది తక్కినవారు క్రమముగ తాడు మాయమైనారు. (అ. ప్రె.)

అఖిలభారత స్వరాజ్యపార్టీ

సమావేశము

రద్దుచేయబడెను

ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారి ప్రకటన

మదరాసు, అక్టోబరు 17:—అదిలలో నవంబరు 1 వ తేదీన నాగపురమందు స్వరాజ్యపార్టీ సామాన్యసమావేశము జరుగునని ప్రకటనను గావింపబడెనయ్యు, ప్రకటించబడిన సమావేశము రద్దు చేయబడెనయ్యు అఖిలభారత స్వరాజ్య పార్టీ కార్యదర్శియగు, భారత కానకసప్తములకు నను ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు ఆసోసియేటెను ప్రెస్మన్సు దిలీయజేసిరి స్వరాజ్యపార్టీ కార్యనిర్వాహక సంఘముయొక్క, మధ్యపరగణా హిండి, మరాఠీ, బీరారు, స్వరాజ్యరాష్ట్రీయ సంఘముల సంయుక్తసమావేశములు నాగపురమందు నవంబరు 1 వ తేదీన జరుగును. స్వరాజ్యపార్టీ సామాన్య సమావేశము జరుగదు. (అ. ప్రె.)

విందులు చూపుటలు

గ్రామ ప్రభువుగారికి మరయొకవిందు బరిగెను. సిస్టాక్లబ్బువారు అయిదు సంవత్సరముల కొకమారు రాజప్రతినిధులకు విందిచూపుట చాల కాలమునుండియు ఆచారముగ వచ్చుచున్నది. ఆ సందర్భమున క్లబ్బుసభ్యులగు సర్వీసు ఉద్యోగులు రాజప్రతినిధిని పొగడుటయు, రాజప్రతినిధి సర్వీసులను పొగడుటయుగూడ మామూలే. ఈ మారు క్లబ్బుతరపున జనరల్ అట్ క్విన్ సనుగారు రీడింగు ప్రభువుగారిని మిక్కిలి కీర్తించిరి. రీడింగు ప్రభువుగారు సర్వీసు ఉద్యోగులు చేయుచున్న హిందూదేశ సేవను వేనోళ్ల క్లాఫీంచిరి. రీడింగు ప్రభువుగారి తెలివితేటలను మెచ్చుకొననివారుండరు. వీరి న్యాయవాదసామర్థ్యము లోక ప్రసిద్ధము. కాని, వీరికి ఆయుధప్రయోగమునం దెక్కుడు అభినివేశము గలదని, అట్ క్విన్ సనుగారు దెలిపినవిషయము పలువురకు క్రొత్త గావచ్చును. వీరికి సైనికుని లక్షణము లున్నవని పలువు రెరుగరు. ప్రజల వాంఛలను సఫలపరచుటకున్నను, లా ఆడ్డరుల పేర నిర్బంధములను విధించుటయందు వీరు చూపిన చొరవ కిదియే కారణమై యుండవచ్చును. లేని యెడల, లా ఆడ్డరులకు వీరు వివరితార్థము గావించుట తలచుట కష్టము.

రాజ్యాంగసంస్కరణముల గూర్చి రీడింగు ప్రభువుగారు తొణకక, తొందరపడి ముందుకుబోసండుకు, అట్ క్విన్ సనుగారు మెచ్చుకొనుట వింతగాదు. సర్వీసు ఉద్యోగుల యభీప్రాయమునకు వీరు అనుగుణ్యముగ మెలిగిరిని జెప్పవచ్చును. కాని, ప్రజలు వీరి పరిపాలనముపట్ల అసంతృప్తి జూపుటకును ఇదియే కారణ మయ్యెను. అసహాయోద్యమ మడుగుంటుటకును, ప్రజల హృదయము సహకారము వంకకు మరలిసండుటకును, రాజప్రతినిధిగారి అసమానప్రతిభయే కారణ మని, అట్ క్విన్ సనుగారు మెచ్చుకొనుచున్నారు. కాని వీ రొకసంగటిని గ్రహించుటలేదు. అసహాయ కార్యక్రమము నిలిచిపోయినను, అసహాయదృష్టి తొలగిపోలేదు. ప్రస్తుత అశాంతికి గల నిజకారణములు దొలగిన గాని, ప్రజల దృక్పథము మారజాలదు. ప్రస్తుతస్థితి, ప్రజల దౌర్బల్యమునకు నిదర్శనము గావచ్చును గాని, హృదయపరివర్తనమునకు నిదర్శనము గాజాలదు. అధికార హృదయము మారినగాని, ప్రజల హృదయము మారదు. రీడింగు ప్రభువుగారును, సర్ జేసిల్ బ్లాక్ బర్న్ గారును గల ఆర్థికస్థితిని చక్కబఱచిన విధమును అట్ క్విన్ సనుగారు కొనియాడుచున్నారు.

కాని ప్రధానముగ వస్తుముల ఎక్సైజు కన్నును తొలగించుటకు, ఇండియా ప్రభుత్వము

వారికను పూనుకొనలేదు. మిల్లు లనేకములు మూలబడినవి. రాష్ట్రములు చెల్లించవలసిన కప్పము లింకను తొలగలేదు. ఇట్టిస్థితి, భారతీయుల కే మాత్రము సంతృప్తికరము గాజాలదు. మిలిటరీ వ్యయమును తగ్గింపక ధైర్యముతో ప్రవర్తించి నందులకు రీడింగు ప్రభువుగారు జనరల్ అట్ క్విన్ సనుగారి అభినందనములకు పాత్రులయిరి. యుద్ధము లంతరించి, హిందూదేశమున కెట్టి యువద్రవము లేని సమయమున, మిలిటరీ బరువులను వెనుకటివలె నిలిపియుంచుట ఎంత విరుద్ధమో యూహించవచ్చును. అట్ క్విన్ సను ప్రభృతు లెంత సంతసిల్లినను, దేశాభివృద్ధి గోరువా రెవరును సంతృప్తి జెందజాలరు. బ్రిటీషు యుద్ధోగ్గుల సహాయము లేనిది, హిందూదేశ మభివృద్ధిజెందదనియు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వారి హక్కులను కాపాడవలయు ననియు, అట్ క్విన్ సనుగారు కోరుచున్నారు. ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు వెనుదగ్గదరని ఎవరును భయపడనక్కరలేదు. కన్న రైట్స్, లిబరలు, లేబరుషాక్ మను భేదములేక, ఎల్లరును సర్వీసుల విషయమై అత్యంత శ్రద్ధ పహించుచునే యున్నారు.

వీరు సర్వీసుల తేమము నిమిత్తము చూపెడి శ్రద్ధలో శతాంశమయినను ప్రజాభీష్టమును నెరవేర్చుట జూపిన యెడల, దేశ మీ సరికి క్రొత్తమార్గము ద్రొక్కెడిది. ఎప్పటికప్పుడు సర్వీసు యుద్ధోగ్గులను సమాధానపరచుటతోనే సరి పోయెను. హోంరూలు ఆందోళనసమయమున సర్వీసుసభ్యులు కలుగజేసిన ఆటంకము సర్వజన విదితమే. వారి నెటులయినను సమాధానపరచుటకు, మాంటాగూగారు వేతనాభివృద్ధి మున్నగు సౌకర్యములను కలిగించిరి. కాని, ఇంతటితో లాయడుజార్జి ప్రభృతులు సంతృప్తిజెందక, భావి స్వపరిపాలనమును సర్వీసులను ఉక్కుచట్టముపై నాధారపరచవలయు నని, ఎ లు గె త్రి చా టి రి. లాయడుజార్జిగారి ప్రసంగము వక్రత్వపు తలుకని కొందరు సమాధానము జెప్పజూచిరిగాని, తుద కదియే నిజమయ్యెను. వీ సర్వీసుకమీషను విచారణయు, తత్ఫలితమగు సర్వీసుచట్టమును, సర్వీసు ఉద్యోగుల కపారమగు సౌకర్యముల నొసగి, హిందూదేశముపై మితిమీరినభారమును మోపెను. ఇందుకు బర్క్ల హెడ్డు రీడింగు ప్రభువులు కారణభూతులు. ప్రజలు స్వపరిపాలనమిచ్చెదరని గంపెడాళతో నెదురుజూచుచుండ, ఆవిషయమున నిరాశగలిగించుటయగాక, సర్వీసు ఉద్యోగుల వేతనాదిసౌకర్యములను, అధికారములను మెచ్చజేయుట జూడ, దేశ మెట్టి దుస్థితిలో నున్నదో గ్రహింపవచ్చును.

సర్వీసు ఉద్యోగుల త్యాగముల గూర్చి రీడింగు ప్రభువుగారు గంభీరోపన్యాసము నొసగి సంత మాత్రాన విశ్వాస ముదయింప జాలదు. సంస్కరణములకు పిమ్మట, సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులకు కలిగిన నష్టముగాని, వా రొనర్చిన ఘన త్యాగములు గాని, ఏమూలను గనుపింపవు. ప్రతి గవర్నరును, రాజప్రతినిధియు, ఇండియామంత్రియు సమయము చొరికినపుడెల్ల సర్వీసుల నూరక పొగడుట వలన, తాము లేనిది హిందూదేశపరిపాలనము జరుగదని వారు గర్వపడుటకు కారణ మేర్పడుచున్నది. భార

తీయుల కున్నతోద్యోగములను త్వరితముగ నిచ్చుట కాటంకము గలుగుచున్నది. ఇంతకన్నను తక్కువ జీతముల దీసికొని, రాత్రింబవలు విశేష సేవ జేయుచున్న భారతీయోద్యోగుల సంగతిని గూర్చి తలంచువా రయినను కనుపింపరు. ఎందరు దేశ ప్రముఖు లెట్టి గౌరవ పదవిని వాంఛింపక, దేశాభ్యుదయమునకై కృషి సలుపుచున్నారో, రీడింగు ప్రభృతులు గమనించిరా? అట్టివారి నెవరును క్లాఫీంపకుండుటయ గాక, పాలకుల ఆగ్రహము మునకు వారు తరుచుగ గురియగు చుందురు. రీడింగు ప్రభువుగారు దేశమును విడుచులోపల, విందుప్రసంగము లింకను జరుగక మానవు. కాని, ప్రజ లిట్టిప్రసంగముల గాంచి భ్రమ జెందజాలరు. స్వపరిపాలనము లభించువరకు, సంతృప్తి జెందజాలరు.

జగదీశ చంద్రబోసు

జగదీశ చంద్రబోసుగారు డారిలింగులో నుపన్యసించుచు, వృక్షములకు జంతువులవలె సంపూర్ణమగు కండల, నరముల ఏర్పాటు గలదనియు, నరముల మూలమున వెలుపల జరిగెడి విషయములను గ్రహించుటకు వీలుగలదనియు, సూచించిరి. ఈ సత్యమును రుజువుచేయుటకు, జగదీశ చంద్రుడు సున్నితమగు నొకసాధనమును కనిపెట్టెను. వీరి ప్రసంగమునకు బెంగాలు గవర్నరుగారు హాజరయిరి. దీనికొరకు అమెరికాలో నాతురముతో నెదురుజూచుచున్నారు. చరాచర ప్రపంచమును గూర్చి ఇదివరకు దెలిసిన విషయములు విశేషముగ మార్పు జెందగలవు. జగదీశ చంద్రబోసుగారు రుజువుచేసిన సత్యమును వినిన వారెవరును, వృక్షములయెడ నికమీద నిర్ణయతో ప్రవర్తించజాలరు. జగదీశ చంద్రబోసుగారు, ప్రకృతి శాస్త్రమును పరుల విశ్వాసనమునకు గాక జీవపు మూలతత్వమును బయల్పరచుటకును, ప్రాణరక్షణకును వినియోగించిరి. హిందూదేశము ప్రకృతి శాస్త్రములద్వారా ప్రపంచమునకు జేసినమహాపకార మిదియే. గాంధీమహాత్ముడు ఆధ్యాత్మికశక్తిచే పశుబలమును జయించు సూత్రము నెటులబోధించెనో, జగదీశచంద్రబోసు ప్రాణశక్తి సృష్టియందంతటను నిడి నిబిడికృతమై యున్నదని బోధించిరి. జగదీశచంద్రబోసుగారు ప్రకృతిశాస్త్రముద్వారా దృష్టాంతపూర్వముగ నిరూపింపగలిగిన గొప్పసత్యమును, ప్రాచీనార్కులు చిరకాలముక్రిందటనే గానముజేసిరి. వేదములందు, ఉపనిషత్తులందు, పరమేశ్వరుడు సకల విశ్వమునందును అంతర్భూతుడై, అన్నియు తానయై పరగుచున్నాడని కఠోక్తిగ దెలుపబడినది. సజీవముగానిపదార్థమే లేదని చెప్పవచ్చును. కొన్నిటియందు ప్రాణశక్తి నిద్రాణమైయుండవచ్చును. మరికొన్నిటియందు తీవ్రవేగముతో చరింపుచుండవచ్చును. భూకంపము, అగ్నిపర్వతతోభము, మున్నగు అసాధారణ సమయములం దిట్టిసత్యము బాగుగ స్ఫురించును. దృశ్యప్రపంచమునందేగాక, అదృశ్య ప్రపంచమునందు గూడ జీవము నిండియున్నదని కనుగొనుట కాధారము లనేకములు గలవు. పాశ్చాత్య ప్రపంచముగూడ నిట్టి యాధారములను నిరాకరింపక, సత్యమును గ్రహించు

టకు కుతూహలము జూపుచున్నది. ప్రపంచమున కత్యంతనిగూఢము లగు సత్యములను వెల్లడిజేయు టకు, భారతావనియే వెనుక ముందుకువచ్చెను. పలువిధముల క్షీణగతి గాంచిన యీ సమయమున గూడ, హిందూదేశము నూతనోపదేశమును గావించి, ఆధునిక ప్రపంచమును విస్మితము గావించుచు నే యున్నది. జగదీశ చంద్రబోసుగారి సిద్ధాంతము, బుద్ధికగోచరమని ఎంచిన పరిణామ సూత్రములను కరతలామలకము గావించుటకు బనికవచ్చు నని ఎంచెదము.

తాంబీ: స్వరాజ్యపక్షము

తమిళనాడు స్వరాజ్యపక్షమువారు తాంబీ గారిచర్యను అసందేహముగ ఖండించి, స్వరాజ్యపక్షమువారెవరను ప్రభుత్వమువారొనగెడి యుద్ధోగములను స్వీకరింపగూడదని ఖండితముగ తీర్మానించి నందుల కెంతయు సంతసించెదము. ఇటులనే స్వరాజ్యపక్షమువారున్న ప్రాంతములందును మేల్కొని, తమ నిశ్చయమును వ్యక్తపరచుట యవసరము. కేల్కారు ప్రభుత్వం దృక్పథము మరింత సందేహకారణ మయినది. నవంబరు 1-వ తేదిన, అఖిలభారత స్వరాజ్యపక్షము గూడి ఖండితమగతీర్మానము గావించి, సభ్యులకు నిశ్చయమగు మార్గము సూచించుచు నని యూహించితిమి. కాని, స్వరాజ్యపక్ష సామాన్య సభను నిలిపివైచినటుల దెలియుచున్నది. ఇందుకు బదులు కార్యనిర్వాహకసభమాత్రము జరుగు నని ప్రకటింపబడినది. కార్యనిర్వాహకులనిర్ణయమును ప్రశంసింపజాలము. ఇంత త్వరలో సామాన్యసభ జరుగుట, వ్యయప్రయాసలకు కారణమనుట సత్యమే యయినను, ప్రస్తుతము జనించిన అసాధారణ పరిస్థితులలో స్వరాజ్యపక్ష తీర్మానమువలన, అత్యంతలాభ ముండెడిది. నాగపురము నందు సంయుక్తరాష్ట్ర స్వరాజ్యపక్షమువారి సభ నవంబరు 1 వ తేదిన జరుగగలదు. వీరి నిర్ణయ మేలేరున నుండునో చూడవలయును. స్వరాజ్యపక్షము తన దార్శన్యమును వ్యక్తపరచవలసినసమయ మానన్న మయినది. స్టేటుకౌన్సిలుసభకు ఎన్నికలు త్వరలో జరుగ నున్నవి. స్వరాజ్యపక్షప్రతినిధు లీ ఎన్నికలలో తప్పక విజయము గాంచునటుల జూడ వలయును. సామాన్యశాసనసభకు గూడ, సభ్యులు రాజీనామా నిచ్చుచో మరల ఎన్నికలు జరుగ వచ్చును. ఇప్పటికిని, స్వరాజ్యపక్షమునే ఓటరు లభిమానించుచున్నటుల కలకత్తాలో నిటీవల జరిగిన ఎన్నికలే నిదర్శనములు. స్వరాజ్యపక్ష సభ్యత్వమున కిటీవల రాజీనామా నిచ్చిన డాక్టరు సహవాద్విగారి సోదరుల భ్యులుగ నిలిచినను, స్వరాజ్యపక్షపు అభ్యర్థియగు మహబూబ్ హక్కుగారికే విజయము గలిగెను. స్వరాజ్యపక్ష విజయమున కింతవరకు వారవలంబింప నెంచిన నిరోధకార్యక్రమమే ముఖ్యకారణము. దానిని వదలుకొని మామూలు ఆందోళన పద్ధతిలోనికి దిగుచో, స్వరాజ్యపక్షపు వ్యక్తిత్వ ముడుగంటుట సహజము.

లోకరో సమావేశము

లోకరో సమావేశమునందు, అనుకూల మగు ఒడంబడిక గురించి ననియు, శశిమ తూర్పు సమస్యలు సామ్యముగ పరిష్కరింపబడె ననియు

ఆంధ్ర సభలు

ఈనెల 22, 23, 24, 25 తేదీలందు బందరుపురమున జరుగును.

ఆంధ్రులెల్లరు విచ్ఛేదబాధితులు

ప్రకటింపబడినది. పరస్పరాభినందనములు వెలువడినవి. కాని యిట్టి సంతోషవార్తలను మొదట బ్రహ్మాండముగ ప్రకటించుటయు పిమ్మట నవి నిస్సారము లగుటయు సామాన్యములగుట చే, మున్ముందుగ సంతసించవలనుపడదు. లోకరో సమావేశమునందు జరగిన చులకన జేయలేదు. జర్మనీదేశము, బాల్టిక్కుల చేతులలో బడకుండ కాపాడుట ఇంగ్లండుకును ప్రాన్సుకునుగూడ అవసరమయ్యెను. పెద్ద యుద్ధము ముందర, ఇతర విభేదములగూర్చి తగాదాపడుట కవకాశ ముండదు. కాని మాడునాల్గుదేశములు తమలో తాము ఒడంబడిక గావించుకొనినంత మాత్రమున, ప్రపంచశాంతి చేకూరునని తలంప వీలులేదు. కనడాలో జరిగిన స్వల్పజాతుల సమావేశమే యందుకు తార్కాణము. నానారాష్ట్రసంఘము స్వల్పజాతుల స్వాతంత్ర్యమును రక్షింపజాలదని ప్రతినిధులు పలువురు సూచించిరట. ఇందునుబట్టి ప్రపంచ పునర్నిర్మాణ మెంత కష్టసాధ్యమో యూహింపవచ్చును.

మహాత్ముని హితబోధ

లక్నో మ్యునిసిపలుసంఘమువారి విజ్ఞాపనకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, గాంధీమహాత్ముడిచ్చిన సలహాను మ్యునిసిపలుసభ్యులెల్లరును పరికించుట యుక్తము. లక్నో నగరమున రోడ్లు అనవ్యయముగ నున్నటుల మహాత్మునకు దోచెను. వీనిని చక్కబరచుట ముఖ్యమని మహాత్ముడు మ్యునిసిపలు అధికారులను కోరుచున్నాడు. ఇందుకు, తమ యొద్ద డబ్బు లేదని మ్యునిసిపలుసంఘమువారు బదులుజెప్పవచ్చును. డబ్బులేనియెడల, మ్యునిసిపలు చైర్మనుగారును పార, పలుగు దీసికొని కాంగ్రెసు వాలంటీరుల సహాయముతో రోడ్లను నడుచుటకయినను వీలగునటుల బాగుజేయవలయు నని, గాంధీ మహాత్ముడు ఖండితముగ దెలిపెను. ఇటుల స్పష్టముగ మందలించుట కొందరకు శక్తియుగ దోపవచ్చును. కాని, మ్యునిసిపలుసేవ కేవల తీర్మానముల గావించుటయందును, వాదప్రతివాదముల జరుపుటయందును, అధికసన్మానములను బడయుటయందును మాత్రమే గలదని ఎంచ జనదు. గాంధీమహాత్ముడు దెలిపినటుల, అవసరమగుచో పురపరిశుభ్రతకు స్వయముగ కష్టపడుటకు నయితము, మ్యునిసిపలు సభ్యులు సంసిద్ధత జూపవలయును. అట్టివారే, పురమునకు నిజనేవకు లని భావింపబడుదురు.

కర్రెసీ నోట్లు

కర్రెసీ నోట్లను విభాగించి సగము నోట్లను పంపుట యాచార మయినది. ఇందువలన, నోట్లు సురక్షితముగ నుండుటకు గూడ వీలు గలదు. సగము పోయినను, మిగిలిన సగభాగముచి జూపి సామ్యు పుచ్చుకొనుటకు వీలుగలదు. అట్టియవకాశమును ప్రభుత్వమువారిపుడు లొలగింప నెంచిరి. సగమునోట్లకు సగముసామ్యు మాత్రము యివ్వబడును

గాని, పూర్తిసామ్యు యివ్వబడదు. ఇటుల మార్పు టకు తగినకారణము కనుపింపదు. ఈవ్యవహారము లను పరిశీలించుటకు తగిన సిబ్బంది లేదనుట సరియగుపేతువు గానేరదు. ప్రజల సౌఖ్యమును విచారించుట ముఖ్యము. అవసర మగుచో పాచ్చు సిబ్బంది నేర్పరుపవలయును. నూతననిబంధన 1927 సంవత్సరము ఏప్రిలునెల మొదటి తేదీ నుండియు అమలులోనికి వచ్చునని ప్రకటింపబడినది. ఆక్షేపణ లున్నయెడల 1926 సంవత్సరము మార్చినెలాఖరులోపుగ దెలుపవచ్చునని ప్రకటింపబడినది. దేశమునందు తీవ్రమగు అసమ్మతి వెలువడు నని తలచెదము.

ఆంధ్రమహిళాకాన్ఫరెన్సు

శ్రీమతి కాశీనాథుని రామాబాయమ్మగారధ్యక్షత వహించెదరు

(ఒకవిలేజి)

మచిలీపట్నం, ఆక్టోబరు 19:— ఆంధ్రమహిళా మహాసభ సన్మానసంఘాధ్యక్షురాలగు శ్రీమతి నాథావరపుల సరస్వతిమ్మగారు ప్రకటనార్థ మీడిగవ ప్రకటించిన సమాచార మందిరి:—

పైన వివరించిన కాన్ఫరెన్సు జరుపుటకు సన్నాహములు చేయబడుచున్నవి. వ్యవధి చాలనందున ఆహ్వానము లంపలేదు ఇదియే ఆహ్వానముగ పరిగణించి ఎల్ల ఆంధ్ర నారీమణులును మహాసభకు వచ్చి జయప్రసంగ సభ జరిగించుటకు పూనుకొన గోరుచున్నాను. శ్రీమతి కాశీనాథుని రామాబాయమ్మగారు మహాసభాధిపత్యము వహించెదరు. (తంత్రి)

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల

ప్రాతవిద్యార్థుల సమావేశము 25 తేదీ ఉదయం 7½ గంటలకు

దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావుపంతులుగా రధ్యక్షత వహింతురు

బందరు ఆంధ్రజాతీయకళాశాల ప్రాతవిద్యార్థుల సమావేశ మీనెల 25 వ తేదీన, ఆంధ్రజాతీయకళాశాలయందు సమావేశమగును. దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు గారాసభ కధ్యక్షతవహించుటకు దయతో సంగీకరించిరి. ఇతర గ్రామములనుండి వచ్చువారలకు వసతు లేర్పరచబడును. అట్టి వారందరును ముందుగా, పింగళి నాగేశ్వరరావుగారిచేర వ్రాయబ్రార్థితులు సమావేశము 25 తేదీ ఉదయము సరిగా 7½ గంటలకు ప్రారంభమగును. కావున సోచరులందరను ఆహ్వాన పు దినముననే బందరు వచ్చుట సౌకర్యముగ నుండును.

వి. నాగేశ్వరరావు

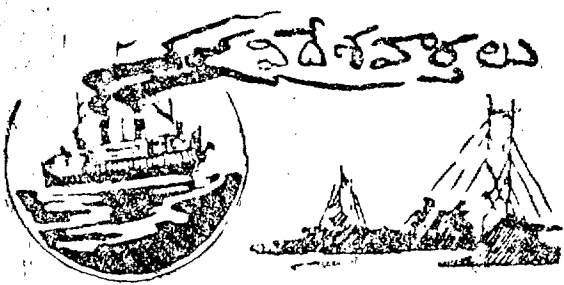
మో. కృష్ణమూర్తి.

ఆంధ్రసభలు-అస్పృశ్యతానివారకమహాసభ

ఈసభకు వేమూరి రాంజీరావుగారు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు గావనియు, శ్రీ. యస్. యం. వి. తిరుమలాచార్యులుగారు ఎన్నికొనబడినవియు మాకు దెలియవచ్చినది. ఈ మార్పును చదువరులు గమనింప బ్రార్థితులు.

రేడింగు ప్రభిద్దానము

సివ్వ, ఆక్టోబరు 16:—సివ్వలో రిక్షాల రక్షణార్థమై ఇండ్లను కొట్టుటకు మ్యునిసిపల్ వారు పోషించేట్లయిన 10 డేల రూపాయల నిచ్చెదనని రేడింగుప్రభిద్దానము మ్యునిసిపాలిటీవారు కృతజ్ఞతతో సంగీకరించిరి. (అ. ప్రే.)

లోకర్నీ సభ విజయము!

ప్రతినిధులయొక్క హామీ

లోకర్నీ అక్టో 16:—బడంబడిక మహాసభ అందరకు ను అనుకూలముగ విజయముగాంచెననియే చెప్పవచ్చును. జర్మనీ ప్రతినిధులు తగాదాయున్న విషయములన్నిటిలోను సరిగాచిత్త శుద్ధితో వాదించి మిత్రహంపరిచూచడము సమన్వయము జేసి కొన నుత్సాహముజూపిరిని అందరకుం బహుకొనిరి. ప్రాంత ప్రతినిధులుగూడ జర్మనీతో ప్రతిపత్తిని గుర్తుకొనుటకై వలయు సౌకర్యముల జేసి పరిష్కారమార్గమున చాలహామీముజేసిరి. యం. బ్రయండుగారు అద్భుతముగ రాజనీతిజ్ఞులను వ్యక్తపరచిరి. సభలన్నిటియందును అగ్రతీత వహించిన చేంబర్లెనుగారు తమ కార్యకాళ్యముచేత బ్రతుకుముక్క ప్రతిష్ఠ నిమిషమింపజేసిరి. ఆయన అనేకవిషయములందు బుద్ధివంతులైన జూపి విచక్షణతో బునికేసి తీర్చుకేసిరి. ఆయన యనుసరణలందరను ఆయన నాయకత్వమున, గొనియాడిరి. ఇట్టి, బెర్లియం ప్రతినిధులును, పారెండు: జేకోస్లావేకియావిదేశాంగమంత్రులును మిరముగ నుండి, ఆటంకములను దొలగించు నూచనల విషయమున ఆయన కులముగ నుండి లొంగిపోవుచుండిరి.

ఆ మాదేశము లీ సభిప్రతినిధులను గ్రూపరచుచు విషయమున నెట్టియాందోళనయు లేదు. రీకు స్టాన పార్లమెంటు (జర్మనీ) బడంబడిక కంగీకరించునని నమ్మకముగ భవిష్యత్తు చెలువబడి నది.

సభాంతహర్షము

లోకర్నీ అక్టో 16:—సభాంతమునకు సభామందిర గవాక్షమునంద బ్రయండుగారు డాక్టరు ప్రెస్ట్యుగారును కలసికొనిరి. అప్పుడు క్రిందనున్న ప్రశ్నలలో హర్షము వెల్లి విరిసెను.

ప్రతినిధులందరను తమతమ బండ్లలో పోవునప్పుడు సంతోషము మిన్నుచుట్టెను. డాక్టరు లూథరు డాక్టరు ప్రెస్ట్యుగారులు పోవునపుడు మరితె యొక్కవగనండెను.

కాని చేంబర్లెనుగారు వచ్చినప్పుడు గనుపరచిన సంతోషమునకు మేరకేసండెను. ఆయన కెటో బడంబడికపత్రమును పెద్దగ బహుకొని బండిలో నెక్కెను. చేంబర్లెనుగారు మాట్లాడుచు నానాదేశాగత ప్రతినిధులు సభాంతమునకు గావించబడిన హృదయపూరిత ప్రకటనలను వివరాల నందులకు విచారమును దెచ్చిరి. డాక్టరు ప్రెస్ట్యు, యం. బ్రయండుగారు పత్రికపత్రికలు కార్యకర్తలు, మనసులో నాటుకొని యుండగలవు.

లోకర్నీయంతయు సంతోషముయ మయ్యెను. ప్రభుత్వభవనము లన్నియును వెలిగింపబడెను. కొండవైపునున్న మెజోనాడో నాసోకు ప్రసిద్ధమును.(పాక్ష) అను మాటతో ముందు దనరారుచు జేసే వ్యవహారముగ నుండెను.

విదేశమంత్రుల సంతకములు

విదేశమంత్రులందరను డిసెంబరులో బడంబడునందు సమావేశమై బడంబడికపత్రమునందు సంతకములు జేసెదరని తెలుపబడితి.

క్రొంచిత్రికల సంతోషము

పారిసు, అక్టో 16:—ఒక హామీను ఏదెన్నీ వార్త యిట్లు చెల్లుచున్నది:—

లోకర్నీలో రాయబారములు త్వస్థిరముగ ముగిసి నందుల కిచ్చు పత్రికలు సంతోషమును చెల్లుచున్నవి.

మొదటిసంజయును రాయబారములు సల్పుటలో అందరను వికవత్సముతో నుండి పరస్పరానుభూతితో నుండవలె నను భావము గల్గి ముందుటవలన యూరోపునందు కాంతిస్థాపనకు ఇంతవహా ప్రయత్నము సాధ్యమయ్యెనని చెట్టిలు పొరిసి యను, అనుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ఈనెలంబడిక కర్త గు జర్మనీకుచకు నెమ్మదిగ ఆట్రును లో రెయినును వదలుకొన్నట్లే యని ఫిగారో వ్రాయుచున్నది.

చేంబర్లెనుగారు పుట్టినరోజు

లోకర్నీ, అక్టో 16:—లోకర్నీ, చేంబర్లెనుగారు పుట్టినరోజువండుగను పుష్పచయముతోను గీతనాదములతోను నుత్సాహముతో జరుపుచుండ నేడువయము రూటరు ప్రతినిధి చేంబర్లెనుగారితో ముచ్చటించగా 'నాజీవిత్తములో నీ పుట్టినరోజువండుగ చాల హాయిగ నున్నది.' అని చెప్పిరి. చేంబర్లెను దంపతులు హోటలు మెట్టుమీదినుండి డాబామీకి దిగునప్పటికి జనముసంతోష మింతింతని చెప్పటకు వీలు లేకుండెను. అచట ప్రతినిధులందరును, ఫోటో గ్రాఫరులు సి న మెట్రో గ్రాఫరులు నుండిరి. జాతీయగీతము బాండుమీద వాయిచిన విదవ లోకర్నీ మేయరు చేంబర్లెనుగారి చిన్నపిల్లను అభినందించి చేంబర్లెను సతికి పుష్పచయము నొసంగెను. సభకు వచ్చిన ప్రతినిధులందరను చేంబర్లెనుగారియొడ తమతమ మనస్సంతోషముల చెప్పిరి. చేంబర్లెను దంపతులు ఆనంద భరితులైరి.

వేల్పుయువరాజు

స్వదేశము తిరిగి చేరిరి

అద్భుత స్వాగతము

లండను, అక్టో 16:—దక్షిణాఫ్రికా, దక్షిణ అమెరికాలు తిరిగి వేల్పుయువరాజు 'రిచర్డు' ఓడమీద పోర్టుస్మతు లో నేడు మధ్యాహ్నము దిగిరి. జల్లు కొంచెముబడుచుండెను. కేవలతయును పతాకమయముగ నుండి యుద్ధనావలనుండి నావికులు హర్ష భావముల జేయుచుండిరి. ఓడవచ్చునరకి ఫిరంగులు శ్రేల్పుడెను. యువరాజు ప్రత్యభివందనము జేయుచు కుక్కాయి నూపిరి. పోర్టుస్మతు మేయరుగారు కార్నోకేసును పక్షమున స్వాగతపత్రము నర్పించుచు యువరాజు దక్షిణాఫ్రికా దక్షిణ అమెరికాలకు బోయివచ్చుటవలన సామ్రాజ్య శృంఖలములు దిగియుననియు బ్రెటుతో నాదేశముల కెక్కుడు మిత్రభావము జేకూరుననియు చెప్పిరి.

యువరాజు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు తా నెక్కడకు బోయినను అందరను దయతో నుదారతతో సందిరి చెప్పిరి.

ర్షము జోరుగ కరియుచుండనే యువరాజు ఓడనండి దిగి లండను బోవుటకు రాయల ట్రెయినులో నెక్కిరి.

స్వాగతహర్ష మును జూచి యువరాజు పొంగిపోయెను. లండను పట్టణము యువరాజునకు స్వాగత మొసంగుట కై సిద్ధముగ నున్నది. పత్రికలన్నియు ఆయన ప్రయాణ వివరములను పూర్తిగ ప్రచురించెను.

ప్రస్తుతములో దిగునప్పటికే యువరాజు సోదరులు డ్యూకుఆఫ్ యార్కు, ప్రిన్సు హెన్రీ పోయి కలిసికొనిరి. లండనులో దిగగానే రాజును, రాణియు, మేరీరాణియు, ప్రిన్సు ఆర్థరు, కన్నాటు ప్రభువునున్న కుటుంబీకులును, కాచిరెటు సన్యులును రాజ్యాంగ వేత్తలను వచ్చి అడ్డుకొని స్వాగత మొసంగిరి. యువరాజు వెన్నాగాడ్డు దుస్తులలో నుండెను. రాజకూర్చుని సంతోషముతో గనెను. రాణి ముద్దుపెట్టుకొనెను. అంతయును హామయముగ నుండెను.

బకింగాము సౌధమునంద జనము యిసుకవేసిన రాలకం దిరి. అందరను "యువరాజు యేదే" యనువారలే. రాజును యువరాజును లెలూది లోపిసిదిని అందరకును సలాముల జేయుచుండిరి.

రాజుగారు ప్రజలకు సందేశమును చెల్పుచు యువరాజు యీసారి తిరిగివచ్చుటతో ఆరేండ్లక్రింద స్వతంత్ర రాజ్యములకు బూనిన పయనము పూర్తియైనదని చెప్పిరి.

"ఆదేశములందు ఆయన లక్షలకొలదిమందిని జూచెను. భగవంతు డాయనకు రక్షణనొసంగి ప్రపంచమును తిరిగి వచ్చునట్లు జేసినందులకు మాతోబాటు వారందరను ఆయనకు వందనము లాచరించెదరు గాక!"

ఇంజనీరింగు బహుమానము.

లండను, అక్టో 16:—ఇంజనీరింగు విషయమునగూర్చి మంచివిద్యనును వ్రాసినందుకుల బొంబాయిలో యస్. ఏ. బంటెంగారికి తెల్లర్లు స్వర్ణపుతకమును, ఇండియన్ ప్రెమియమును సిలిబు ఇంజనీరుల సంఘమువారు బహూకరించిరి.

భారత సైన్యము

భారత శాసనసభలగూర్చి ఒక నేనాని

అభిప్రాయములు

లండను, అక్టో 17:—కాన్సెల్స్ కంటెనీవారు జేనరలు చేమ్స్ ఫోకాక్సుగారి స్వీయచరిత్రను ప్రచురించుచున్నారు. అందు ఆయన యుద్ధానంతరము భారత సైన్యముయొక్క దృష్టి పథమునందు మార్పు గల్గెనని గట్టిగ జెప్పెను. దానిపై వోకన్స్ క్రి పాలిండు రోజులు పోయినవి. సామ్రాజ్యవసరములు తెలియకపోవుటవలన, సానుభూతి లేకయు, భేదభావముతో నుండునట్లు అభిప్రాయ మేర్పడినది. గత ముప్పది సంవత్సరములలోనే ఇండియాలో పార్లమెంటులన్న యెడల మహా సంగ్రామమున పోట్లాడుటకు కావలసిన మహా సైన్యములలో కొంత భాగము మాత్ర ముండెడిది. మూతన సంస్కరణములు ప్రారంభమైనప్పటినుండియును శాసన సభలయందలి ప్రజా ప్రతినిధులు తమ యిష్టము వచ్చినట్లుల గిగ్గ రాచ విచ్చినయెడల తమ సైన్యము భారతదేశమున కావలసిన పని జేయవలయు మను భావమును చెల్పుచుండిరి.

మనంతట మనము వదలిపోయిన తరువాత భారతదేశ మిష్టబడి ఒప్పుకొన్న గాని మన అధికారముక్రింద నోక సైన్యము నుంచుకొనజాలమని ఆయన చెల్లుచున్నాడు. భారతదేశము సామ్రాజ్యమునందు చాల వత్సరము లుండుగాకయని ఆయన భగవంతుని ప్రార్థించెను. కాని స్వరాజ్య పక్షమువారు అవసరము గల్గి సిలిబు వ్యవహారములందుగాని మిలిటరీ వ్యవహారములందు గాని మన యిష్టప్రకారము నడచుకొందురని యనుకొన్న యెడల మోసబోవుటయే యగును.

బొగ్గు విచారణ సంఘము

ఎక్కువబొగ్గు త్రవ్వబెట్లు?

లండను, అక్టో 16:—బొగ్గు విచారణ సంఘము అక్టో 27వరకును విచారణ నాపివేసెను. హెచ్చుబట్టి స్వీకరణగ వర్చుగారిని బాగా విచారించిరి. క్రొత్త క్రొత్త యంత్రముల నుపయోగించిన దప్ప బొగ్గు యొక్క త్రవ్వబెట్లు గావని గవర్నరు రొప్పకొనిరి. గ్రేటుబ్రిటన్ లో మన వ్యవహారాన్నికొక్కడు 1783 హెండ్లడు వెయిటుల బొగ్గును త్రవ్వబెట్టుచున్నట్లు ఆయన చెల్పెను. ఇట్లుగల్గియును మ్యానేజరులు డైరెక్టరుల జేతములు పనివారల కిచ్చు కు లీలను మించిపోయెనని గవర్నరు రంగీరించిరి.

మంచిమంచి పనిజేయు యంత్రములను ప్రవేశపెట్టుట వలన యెక్కువబొగ్గు త్రవ్వ విషయమునగూర్చి సర్ విలియం డివర్జి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఆ విషయమున బాగా పనిజేయవచ్చునని ఆశీర్వాదని గవర్నరు రొప్పకొనిరి.

ఇవాను విలియమ్సుగారు యజమాను లీవిషయమై ఆలోచించుచున్నారని చెప్పిరి.

స్వీకరణ ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు 'మిమ్ములను మేమెరిగిన నాటినుండియు ఈ ఆలోచనయే జేయుచున్నాడు' అనెను

విలియమ్సుగారు మరల ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు యజమానులు యంత్రముల సంఖ్య నెక్కువజేసిరిని చెప్పిరి.

స్టోడి చెప్పితే జరిమానా

సర్ కానండా యలు అనమ్మతి

లండను, అక్టో 17:—అదృష్టమును చెప్పెదనని పోలీసు కోర్టులో ఒప్పుకొన్నందుకు ఫ్రాన్సును, డర్లనును అనుపేరుగ 'ఎట్టెల్స్' అనే సాదకతై 10 పానుల జరిమానాయు రిగి స్తీలు భర్తుల నిన్నునట్లును తీర్పు జెప్పబడెను. ఈ సాదకతై ఇంద్రుపోలీసువారలకు చిన్నట్లలకు నిరకలది చెప్పు సాదకముక్కలను జెప్పెనని ప్రాసిక్యూషను స్టీడరుజెప్పెను. ఒక డిటెక్టివు ఇనెప్పెర్లను క్రాసుపరీక్ష జేయగా మద్రాసు యెప్పుడును ప్రకటించలేదని చెప్పెను. మద్రాసుచెప్పెననాట నిజమేనని యెప్పుకొనెను. ఆమె స్టీడరువా దిను బజర్లలోను, ఇండ్లలోను, పెంట్లలో బహిరంగముగను యంతకట్టును భవిష్యత్తు చెప్పిండు కొనుచుండ ఈ సందర్భమున ఆమె నేందుకు ప్రాసిక్యూటు జేసిరో చెలిసికొనుట కష్టముగ నున్నదని చెప్పిరి.

సర్ కానండా యలు పత్రికలకు వ్రాయుచు మంత్రకతైలను సాదకతైలను ప్రాసిక్యూటుజేసి హింసించుట నాపివేయవలెననియు, వారికి విధింపు జరిమినాను దొమ్మి హింసజేసిన వారికి విధించువానికన్న యెక్కువగ నుండెననియు చెప్పిరి. ఈ రేఖను ప్రాసిక్యూషను పక్షమువారు దాఖలుజేసిరి.

అనంతపురమండల ఆదిమాండ్రమహాజనసభ

ఈనెల 18-వ తేదిన ధర్మరమున గూడుట

“శివశ్రేష్ఠి” మా. వెం. భాగ్యరెడ్డివర్మగారి
అధ్యక్షోపన్యాసము

“శివశ్రేష్ఠి” మా వెం భాగ్యరెడ్డివర్మగారి అధ్యక్షోపన్యాసమునం దీక్రిందిభాగములు ముద్రితములు.

ఇతిహాసములు

ఆర్యులు తివిష్టపము (తిబ్బెట్టు) లేక ఉత్తర ధ్రువభూభాగములలో నివసించి దినదినము ప్రజాభావశక్తియు కలిగి, ఉండుటకు స్థలము, దినుటకు అన్నసామగ్రి చాలక బ్రతుకుటకు వివిధప్రాంతముల కేగ జొచ్చిరి. యూరపుభాగములకు పోయిన ఆర్యులు, ట్యూటన్, కెల్విక్, స్లాబ్, ఇటాలిక్, హాలిక్ అను నామములు గలవారై యున్నారు. ఆయాభాగమునకు వచ్చినవారు పారశీకార్యులనియు, ఇక హిమాలయపర్వత కనుమలగుండా హిందూదేశమున కేతెంచిన వారు హిందూర్యులనియు పేర్కొనబడుచున్నారు. వీరు ఒకేసారి ఈదేశమునకు వచ్చినట్లు లేదు. కాలానుకూలముగ అప్పుడప్పుడు మూడు పర్యాయములు తండ్రిపతండ్రిములుగా వచ్చి ప్రభవపర్యాయమువచ్చిన వారితో రెండవసారి వచ్చినవారును, రెండవపర్యాయము వచ్చినవారితో మూడవసారి వచ్చినవారును యుద్ధములు నడిపి ఓడిపోయిన వారిని నీచభావముతో జూచుచు అట్టె యాచారవ్యవహారాలును యేర్పరచుకొనినట్లు చరిత్రకారులు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

మొదటివారును, రెండవవారును ఈదేశమునకెప్పుడు వచ్చినారో, యేకాలమున స్థిరపడినారో, యెట్లెక్కిభవించినారో యిద మిథమని నిర్ణయించుటకు వీలులేదు గాని మూడవ పర్యాయము వీరు వచ్చుకాలమున ఈదేశప్రజలు, వారికన్న నాగరికులుగా నుండిరి. వారికి గోవులు, ఆశ్వములు, రథములు ఉండెను. వారు వానినిసూర్యద్యోములుగలనగరములలోనుంచిరి. వారి కనేకదుర్గములు గలవు. బయళ్ళమీదను కొండలమీదను సాత్తును, బంగారమును గలిగి భాగ్యవంతులుగా నుండి రచేగాక భూమినుండి యినుమును దీసి వివిధరకముల పనిముట్లు ఆయుధములుచేసి బహునిపుత్రులతో యుద్ధములు చేయుచున్నట్లు, ఋగ్వేదాదిగ్రంథములనుండి తెలియుచున్నది.

పరదేశములనుండి బ్రతుకవచ్చిన ఆర్యులనబడువారు దేశీయులతో ఆరువందలసంవత్సరములవరకు, పోరు సలిపినట్లు గలదు. మొట్ట మొదట వీ రతి సారవంతములగు సింధు గంగానదీ ప్రాంతములు వశము చేసికొనినప్పుడు భయానకయుద్ధములు జరిగి క్రమేణ హిమాలయపర్వతమునుండి, వింధ్యపర్వతములవరకు నున్న భూభాగము నాక్రమించి అనార్యులనబడు దేశీయులను కొండలలోనికి, అడవులలోనికి తరచుగొట్టిరి.

అట్లు తరచుబడిన ఆదిమనివాసులుండు కీకట (గయా) ప్రదేశం, పుండ్రాది గంగాప్రాంత ప్రదేశములు, వింధ్యకు దక్షిణమునం దుండినదేశములు నార్యనివాసార్థములుకావని; బోధాయనాదులు వక్కాణించుటయేకాక యచటికేగిన యార్యుడ ప్రాయశ్చిత్తార్హదనుకూడ నుడివెరి. ఆనియమ మిపుడు పాటింపబడినచో దక్షిణమున బ్రాహ్మణులొకరైన గలరాయనితోమను. ప్రాయశ్చిత్తార్హమని నిర్ణయించిన, కీకటదేశములో “గయా” ప్రదేశమును, పుండ్రదేశములో “గంగా ద్వారకా” పుణ్యక్షేత్రములు గలవు. హిందువుల పితృదేవతలు తరించుటకును, జన్మతరించుటకుగూడ ప్రైప్రదేశములు సేవ్యము లగుచున్నవి.

దక్షిణభూమి పాపభూమియనియు, ఉత్తరదేశము పుణ్యభూమి, దేవభూమి ఆర్యులర్రమనియు సంస్కృతకవులు గ్రంథములయందు వ్రాసికొనిరి. అతిప్రాచీనగ్రంథముగు ఋగ్వేదములో 1, 58, 972 పదములు గలవని చెప్పుదురు. వానిలో ఆర్యశబ్దము 88 సార్లును, దమ్యశబ్దము 70 సార్లును దాసశబ్దము 90 సార్లును ప్రమేయగొంపబడియుండె ననియు, ఇయ్యది జాతిపదముగ బ్రయోగింపబడి యుండలేదనియు వేదవిమర్శకులు వక్కాణించుచున్నారు. పురాణములయందును, ఇతిహాసములయందును, గొన్ని మహాకావ్యములయందును దేశీయులు అనార్యులనియు, రాక్షసులనియు, దనుజులనియు, వానరులనియు, సృష్టుతులయందు, ద్రావిడులనియు, శూద్రులనియు పేర్కొనబడిరి.

జాతివైషమ్యములచే, రాజ్యకాంక్షచే మరియు పూజానిధానముచే సంభవించిన ఖేదములచేతనే, ఈ ఆర్యనార్యశబ్దములు పుట్టినవిగాని జాతిభేదముచేగాని, అనాగరిక భేదముచేగాని పుట్టినవి కావు. ఆర్యులెట్టి నాగరికులగునదిరో, అనార్యులుకూడ నట్టి నాగరికులుగానే యుండిరి. అవ్రతులు, అన్యద్రతులు, ఆయుజ్యులు, అబ్రహ్మలు అనియులన దమ్యులు ఋగ్వేదములో పలుచోట్ల వర్ణింపబడిరి.

ఇంద్రాస్థులను బూశించువారుగను యజ్ఞకర్తలను చేయువారుగను ఆర్యులు వర్ణింపబడిరి. దమ్యులు కర్మనాశకులని నిరుక్తుమగు పేర్కొనబడిరి. కర్మయుక్తు లార్యులనియు, కర్మహీనులు దమ్యులనియు స్పష్టముగ బోధపడగలదు. అనగా వారికిని వీరికిని పూజానిధానములు భిన్నములని తెలుపునేగాని యార్యజాతులవారొకంటె దమ్యులు భిన్నజాతులవారని తెలుపు శబ్దప్రయోగములు ఎందును గానరావు.

ఈకడపటి ఆర్యదశము పారశీకార్యమతగురువులతో బాటు పరశురాముని ఆధిపత్యమున బలమైన సేనలతో ఇరువదియొక్కసార్లు ధారామైన యుద్ధములు గావించి అనేక దమ్యులను చెండాడి ప్రాచీనక్షత్రియుల బలమును కొంతతగ్గించిరి. ఆకాలమునుండి ఆర్యులప్రభ వికాసమొంది బ్రాహ్మజాతి కృత పూర్ణముగా సాగుచు అనార్యులను అమాచు నిరంకుశముగ పాలనజేయ మొదలిడిరి.

శ్రీరామచంద్రులవారు బ్రాహ్మణులచేతి కీలుజొమ్మయై రాజ్యము నేలుచుండిరి. అనార్యుడు తపస్సుచేయుచున్నందున, బ్రాహ్మణునికొడుకు చనిపోయినాడను నెపమున శంఖకబుుపీతల సతీకించబడెను. ఆకాలమున ఈశ్వరుని ధ్యానించుటకుగూడ అనార్యులకు హక్కులేకున్నట్లు తోచుచున్నది. అట్టి రామరాజ్యము కోరువారు బ్రాహ్మణులేగాని అనార్యులు గారనదగును.

శూద్రునితో బ్రాహ్మణి చేసే వ్యభిచారమును వారు మిక్కిలి గొప్పదోషముగా నెంచిరి. దీనికి ముఖ్యకారణములు:

1. శూద్రులు, స్వదేశముకొరకు ఆర్యులను హింసలెట్టి న అనార్యులలోనివారే యగుట.
2. శూద్రులప్పటికి, ఇంకను ఆర్యులనుమమ్ములు పూర్తిగా కాకపోవుట.
3. ఆర్యులు శూద్రులను ఇంకా శత్రుకోటిలోనివారినిగానే యెంచుట.

అయియున్నదని సృష్టుతులను పరికిలనతో చదివినప్పుడు గోచరింపగలదు. ఆర్యులను నేవించి శరణుజొచ్చి యుండకపోవుటచే అట్టి అనార్యులను, అస్పృశ్యులుగాను, పంచములుగాను మనుష్యులి అనంతరము పేరిడిరి. కాశ్మీరమత్రము పంచమయను నామంబిడు మనుష్యులతో పంచమవర్ణము లేదనుటయే ప్రబల నిదర్శనము. మరియుపర్వమానకాలమున బ్రాహ్మ్యశ్రీకి శూద్రునిపంప గలిగిన సంతానము చండాలులుగా నుండుటయే ముఖ్యనిదర్శనము.

ఏడుకోట్ల అస్పృశ్యులనబడువా రెవరు

ఆర్యులు, శూద్రుల సహాయమునలన బలమైన జాతివారై, అనార్యజాతిని, అనేకవిధముల దినదినము క్షీణదశకు దేసాగిరి. తమవారగు శూద్రులకూడ ప్రైవారిధైర్యముతో పీడింపసాగిరి. ద్విజులకు లూరిన వారిని శూద్రులుగను, లూరిగనివారిని కొన్ని కట్టు దిట్టములకు లోబరచి పగతురుగాను భావించమొదలిడిరి. ఊరిలో కాపురమునుండకుండునట్లుచేసిరి. ద్విజుల నియమములకు విరుద్ధముగా నడుచుకొనిన తమ చాతుర్వర్ణములవారిని సంఘబహిష్కారము చేయగా వారు ఊరిటైట వెడలిపోయి బసలేర్పరచుకొనిన అనార్యుల శరణుజొచ్చి కాపురము చేయసాగిరి.

ప్రతిపక్షులను ఆర్యులచే బహిష్కృతులైన స్త్రీలను, పురుషులను, పరోపకారబుద్ధితో, అనార్యులు ఆశ్రయమిచ్చినందులకు, ఆర్యులు అనార్యులయందు అధికద్వేషభావము గలవారై అనార్యులను అస్పృశ్యులుగా నిర్ణయించి చండాలాది నీచ

నామములు సగటున అంటగట్టివారియున్నట్లని, బ్రాహ్మ్యశ్రీ శూద్రునితో జేసిన వ్యభిచారదోషమునకు ముడిపెట్టి తమకుతాము నాగరిక ప్రపంచమున తలవంపులు దెచ్చిపెట్టుకొనిరి.

ఏది యెట్లున్నను ప్రతిసంఘములో సన్మార్గులును దుర్మార్గులును మండుట సహజము. కొట్లసంఖ్యగల అనార్యజాతీయసంఘమున శత్రుపక్షదుర్మార్గులు కొందరుచేరిన చేరియుండవచ్చును. అంతమాత్రమున సగటున అందరు దుర్మార్గులని, అస్పృశ్యులని చెప్పుటకు జాతిద్వేషము తప్ప మరేమియు కారామగుపడదు. భరతఖండము పతివ్రతలకు పుటినిట్లు. అరుంధతి, సీత, దమయంతి మొదలగు సతీమతల్లు లిచట బుట్టిరి. అందు బ్రాహ్మ్యశ్రీ లత్యంతనియమబద్ధురాలాడు. అట్టి బ్రాహ్మణస్త్రీలు శూద్రులతో గూడుటయెల్లనేనా, ఈఅస్పృశ్యత జాతియేర్పడినది.

జనసంఖ్యలో వృద్ధివొందిన నేటి హిందూదేశములో బ్రాహ్మణులు రమారమి కోటిమంది; అందరభాగము స్త్రీలు. ఈ స్త్రీలయొక్క ప్రాచీనలలో నెందరు చెడుటచే, మిగిలిన ఏడుకోట్ల అస్పృశ్యులు కలిగిరి. ఇది యే ప్రమాణములచేతను సాధించ వలనుపడదు. అట్లు సాధించగల బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణులమని చెప్పుటయే సిగ్గుకరముగా నుండకతప్పదు.

చండాలురు ఎవరు?

సత్యం నాస్తి తపోనాస్తి నాస్తి చేంద్రియనిగ్రహః
సర్వభూతవయానాస్తి ఏతి చండాలత్వణః॥

అసత్యము పలుకుట, భగవద్భావములేకపోవుట, ఇంద్రియనిగ్రహము లేకపోవుట, అభిలభాతములందు దయా రహితముగాయుండుట ఇవి చండాలత్వణములు.

అసత్యం పక్షపాతంన నిర్మలాత్మంన వంచకః॥

జ్ఞానద్రోహి శ్రుతిద్రోహి ఏతి చండాలత్వణః॥

అన్యతపక్షపాతము నిర్మలమగు వసస్సుగలవారిని పంచించుట, జ్ఞానులకు ద్రోహముచేయుట, వేదమునకు విరోధముగా సంచరించుట, ఇవి చండాలత్వణములు. ఇట్టి లక్షణములు గలవారిని నిజమైన చండాలురని తలంచవలయునని పై ఆర్యవచనములే బోధించుచున్నవి.

గ్రామచండాలురు ఎవరు?

శ్లో॥ రజక శ్చర్మకారశ్చ నటో బురుడ ఏవచ
క్షేపరమేద భిల్లాశ్చ స్వర్ణకారశ్చ సాచికః
తక్షక స్త్రీలయంత్రీచ నూనశ్చక్రి తథాఘడి
నాపితః కారుకశ్చైవ షోడశై రేజనంగమాః.

గ్రామచండాలా ఇత్యర్థః

తా॥ (1) అసహ్యకరవస్త్రములచే చాకలి, (2) గొడ్డుచర్మములతో మెలగుటచే చర్మకారుడు, (3) దేవాలయాది పవిత్ర స్థలములయందు ధనమును స్వీకరించి నాట్యనాడుటచే నటుడు, (4) మద్యమాంసముల విస్తాగము భుజించుటచే దోమ్యుడి (5) మత్స్యములను జంపుటయే వృత్తి గల వాడగుటచే పల్లెవాడు (6) సదా వేణువుల చీల్చుటచే మేడరి, (7) జంతుహింసకుడగుట భిల్లాడు. (8) జనులను కనుగొని బంగారు సహసారింపవా డగుటచే కసారి, (9) ప్రజలనుండి ధనమును స్వీకరించి దుస్తులగుట్టునపుడు గుడ్డ నపహరించు స్వభావము కలవాడగుటచే దర్జీ (10) ఎప్పుడును వృక్షము లీతని కారణమున నశకబడుచుండుటచే వడంగి, (11) పవిత్రమగు తిలధ్యానములను భేదించుటచే తిలఘాతకుడు (12) జంతుహింసకు డగుటచే కటికవాడు (13) పవిత్రమగు మట్టిని గాలుచవాడగుటచే కుమ్మరి (14) అపవిత్రమున కల్లును విక్రయించువా డగుటచే నీడిగ, (15) కేశములను ఖండించువా డగుటచే మంగలి, (16) లోహముల గాలుచవా డగుటచే కమ్మరి.

ఈపదునారుగురు చండాలత్వము నొంది, గ్రామచండాలురుగా పేమాద్రయే తన చితరర్పణ చింతామణిలో నుడివియున్నాడు. (పేమాద్ర వ్రాసిన షోడశవిధచండాలరయొక్క పనిముట్టుల చప్పుడు కూడ వివరాదని కూడ నియమము కలదు.) కాని యాపస్తంబుడు నుడివిన చండాలాడు పై షోడశవిధ చండాలురలోనివాడు కాడని తలంతురు. పైషోడశ విధ చండాలులే దర్శనస్పర్శ నాదులందు నిషిద్ధులైనచో నువద్విజులనబడువారు పృథ్వీని వదలి ఆకాశాన నిల్లు గట్టుకొనవలసియుండురు. చండాల శబ్దము దూషణక్రింద నుపయోగించుపదము కాని ప్రత్యేకజాతి వాచకముగాదు.

బ్రాహ్మణులకు, సగోత్రముగల కన్యయందు పుట్టిన పిల్లవారిని మరియు పెద్దభాగ్యును అగౌరవించి వేరువర్ణము నందు పుట్టిన ద్వితీయ భార్యతో నైదిక కర్మలను ఆచరించు బ్రాహ్మణులు, ఇట్లే అనేక తపస్వకార్యములు చేసినవారును

నిషేధించుచున్నామన పుట్టినవారను పరపితము గావించువా రును చండాలురని పేరులు చెప్పుచున్నవి

ఇంకొకరు మా (పంచము) లనబడు నిమిషము, వైజా పుటిన మోడెలింగ చండాలురని అన్నపానాదులు భుజించుట తప్పుగా నెంచి నిషేధించు నాచారము నిషేధింప గలదు.

ఋగ్వేదమునందు బ్రహ్మ, త్రివిధ, వైశ్య, శూద్రులు గాక గొల్ల, మంగలి, వడంగి, నాలె, మొదలగు సంతిష్ఠాతుల వారి పేరులున్నవి. ఆ పంచునికాలమునకు శూద్రు లనగా గొల్ల మంగలియే! ఆ పంచునినాడు చండాలు డనగా బ్రాహ్మణి యందు మంగలికి గాని, గొల్లకుగాని పుట్టిన ప్రతిలోమజాతి యుడు “కటికవాడైన” * కావచ్చును. లేక చర్యకారుడైన కావచ్చునని కలదు. కాని నేడు నిష్కారణముగ ఆధారము లేక బలాత్కారముగ చండాలురని తలంచి పీడించబడు “మాలలు” ఇతిహాస, శాస్త్రావలోకనములను, పండితప్రకాండల శోధనాధి చర్యలను, చండాలురు కారని స్పష్ట మైనది. శే రస్యశ్రులు ఆచార్యులు అనుభవ మానాటికి కలుగలేదని విదితము.

తైత్తిరీయబ్రాహ్మణమునందు కథాధికవృత్తులుగ జను లున్నారు గాని “చండాలుడు” మాత్రమేకదే!

“అటః చండాం ఏతైకః ప్రతిలోమతః నిరస్యతే” తక్కిన వారికి స్వర్గాదియోగ్యత్వము సిద్ధించుచున్నది గాని ప్రతిలోమజాతులలో చండాలు డొక్కడే నిరస్తుడగుచున్నాడు (శుల్కాం)

ఆర్యావర్తమునందు జాతిని యగు బ్రాహ్మణికి మంగలికి బుట్టి యాద్యులచే బహిష్కరింపబడి చండాలునింజ్ఞనొంది దక్షిణమునకు వలసవచ్చిన మతంగుడు. అతని సంతతియే మతంగులన బడు మాదిగలు మాంగులు, చమారులు, ఛోరులు, అని చెప్ప బడుచున్నారు.

జనాభా లెక్కల వౌత్సన మాదిగలు ౧౩,౦౦,౦౦౦ మాంగులు ౧౨,౦౦,౦౦౦ చమారులు, ౧౧,౦౦,౩౨,౦౦౦ ఛోరులు, ౧౦,౦౦,౦౦౦ జనసంఖ్య గలిగియున్నారు. నిజముగ పిరందరును బహిష్కృతుడైన మతంగసంతానులని చెప్పటకు పిలులేదు. ఏ కొద్దిమందియో యుండిన యుండవచ్చును.

మతంగ సంతతిలోని స్త్రీరత్నమే “మాతంగి” ఆమె కాళిదాసానికి నిష్పదవత్తము. మంత్రోపాసకులకు కలదేవత.

ఆర్యావర్తసంపర్కజాతులే వ్యాపారులును, నిశ్రమ్యులు రాజులును మహావద్భుతు మొదలగువారు. వీరి తిల్లులు ఆనాద్యులు, తండ్రులు ఆర్యులు. ఇక తండ్రి ఆనాద్యుడు తల్లి ద్వితీయరాలైనందుననే అధికము గల ఆర్యులకు వెగటుగా తోచి ఋషిత్వము బొందినను మతంగుని సంఘమునుండి బహిష్కృతునిగా జేసిరి. ఈమాతంగజాత్యాదిపురుషుండగు మతంగుడు మిశ్రజాతియులగు ప్రియంబదాది గంధర్వులతోడను వా నరసాయకుండగు వాల్మీకితోడను పోరాడి సర్వజాతిబహిష్కృతు డైనట్లు రామాజాది గ్రంథములవలన తెలియుచున్నది.

మహాభారతయుద్ధములకు సంకరసంతానదోషమే కారణము. ఆ పంచువారు చండాలు దర్శన స్పర్శనములను నిషేధించినను ఇటీవల స్మృతికర్తలచే చండాలుడుగా నెన్నబడిన మంగలి వండిన యన్నమును, వైశ్యదేవమున కుపయోగించుటకు నిర్ణయించిరి.

మా! చండాలోపస్పర్శనే సంభాషణాం దర్శనేచ దోషః. తా! చండాలుని తాకినను వానితో మాటలాడినను వానిని జూచినను దోషము కలుగును.

తత్పాపియశ్చిత్తము! అనగావాన మహా ముపస్పర్శనే! సంభాషణాం బ్రాహ్మణసంభాష! దర్శనేచ శ్మృతి సాం దర్శనవితి!

దానికి ప్రాయశ్చిత్త మేమనగా!

చండాలుని తాకిన స్నానము చేయవలయును. మాటలాడిన బ్రాహ్మణునితో మాటలాడవలయును. మూచిన నక్షత్రములను జూడవలయును.

* చండాలుజాతి:— వసిష్ఠపుత్రులు శేషించగా త్రిశంకుపు ఈ చండాలురూపము ధరించెను.

“..... రాజా చండాలుతాం గతః నీలవస్త్రధారో నీలః చిత్రి మాత్యునులేపనం ఆయుషాభరణో భవత్ ||

(రాజా చండాలుడాయెను. నల్లబడ్డ నీలవస్త్రము ధరించి నాడు; అతని వెండ్రుకలు గద్దవస్త్రమై పొట్టివాడాయెను. అతడు కటికవాడాయెను. శృణానమాల్యములు అనులేపములు ధరించెను. ఇనుప సాములు పెట్టుకొనెను.)

అని రామాయణము చండాలురూపమును వర్ణించెను.

ఇది యనుమానసమునుననే యని ప్రక్రమ విధానముచే మాహింపబడుచున్నది లేకుండిన నింతటి కఠిన నిబంధనల నేర్పరనిన యాపస్తంబుడు, వైశ్యదేవిధిగా, శ్వపాకు నకు అన్నమినుట విధియనియూ, వానికి అన్నమిని పిమ్మటనే బ్రాహ్మణుడు భుజింపవలె ననియు నియమును చేసియుండెడు.

ఆర్యబుద్ధిబహిష్కృతులగు మతంగులకును ఆనాద్యులకును మాలలకును అధికభేదముగలదు. (అనగా ఒక బ్రాహ్మణునికి మాలవానికి నెంత భేదముగా నెంచబడుచున్నదో, ఒక మాలవానికి మాదిగవానికి అంతభేదముగా నెంచబడుట గలదు.) విద్వాంసులగు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేషులలో నిదివరకు పోవని జాతిభేదములు, పానుజములను మాల, మాదిగలలో పోవలయు ననుటకు కాలపరిమితియు, హిందూమహాజనుల హృదయపరివర్తనయు, పాలకుల ఘనమైన సహాయ మత్యంతా వసగమై యున్నది.

ఆద్యాంధ్రులగు మాలలకును, మతంగులకును మాదిగలకును, కొంతయవార్త సంబంధము గల్గియుండుటచే, “శిలాయగమును జాలనబడు” లుకాద్వీపవాసులు దమజ సంతిష్ఠావారంబు కోయ, చెంచు, సకరాదులనలె నాశ్వేతర దేవతల నారాధించక హిందువులారాధించు రామకృష్ణాది దేవతారాధనలనేచేసి భారతీయ గమ్యస్థాన మొక్కటియే యని లోపింపజేయుచున్నారు.

మాలశబ్దోత్పత్తి.

మల-కొండలు, మల-చోరము, మలము-ఉన్నత ప్రదేశము.

ఆంధ్రదేశపు వాయవ్య భాగమునంటిన మధ్యరాష్ట్రము (వివర్ధచేరారు) నకు నడమ ప్రదేశమున “మల” తేత్ర

మా. వెం. భాగ్యరెడ్డి వర్తగారు

ము కలదు. ఆనాద్యు ప్రభువుల విశ్వామిత్రుడు ఆర్యనిర్విశేషుడగుటకు నిషేధాదులతో బోరాడి జయము నొందెను. ఆవిశ్వామిత్రుని యభిజనమును; దేవతానమనము అని నాతానామకానమును వివర్ధకు నడుమను స్థానమే “మల” తేత్రము” విశ్వామిత్ర సంతతివారగు నాంధ్రుల మాలతేత్రమునందు మొదటను నివసించి పిమ్మటనే దండికార్య ప్రాంతమున కేతెంచి, యీ ప్రదేశమునకు నివటికి విమ్మటనచ్చిన యార్యజాతులకు నాంధ్రత్వము నిచ్చిరి.

ఈదేశమునందు ప్రజాబాహుళ్యము గలిగి ప్రత్యేక జాతి సంజ్ఞ కావలసినప్పుడు ఈ వైశ్యామిత్రునిను మాల ప్రదేశ విష్ణుమగు “మల” శబ్దమును ఉపయోగించిరి. ఉదాహరణముగ నేటి ఆంధ్రబ్రాహ్మణులు, వేసినాడు, వెల్మూరు అను మొదలగు శాఖావిష్ణునులను ధరించినట్లులే, నేడు మాలలను పిలువబడువారు ధరించిరి ఇదిగాక నాలనాటి మహానాటి వారనియు, మహారాష్ట్రదేశములో మహార్యులని కూడా చెప్పట కలదు.

దేశభాషల ననుసరించి నామములతో పరిగణించు వీరి జనసంఖ్య ఈనిమ్మటిభిత్ అంతెంతో స్పష్టమును.

ఆదిహిందువుల జనసంఖ్య

ప్రాంతములు-భాషలు ఆధునిక-నామములు.		జనసంఖ్య.
పంజాబు	మేఖులు	౧, ౪౦, ౦౦౦
బంగాళము	నామకూద్రులు	౨౦, ౩౦, ౦౦౦
గుజరాత్ హిందీ	భేడులు	౧౦, ౬, ౦౦౦
మహారాష్ట్రము	మహాగలు	౨౦, ౨౦, ౦౦౦
ఆంధ్రము	మృగలు	౧౫, ౦౦, ౦౦౦
తమిళము	పరయలు	౨౩, ౬౪, ౦౦౦
మలయాలము, కన్నడము, పులియలు, వాలియలు		౨, ౫౫, ౦౦౦

ఈపై మూచిన అష్టనామములు గల అశి హిందువుల భాషలు నేనైనను, “కంచముపాత్తు” “వియ్యముపాత్తు” ఏకమై కలయును.

పిరందరు స్వతంత్ర వ్యక్తిత్వము గల ఒక్కజాతి వారని పించు కొనుదురు.

మాలలనబడు పంచములే నిమిషములు

“బ్రాహ్మణః త్రివిధ విశేష్తయో వర్ణా ద్విజాతయః చతుర్థ ఏక జాతిస్తు శూద్రోనాస్తితు పంచమః”

స్వతంత్రముగ పంచమజాతి లేనది బలాత్కారముగ అతడు నివాసులగు ఆదిహిందువులను ఆస్పృశ్యులని, చండాలురని నుడువుట పాపమని నిజమెరిగిన దేశభాంధవులు గృహించి, ఆస్పృశ్య పాపవిమోచన సభలు గావించి పశ్చాత్తాపము వెలిబుచ్చి ఆదిహిందువులతో తూహణలు కొరుచున్నారు.

పంచముల విభాగము

శూద్రులు యిరు తెగలుగా నున్నారు. వారిలో నిప్పుడు వ్యవహారములోనున్న శూద్రులు అనిరవశిత శూద్రులు పంచములనబడు ఆదిమాంధ్రులు నిరవశిత శూద్రులలో ఈవిధముగ అయిదు స్వతంత్రజాతు లున్నట్లు ఋగ్వేదములో, పంచజన్మ, పంచక్షితి, పంచచర్మ జీవజన్మలచే స్పష్టముగా తెలియుచున్నది. కాని పంచములు చండాలాది జాతులుగా భావించి చండాలుర స్వతంత్రజాతి పంచములని చెప్పబడి యుండలేదు.

క్షితి చర్మ జీవజన్మలు మనుష్యవాచకము. ప్రస్తుతమాలలు బ్రాహ్మణస్త్రీ శూద్రసంకర జాతివారయిన యెడల స్వతంత్రముగా అయిదుజాతులు వేదములో చెప్పట సమంజసమై యుండదు. వర్ణములను అనులోమ ప్రతిలోమ సంకరములను కలిపి చెప్పినయెడల పదహారుజాతులనునేగాని అయిదుజాతులు కావు. పంచజన్మమునకు వ్యాఖ్యానము చేయునప్పుడు,

నిరుక్తమునందు “చత్వారోవర్ణా నిషాడః పంచమః” అని చెప్పబడియున్నది.

ఈనిషాడపదమును అనురుడుకూడా పంచమవాచకము లో పఠించియున్నాడు. దీనియందు వ్యవహరింపబడుచున్న చండాలుపదము యాగికము, చండాలుకృత్యము చేయువాడు చండాలుడు. స్మృతులలో చెప్పబడిన చండాలుపదము పారిభాషికము.

బ్రాహ్మణస్త్రీయందు, శూద్రునికి బుట్టినవారు మంచి వాడైనను భూతదయ గలవాడైనను, చండాలుడే యగుచున్నాడు. స్మృతులలో చెప్పబడిన స్వర్గాదినిషేధము పారిభాషిక చండాలురకేగాని యాగిక చండాలురకు లేదనియు ఈ యాగిక చండాలురు అగ్రవర్ణములలోగూడ గలరనియు గలదు.

ఏదియెట్లున్న స్వర్గనిషేధపంచములు ప్రత్యేకజాతి యెవరైన వ్రాసినవని ఊహించుట కవకాశముండినందువలన అవి ప్రత్యేకమైన వేదమంత్రములేనది బ్రహ్మణము కాజాలవనియు, ఆస్పృశ్యత శాస్త్రనిష్ఠము కానేరదనియు పండితులవలన తీర్మానించబడినది.

హిందూమహాసభ, కాశీప్రయాగలందు, పీఠాధిపతులు, ఆచార్యులు, పండితప్రకాండలు చేసిన తీర్మానములను శ్రీ పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారి అధ్యక్షతలో (27-28 డిసెంబరు 1924) లేదిన జరిగిన బెల్గామ్ అఖిలభారత హిందూమహాసభయందు యేకగ్రీవముగా జలపరచిరి.

10 వ తీర్మానము

నిమ్మ జాతుల యభివృద్ధి కన్నివిధముల తోడ్పడుచు వారిని ఆలయములలోనికి ప్రజోపయోగమున కై యున్న చెరువులు, బావులు, పాతశాలలు, వీటికన్నిటికి వారిని రానీయవలె ననియు, అట్లులేనివో వారికి ప్రత్యేకముగా ఆలయము బావులు కట్టించవలెననియు, అట్లుగాక అభ్యంతరము పెట్టువారు ఉత్తమ సమయములందు, తీర్థయాత్రలప్పుడు, వివాహములందు నావలపై ప్రయాణము చేయునపుడు, యుద్ధమప్పుడు అట్టి ఇతర సమయములందు, వారిని అభ్యంతర పెట్టగూడదని గల శాస్త్రప్రమాణము చూపుచున్నామనియు తీర్మానించిరి.

(ప్రతిపాదకుడు:— జగతు నారాయణలాల (బీహారు)

అనువాదకులు:— ఆర్. ఎన్. నాయకు, వి రామదాసు (మదరాసు)

ఆస్పృశ్యులుకానివా రెవరు?

బృహజ్జాబాల స్మృతియందు వైష్ణవులు కానివారందరు ధర్మబహిష్కృతులనియు, చక్రాంతికి విష్ణుచిహ్నములు లేని వారు అపవిత్రులనియు నున్నది.

“ఘోరినం చక్రినం దృష్ట్యై సచేల స్నానమాచరేత్”

అనుమొదలగు వచనములవలన ఆస్పృశ్యతే యగుదురు కావున—

ధర్మాధికారము

ఈనిషాడులనబడు ఆదిమాంధ్రులకు ధర్మాధికారముగలదా లేదా యను ఛార్వణమాంసాశాస్త్రమునందు బాదరిమహర్షి

యొక్క ముఖమునందు (తలపట్ల బ్రాహ్మణమున దొకకథ యున్నది. శ్యాపర్ణసాయకాయను డిట్లనుచున్నాడు. "నే నొనర్చుకొన్న ముసమాప్తమయినయెడల నావంశము బ్రాహ్మణత్వమున కేర్పడును. ఇందువలన నొక వర్ణమువారు మరియొక వర్ణమున చేరుట కవకాశ ముండినట్లు గోచరింపుచున్నది.) అన్ని జాతులవారికిని వేదోక్తధర్మమును ఆచరించుట కధికారము కలదని ఉదాహరింపబడి యున్నది.

నాల్గవజాతివారిలో చేర్చి పఠించబడిన రథకారులకు ప్రత్యక్షముగా వేదోక్తకర్మాధికారము కలదని శైమినిమూర్తి కూడ ఒప్పుకొనియున్నాడు.

యాగాధికారము

నిషాదుని చెప్పబడిన, పంచము లనబడు ఆధ్యాత్మిక లకు ఒకవిధ మగు యాగాధికారము కలదనికూడ శైమినియే ఒప్పుకొని యున్నాడు.

వేదమునందు కంఠోక్తిగా విదుజాతులవారికి అగ్నిని ఆరాధించు నధికారము కలదని సూచించు మంత్రమొకటి కన్పట్టుచున్నది.

"యఃపంచర్షణిభి నిషసాదదమేదమే కవిః గృహపతి ర్భూవా" అనగా, ఏ అగ్నిహోత్రుడు విదు జాతులవారిని అభిలషించు ప్రతియింటియందును గార్హపత్యాగ్నిరూపుడై యున్నాడో ఆ అగ్నిని గురించి చెప్పినప్పుడు మరియొకమంత్రములో. "ఏవేవేయజ్ఞ యాయ" అని చెప్పబడినది అనగా ఒకొక్కమనుష్యునకును ఆరాధింపదగిన అగ్నికి తాత్పర్యము. ఇంకొకమంత్రమునందు "మిత్రామపంచదేమితే జనాభిప్రీతవనే" అనగా మహాశక్తినిపన్నుడైన మారుమనకు విదుజాతులవారు నమస్కరించుచున్నారు.

పై వేదమంత్రములలోని హిందువులకు ప్రధానకర్మలైన అగ్నిహోత్రసంధ్యావందనములు విదుజాతులవారికి కూడ నుండినట్లు ధ్రువపడుచున్నది. ద్వితీయ ఇటీవల స్మృతి గ్రంథముల కంటె స్వతంత్రప్రమాణగ్రంథ మగు పవిత్రవేదమే పూజింపదగినది.

యథేమాం వాచం కల్యాణీమావదాని జనేభ్యః, బ్రహ్మరాజన్యాభ్యాం శూద్రాయ చార్యాయ చ స్యాయ చారణాయ. యజః. ఆ. ౨౬. మం. ౨.

భావార్థము- పరమేశ్వరుడు మనుష్యులందర కుపదేశించున దేమన, ఋగ్వేదాస్సామాధర్వణరూపంబగు ఈ కల్యాణకరమైన వాణిని, మనుష్యమాత్రుల హితార్థ మెట్లు నే నుపదేశము చేసియున్నానో, అనధికార మెవరికిని లేదో, యటులే పక్ష పాతరహితమై మీరును, ప్రవర్తింపు డనుట.

అందులో మనుష్యమాత్రునికి ధర్మాచరణమునందు హక్కుగలదని అజ్ఞ యియ్యబడియున్నది గాన ఆదిహిందువులు ధర్మసానులనియు ధర్మము నాచరించుటకు అనర్హులనియు చెప్పటకు వలనవడదు. ఇందుకు అనుకూలప్రమాణము లెన్నియేని కలవని నుడువును,

హిందుమహాజనులు చేసినది ఒకతప్పు మరియు, ఆదిహిందుమహాజనులు చేసినది మరియొక తప్పు అని తెలుపుటకు చింతింపవలెను.

హిందువులు ఆచారముపేర మనుష్యులను పీడించి పిప్పిచేయుచున్నారు.

ఆదిహిందువులు, పొట్టపేర జంతువులను పట్టి హింసించుచున్నారు.

విరువులను సమానరేయిని న్యాయదృష్టితో విచారించిన నిజము తోచకమానదు.

ఆదిహిందువు కులవిరుదుల ధర్మశాసనములు

శ్రీశ్రీశ్రీ కంచి వరదరాజులు, విష్ణుకంచిరాజులు, ఈశ్వర కంచిరాజు, గంగ దేవేంద్రరాజులు, ప్రతిమల దేవరాయలు మరియు దేశముఖ, దేశపాండ్య మహానాటి పెద్దశ్రేష్ఠి, లింగి శ్రేష్ఠి, కాశీశ్రేష్ఠి దేవిశ్రేష్ఠి. మంత్రి మహానాటి, దారాశ్రేష్ఠి వగైరా, కంచికి పెద్దలైన మహానుభావులు. 830 సంవత్సరముల క్రిందట నిర్ణయించిన ధర్మశాసనముల ప్రకారముగ మహానాటివారికి కాపువారికి నెన్ని విరుదులు గలవో యన్ని విరుదులు మూలనబడు ఆదిహిందువులకు గలవని గత ప్రపంగ నామ సంశ్లేష్టము ౧౧ ౧౩ ఇందువారమున, పెద్దలచే వ్రాసి యియ్యబడిన శాసనముయొక్క స్వరూపము ఈక్రింద నుదాహరించబడినది.

జాతి విరుదులు

కంచునగరి, కాలభైరవి, పిడిలేని వంకర అను త్రివిధ శౌరవతాచక్రములు గలవు.

వివాహ మండప నిర్మాణము

౧౨ గుంజల పందిరి. (మండపము)
౧౨ పెద్ద అవిరేండ్లు చంటుమట్టుకు తల్లి అవిరేని ఊరేగింపు

రాజు నెక్కేగుట్టము, కోగిరి, ఆపైన పడుచు పిన్న వాడును, నాలుగుకొంగల వుల్లడ నడుచు బొడ్డు కట్టయును, ౧౨ జులుమతు గుట్టములు, ౧౨ గొడుగులు (ఛత్రములు) ౧౨ దివిటీలు, ౧౨ పెద్దబూరలు, ౧౨ సరపీలు (ఛత్రచామరములు) ౧౨ ఆయుధములు ౧౨ తాళములు, ౧౨ తూర్పుములు, ౧౨ దత్తులు ౧౨ నిశానీలు, ౧౨ శివశంకర బిరుదులు ౧౨ జాగంటలు, ౧౨ ఎర్ర హనుమంత నిశానీలు.

పంబజోళ్లు వగైరాలతో, నగరము నాలుగు వైపుల యూరేగింపును పెద్ద లగువారిని తాంబూలాదులతో సత్కరించుటపై ధర్మకర్తలవలన అనుజ్ఞ నియ్యబడినది.

కులవిరుదుల నిర్ణయ మహాసభ

(దక్షిణ) హైదరాబాదు

గత ౧౮౯౮ వ సం॥ న ఇస్లామియబజారు గ్రామమున శ్రీమల్ల మైసయ్యగారి వివాహసందర్భమున ప్రమాదరూపములలో కూర్చుండబెట్టి యూరేగించినందున, శ్రీ పటేలు సాంబశివుడు గారు, మాలవారికి పల్లకి నెక్కు నధికారము లేదనియు ఉన్నట్లు రుజువుపరచినయెడల నేను మీ కరణాగతుడగుటయే గాక, మీ దంపతులను గుట్టుమై కూర్చుండబెట్టి అందరు జూడ గా యాగుట్టుమయొక్క కల్లెము నాచేత బట్టుకొని నగరము తిరిగెదనని పంతముగట్టి ఆ యూరేగింపును ఆడ్దగించి నిలుపుదలగావించెను. అప్పుడు వెంటనే వివాహకార్యములు చాలించి గ్రామ గ్రామమునకు చాటించి, పితౄధాపతులను, ఆచార్యులను, గురువులను, మహానాటిశ్రేష్ఠులను కులనాయకసహాయవారులను కుల బాంధవులను మరియు హిందూ మహాజనులను ఆ హాస్తినించి గొప్ప సభ గావించి ఆదికాలపు తామ్రశాసనములు పరిశీలించి, మాలలను ఆదిహిందువులకు అన్ని విధముల నిశానీలు, నగరి, వశాద, అంబారీ,పల్లకి, రాజునెక్కే గుట్టము, ఛత్ర, చామరము దివిటీ వగైరాలను, రాజుకు యెన్నో బిరుదులు గలవో, అన్ని బిరుదులు, మాలలనువారికి గలవని యొకగ్రీవముగ తీర్మానించి, ఫలంబున ప్రాగించిరి.

తదనంతరము శ్రీపటేలు సాంబశివుడుగారు మహాసభ వారికి నమస్కారము లొనరించి పైపంతమును అందిరు జూడ చెల్లించిరి. మెఱుఘలేని బంగారమువలె నున్న మాలజాతికి వన్నె దెచ్చి, ఆదిహిందువుల కీర్తి జగద్విఖ్యాతియు గావించిన చినపటేలుగారి రెండును నందనీయులు.

"ఒకరికి ఆపకీర్తిని గలిగించుట కీర్తికొరకే"యను నీతి వాక్యము సార్థకమయ్యెను.

ప్రార్థన

నోరుయున్న దీనముజాలకును నోరులేని మూగజంతువులకును ఆత్మ గలదని విశ్వసించు హైందవులు తమలోదాగియున్న దయను ప్రకాశింపజేసి వారికి సహాయము చేయవలయునని ౧౫ కోట్ల సంఖ్య కల హిందూ మహాజనుల సవినయముగ ప్రార్థించుచున్నాను.

ఊరిపైగ తర లేక పెద్దమ్మవారి పూజలు వచ్చినప్పుడు ఆదిహిందువులు పశువులను నశికి దేవతామందిరములను కసాయి భానాలు (వధకాలు)గ చేయకుండునట్లు హిందూధర్మశాస్త్ర గ్రామాధికారులు తనివకట్టుబాట్లు చేయవలెను. ఫలపుష్పవైవేద్యాది సాత్వికపూజలు దేవికి నర్పించునట్లు ప్రోత్సహపరచి చందాలనియ్యవలయును. ఆదిహిందువులగుడెముల సమీపమున నున్న కల్లంగడులు, గోమాంసపు అంగడులు, తీసివేయునట్లు మునిసిపల్ సభాసదులైన మహాశయులను ప్రార్థింపవలయును.

శివుడైన గొడ్డునాంసాదులు తినకుండునట్లు దృఢమైన సాంఘికకట్టుబాట్లు చేయవలెను.

హిందువులు దోడుకొను నూతులలో రేవులలో నీళ్లు తీసికొనుటకు అనుజ్ఞనియ్యవలయును.

దేవాలయములకును సభలకును రానిచ్చి దర్శనశ్రవణాదులు పొందునట్లు అవకాశముల నియ్యవలెను.

హిందూపాఠశాలలలో వారిబాలబాలికలు వచ్చి చదువుకొనుటకెట్టి ఆటంకము గలుగకుండ జేయవలెను.

వారికథాది సత్కారములలో ఆదిహిందువుల ప్రభువును అను రప్పించి భక్తిని నీతిని శ్రద్ధకొనుటకవకాశము గలుగజేయవలెను.

హిందూమహాజనులు ఈ అద్వైత సాంఘికసేవను తమ క

రింపబడి, ఏక భారతజాతీయతాకముక్తింద ౨౦ కోట్ల దేవతలనబడుదురు.

"ఉదారచరితానాం వసుధైవ కుటుంబః" అనువాక్యమును సార్థకపరచి భారతమతకు శాంతి నొసంగెదరు గాక.

"వైకం" ఆదిహిందువుల విజయము

రాజమార్గమున నడవరాదని నిరోధించు మండిన "వైకం" లోని జాతిద్వేషపరులగు పూర్వాచారపరాయణులు, సత్యాగ్రహమువలనను, మహారాణిగారి దయాదాక్షిణ్యములవలనను, దేశబాంధవుల మరియు అధికారుల అనుకూలాభిప్రాయమువలనను, కొంతవరకు తమ స్వార్థపుపట్టును ఎడలకున్నారని తిని సంతసించుచు, అధర్వవేదమునందు పృథివీనూత్నములో మార్గములను గురించి యేమి అజ్ఞాపింప బడినదో గ్రహించి న్యాయము పాలింప బ్రాధితులు.

శ్రీ! యే లే పంథానో బహదోజనాయనా

రథస్య వర్మా నసక్తే యశితే
యైస్సంచరం త్యుభయేభద్రపాపా,
ప్రం పంథానం జయేమానమిత్ర,
మతస్కరం యచ్చివం లేననో మృడః॥

తా॥ ఓపరమేశ్వరా! ఏమార్గములు బహుజనులచే నడువబడుచున్నవో, ఆరథమార్గములు, బండిదారులు, కాలిదారులు మంచివారికి చెడ్డవారికి నుపయోగపడుచున్నవి ఆచారాలయందు శత్రువులు, దొంగలు చేరకుండ గ కాపాడుము. ఈ భూమి యందే ది మంచిది కలదో దానిని మాకిమ్ము. ఈ రాజమార్గ జలాశయాదుల యందచటనుండిన, సర్వులకు నధికారము, సమానముగానేయున్నది గాని, రాజుకాని మరియొకరు కాని సత్వమునకొను పిలులేదని, పూర్వ మీమాంసాశాస్త్రము ౬౧ "సభూమి స్యాత్సర్వాత్" "ప్రత్యవశేషత్వాత్" అను సూత్రమునకు భాష్యమును వ్రాయుచు, విద్యారణ్యులు సర్వసమత్వాధికారమును దృఢపరచి యున్నారు. మరియు, ధర్మశాస్త్రము దేశకాలపరిస్థితులనుసరించి,మార్పుకొనబడుట, సాంప్రదాయసిద్ధివని హిందూశాస్త్రములు వేనోళ్ళచాటుచున్నవి.

విద్యాభివృద్ధి

చెన్న పురిదొరతనమువారిచే ప్రచురింపబడిన ౧౯౨౩-౨౪ వ సంవత్సరపు పరిపాలనానివేదికమున బట్టి ఆదిహిందువుల యొక్కయు, ఆదిద్రావిడులయొక్కయు విద్యాభివృద్ధినిగూర్చి ఈ క్రిందిసంగతులు మనకు తెలియుచున్నవి

మనకొరకై ప్రత్యేకముగా నేర్పాటు చేయబడిన పాఠశాల సంఖ్య ౮౦౮౫ నుండి ౮౫౭౫ వరకును ఆంధ్ర విద్యాభ్యాసము గావించు మన బాలబాలికల సంఖ్య ౨,౨౨,౫౧౧ నుండి, ౨,౩౮,౭౯౬ వరకును వృద్ధిచెందెను

ఇతర పాఠశాలలో చదువుకొనెను వారి సంఖ్యకూడ కొంతవరకు పెచ్చెను. ఈసంవత్సరములో మనబాలురు పోవుటకు పిలువలేదని ౬౧ పాఠశాలలవారు రాదగిన అనుకూలసలములలోనికి మార్చబడినవి. ఇంకను అట్టి బడులనేకములు కృష్ణా గుంటూరు చెంగల్పట్టు మొదలైన జిల్లాలలో నున్నట్లు తెలియుచున్నది. మీ అసంతృప్త మండలముల జనాభాశాస్త్రకలప్రకారము ౧౩౦,౦౦౦ లు, ఆదిహిందువులు గలరనియు గుర్తింతులకా బోర్డున మనబాలబాలికలకు ౧౮ పాఠశాలలును, అసంతృప్తరం తాలుకా బోర్డు ౧౯ యును, ధర్మవరపు బోర్డున ౨౭ యును, పెనుగొండ బోర్డున ౮ యును మరియు అసంతృప్తరం, తాడేపత్రి, మునిసిపాలిటీలో ఒక్కొక్కటియు, హిందూపురం మునిసిపాలిటీలో రెండును మాత్రమే గలవని తెలిసినది

ఒకలక్ష ముప్పదివేల ఆదిహిందువులు గల యీ మండలములో ౬౬ పాఠశాలలు మాత్రము గలవనియు ప్రతి ౧౯౮౪ ౫౬౫ ౬౬ ప్రజలకు ఒక్క పాఠశాలనున్నట్లు తెలియుచున్నది. దయాశురగు ప్రభుత్వమువారు ఈవిషయమై యింక నెక్కువ శ్రద్ధవహించి, అతి శీఘ్రకాలములో యితర జాతుల బాలురు చదువుచున్న ౮౩౩ పాఠశాలలోను ఆదిహిందు బాలురు చేరి చదువుకొనునట్లు అవకాశములు కల్పించుట గావశ్యకమనియు మరియు విద్యార్థి వేతనములు పెంచుచుటయును బందరు ఆదిహిందు వసతిగృహముకొరకై అనుగ్రహించిన పదివేల గ్రాంటు వలె నిచ్చుటి ఆదిహిందువుల వసతి గృహ నిర్మాణమునకుకూడ తగిన గ్రాంటు నొసగి దీనజనులకు సహాయము చేయుటకు ను ప్రభుత్వమువారికి యీ సభవారి తరఫున మనవి చేసికొనుచు, ఇదివరకు గావించిన మహాపకారములకు కృతజ్ఞతా పూర్వక పందనములు చెల్లించు చున్నాడను.

వ్యవసాయము-పరిశ్రమలు

వ్యవసాయముకొరకు మాజాతికి భూమిలూసని నీటిసదు పామును లేర్పరచి పరిపాలనసంఘములవ్వారా ధన సహాయము చేసి వ్యవసాయమును గడుపుటకు తోడ్పడుటకుగాను, దరిద్ర ప్రజలను పారదోలు సుదర్శన చక్రమును రాట్నము, మగ్గములు విరివిగ స్థాపించుకొనుట, వస్త్రములు సేయుట, నూలు దియుట, రంగులువేయుట, బట్టలు కట్టుట, వడ్రంగివని చేయుట మొదలగు నృత్యాలను నెలకొల్పవలయుననియు, వెంటనే పారిశ్రామిక పాఠశాలలను స్థాపించి మరీయు; భూవనములు కర్మించుటచే దొరతనము వారిని, మరియు దేశాధిపతులను శ్రమించుటను ఈ సభనానివత్తు మన వేడుకొనుచున్నాడను.

ఉద్యోగములు

ప్రభుత్వమువారి మరియు హిందూమహాజనుల గృహ సేవలందును కచ్చేరిలందును ఆదిమాంధ్రులకు ఉద్యోగములిచ్చి మేలుచేయువలయునని మనవిచేయుచున్నాడను.

సానికసంఘ సభాసదత్వము

సానికసంఘములలో యెవరో ఒకరిద్దరుండిన కార్యము కేరవేరుట లేదని యీ మండల జనసంఖ్యనుబట్టి కనీసము ముగ్గురినైనా నామినేషన్ చేయుట ముఖ్యవసరమని ఈ సభ వారి తీర్పున విన్నవించుకొనుచున్నాడను.

కృతజ్ఞత

లోకప్రియులగు మ-రా-శ్రీ, డి. బి. పట్టు, కేశవ కళ్యాణిగారికిని, దీనమిత్రులగు సాహిత్యసరస్వతి శ్రీ శిరిసి అంజనేయులుగారికిని, దీనజనోద్ధారకులగు బ్రాహ్మణేశ్వర మహాశయులకును ఆదిమాంధ్రుల శుభముగోరు అధికార అనధికారులకు, నా హృదయపూర్వకములగు వందనము లర్పించుచున్నాడను.

వానరులనబడు అనంతపుర ఆదిమాంధ్రులు

శుద్ధ శాకాహారులు

రామాయణకాలమున ఈ ప్రాంతమున "వాలి" సార్వభౌముని పాలనక్రింద యుండెను. ఇప్పుడు బళ్లారియనబడు పట్టణము ఆకాలమున కిష్కింధానగరమై చుట్టుప్రక్క పల్లెలకు రాజధానియైయుండెను. ఇయ్యది యొక్కొక్క దండనాథుని యాధిపత్యములో నుండెడిది. జాంబవత్సుడొక, నల, నీల, మైయ వీరిందాదు లీ పల్లెలకు రాజులు. వాలి సార్వభౌముని సరదాటలు.

అప్పటికి ఆర్యులు (ఋషులు) దండకారణ్యములో ప్రవేశించి అచ్చటచ్చట ఆశ్రమము లేర్పరచుకొన్నను, దేశదిమ్మరి యైన హనుమంతునిటువంటివారికి తప్ప తదితర వానర సముదాయమునకు ఆర్యుల పరిచయము లేదనియే చెప్పవచ్చును. ఎందుచేతనో వానరులకు కల్లుత్రాగుట, మాంసముతినట, యజ్ఞయాగాదులలో బలల నిచ్చుట మొదలగు ఆర్యుల యాచారములు పట్టుబడలేదు.

ఏపుట్టలేనియో, త్రాగి ఏమాదిపండ్లో కడుపార ఆరకాలక్షేపము చేయుచుండిరి. వానరులనగా వికృతనరులు గాని తోకగల జంతువులనికాదు. శబరులనబడువారియందు "అరసి" యని శ్లోకాలియుకటి గలదు. అరసి యనగా క్రోధి యని అర్థము. ఈజాతిని "లంబోబంజ్" అనికూడ పిలుచుచుండురు. అనగా దీర్ఘ వాలము కలవారిని అర్థము.

దీర్ఘము కాపినను పెట్టుకొనుటచే దీర్ఘ వాలము కలవారని పిలువబడుచుండిరి. ఇంతియకాని తోకలున్నవని కాదు. రామాయణమున తారను వర్ణించునప్పుడు వాల్మీకి తోకలున్నట్లు చెప్పలేదు.

హిమాలయ సాంద్రారణ్యములో కూర్చుండి రామాయణము వ్రాయబూనిన వాల్మీకి వానరులు తోతులవలె నుండురని విని, తత్కారణమున దోకలు కూడ నుండునని భయపడి యచ్చటచ్చట వీలైనప్పుడెల్ల వానరులకు తోకలను దగిలించి నాడని చరిత్రకారుల యభిప్రాయము.

జాంబవంతుని కూతురు జాంబవతిని కృష్ణుడు పెండ్లాడెను. వ్యాసభట్టారకుడు జాంబవతికి గూడ తోక తగిలించక బొవుటయే గాక మానవస్త్రీని వర్ణించినటుల వర్ణించెను. శిశుత్వాతప బాధల మాన్యుకొన తెరువెరుగక యెండకు నెండుడు వానకు దడియుచున్నచో వికృత రూపము లలవడుట స్వాభావికము. నిజముగా నీవానరులు మృగములే యగునెడల మానుష్యులకును వీరికిని నైవాహికపంబంధ మెట్లు కలుగును? పంతానమెట్లు సంభవించును?

సుగ్రీవుడు అన్నపైనున్న కసిదర్శుకొనుటకై యుచి తానుచిరములు మరచి శ్రీరామునకు చెలిమికాడై హనుమదాదులతోడ్పాటుచే రావణుని జంపించి లంకారాజ్యము రామునకు నైసవము జేసెను. ఆర్యుడగు శ్రీరామచంద్రునకు సాయపడుటచే గ్రంథము లార్యకవులు వ్రాయుటచే పిరు దేవాంశ సంభూతులైరి. బ్రహ్మకూడ నరుడుగా బుట్టక వానరుడుగా బుట్టినట్లు గలదు.

బళ్లారికి మిగుల దిగువనున్న డక్షిణాపథమంతయు మాంసభక్షకులగు ద్రావిడుల(అనగా రాక్షసుల) స్వాధీనమందుండెను. ఓడి యెట్లున్నను బళ్లారి చుట్టుప్రక్కలనున్న ద్రక్షుండలమని

చెప్పుకొను మీ ప్రాంతపు ఆదిమాంధ్రుల పూర్వులు శుద్ధశాకాహారులను మరియు స్వామిభక్త కపరాధులును తమకు నమ్ముకొనినవారికి ప్రాణము లర్పించు స్వభావముగల పరోపకారులైనటు దిక్కులేక విలపించుచు తమకు శరణుజొచ్చి శ్రీరామునకు తోడై తమ మానప్రాణము లర్పించి సహాయపడినదే సాక్షి.

అట్టివారి సంతానములగు మీరలు నేడు, మిమ్ముల నమ్ముకొనిన దిక్కులేని పరోపకార దీనపశువులను హింసించి పాపమునకు గుఱియై వైవారిచే అంటరానివారై, దరిద్రమునకు లోనై, కఠవులకు నిలుమై, స్వేగుదేవతలకు బలవై, రోగములకు పుట్టినిల్లయి, కృశించుచున్నారని చెప్పటకు చింతిల్లుచున్నాడను. మూగపశువుల ఉసురు తగులుట వలననే ఇట్టి దశ ప్రాప్తించినది.

ఓ నా స్వజాతీయబాంధవులారా! మాంసాశనులగు భయంకర రాక్షసులపై దాడిచెడలి విజయలక్ష్మిని బొందిన జయవీర పుత్రులారా! ప్రపంచములో యిదివరకు జన్మించని మహాబలశాలియగు అంజనేయదులు గన్న తల్లులారా! ఆర్యులు తనను యెంత గొప్పగా పూజించినను సరుకుగొనక మీతోబాటు యూరిబైతి కాపురమునే కోరి, మీదురవస్థలను జూచుచు శోకించుచున్న హనుమంతుని కాంతింపజేయుటకై నను, మీరలు సదాచారవంతులు గావలయును.

38 కొట్ట దేవత లనబడు అఖిల హిందూమహాజనుల జాతీయపతాకముపై నున్న చిహ్న మెవరో? గాంచితరా? అయ్యది శ్రీరామచంద్రులవారే కోరి మీసంతానీయుడగు అంజనేయుని చిత్రపటము పతాకముపై నెక్కించి ఆచంద్రార్కము మీ నేవాధురంధరత్వము జగద్విఖ్యాతి గావించునట్లు చేయబడినదని గ్రహింపుడు.

ప్రపంచములో మాంసాహారులకు కాకాహారులు మహాబలసంపన్నులనియు ఆరోగ్యవంతులు దీర్ఘాయువు గలవారనియు మీ పూర్వుల చరిత్రములవలనను, మీ శుద్ధాచరణముల వలనను మరియొకసారి లోకము దిగ్భ్రమమైకొనునట్లు వెల్లడిపరచుడు. మీపవిత్రగర్భములనుండియే పరివ్రతలను పరోపకారులగు లను బలశాలులను భక్తులను పునః జన్మింపజేసి దేశమశాంతినుండి తప్పించి మన బీదజాతిని యుద్ధరించుదురు గాక యని మిమ్ముల నందరిని మ్రొక్కుచున్నాడను.

జాయింటు స్టాకు కంపెనీలు

కలకత్తా, అక్టోబరు 18:—1925 ఆగస్టు నెలలో 29 జాయింటు స్టాకు కంపెనీలు రిజిస్టరు కాబడినవి. వీనికి ఆఫర్ జాడు కాపిటలు రు 1104 లక్షలు. క్రిందటి నెలలో 39 కంపెనీలు రిజిస్టరు కాబడినవి. వానికి మొత్తము కాపిటలు రు 88 లక్షలు. ఇదే నెలలో క్రిందటిసంవత్సరము రు 53 లక్షలతో 26 కంపెనీలు రిజిస్టరు చేయబడినవి. బెంగాలులో మాత్రము 14 కంపెనీలు. వీనికి ఆఫర్ జాడు కాపిటలు 1009 లక్షలు. ఆ బెంగాలు జ్యూటు గ్రోయర్స్ సంఘమువారును బెంగాలు బ్యాంకింగు కార్పొరేషనువారును 10 కొట్ల ఆఫర్ జాడు కాపిటలతో కంపెనీలను లేవనెత్తిరి. రు 705 లక్షల ఆఫర్ జాడు కాపిటలతోనున్న 58 కంపెనీలు ఆగస్టు నెలలో దివాలాయైనవి. కొన్ని రూపునిండబోయినవి. ఇప్పుడున్న జాయింటు స్టాకు కంపెనీలయొక్క ఆఫర్ జాడు కాపిటలులో ఆగస్టు నెలలో మొత్తము 23 లక్షలు తగ్గినది. (అ. ప్రె.)

అఖిల భారత ఉపాధ్యాయుల కాన్ఫరెన్సు
డిశంబరు తుదివారములో ఖానుపురమందు జరుగును.
అలహాబాదు, అక్టోబరు 15:—రాబోవు డిశంబరు ఆఖరు వారములో అఖిల భారత ఉపాధ్యాయుల మహాసభ ఖానుపురమందు జరుగును. (అ. ప్రె.)

చంయుక్త రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము
చట్టారి నవాబుగారు హోమెంబరుగ నియమింపబడుట

లీడరుపత్రిక అసంతృప్తి
అలహాబాదు అక్టోబరు 15:—నవాబు చట్టారిగారు సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వపు హోమెంబరుగ నియమింపబడుట లీడరు పత్రికకు అసంతృప్తి గలిగించెను. ఈ నియమము సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వపు దొరతనమునకు పెత్తందారని కీర్తికి దగినట్లుగ నున్నది. ఉద్యోగమునకు అర్హులగు దూరులను, ప్రజా సమృద్ధి నొందజాలని వారలను, నిరుపయోగులను యిట్టి ఉద్యోగములకు నియమించుట దొరతనమునకు పరిపాటైనది. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి మిల్లుపరిస్థితులు

గవర్నరు జవాబుకు సమ్మేదారుల నిరాశ

జోషీగారి అభిప్రాయములు
బొంబాయి, అక్టోబరు 15:—సమ్మేదారుల రాయబారమునకు గవర్నరుచ్చిన జవాబును చూచి సమ్మేదారులు చెందిన నిరాశను గూర్చి యన్. యం. జోషీగారిట్లు చెప్పుచున్నాడు. సమ్మేలేక పూర్వయునుండియు కొంతమంది పనులులేని వారున్నారనియును సమ్మేదారులను తమతమ గ్రామములకు ప్రయాణపుఖర్చులు లేకుండ పోనీయవలసినదనియును వేడుకొనగా ఆ విషయములకు గవర్నరు జవాబుచెప్పలేదు. తగ్గించిన కూలిన హెచ్చించుటకు మిల్లు యజమానులు అంగీకరించుటలేదు గావున పరిష్కారము విషయమై మిల్లు యజమానులతో తిరిగి మాట్లాడవచ్చునన్న గవర్నరు నూచనయు అనుసరించుటకు వీలైనదికాదు. సమ్మేదారులును కూలిన హెచ్చింపనియెడల ఫని చేయమని పట్టుబట్టుచున్నారు. విచారణ ప్రారంభించినట్లయిన మిల్లు యజమానులు ఊరకయుండలేరు గావున మిల్లు యజమానుల సహకారములేనిదే విచారణ ప్రారంభించుటకు వీలులేదను గవర్నరుగారి యభిప్రాయముతో నేనేకీభవింపజాలను. కావున సమ్మేదారులకు ద్రవ్యసహాయముతప్ప కార్మికనాయకు లిప్పుడు చేయవలసినపనిలేదు. ఎక్స్లెజ్ పన్నుకును కూలిన తగ్గించుటకును సంబంధమేమియు లేకపోయినను పన్నును తీసివేయుటకు ముందు విచారణ పనికొరవని గట్టిపట్టుబట్టుటలో మిల్లు యజమానులు పొరబాటుచేయుచున్నారు. నాకు జూడ వారు భయపడుచునట్లుగా తోచుచున్నది. ఏలనన తమ కేసుకు బలమేయున్నచో నిష్పక్షముగా జరుగు విచారణకు వారు భయపడవసరములేదు. వారి తీర్పుచేత బద్ధులమైయుండుమని ప్రభుత్వమువారు చెప్పుచున్నారుగదా. (అ. ప్రె.)

కరెన్సీనోటు (రిఫండు) నిబంధనలు

మార్పు
సిన్హ, అక్టో 16:—నోట్లను సగముగా చింపకుండ శేయుటకై కరెన్సీనోటు (రిఫండు) నిబంధనలలో నొక ముఖ్యమైన మార్పు చేయవలెనని ఆలోచనలోనున్నది. ఈ సవరణ ప్రచురింపబడినది. కాని 1927 ఏప్రిల్ 1 తేదీకిగాని అములులోనికి రాదు. 1926 మార్చి 30 తేదీలోగా పంపుకొను అభ్యంతరములు విచారణలోనికి తీసుకొనబడును. నోట్లను సగమునకు చింపే అలవాటువలన మోసము జరుగుచున్నదని కరెన్సీ డిపార్టుమెంటు వారికి అనుభవమువలన తెలియుచున్నది. మరియు అట్టి నోటులను పరిక్షితేయుటకై ప్రత్యేకముగా కొంత ముండవలసి వచ్చుటచేత అధికముగా ఖర్చుగుడ కరెన్సీనోటు పద్ధతి సరిగాజరుగుట కిది యొక ఆటంకముగానున్నది. కావున తగు జాగ్రత్తతో నీవిధమైన మార్పు చేయు నుద్దేశ్యముగా నున్నది ఈ క్రొత్తనిబంధన ప్రకారము సగమునోటును చూపినట్లయిన ప్రజలకు సగమువిలువయే యియ్యబడును. అరనోటుమీద పూర్తివిలువను పొందుట కష్టమగును. కావున నోట్లను సగమునకు చింపినట్లయిన లెక్కన కష్టములపాలు కావలసినవచ్చును. (అ. ప్రె.)

కరాచీలో హిందూ జంఖానా క్లబ్బు
కరాచీ, అక్టోబరు 16:—కరాచీలో క్రొత్త హిందూ జంఖానా క్లబ్బుకు సింధు కమిషనరు కేడెలుగారు నిన్న సాయంకాలము శంఖస్థాపన జేసిరి. దీనిని రామ్ గోపాల్ గోవర్ధదాసు మెహతా జంఖానాయని పిలిచెదరు. ఇది ఇంగ్లీషోడ్డు మైదానముమీద నిర్మింపబడుచున్నది. జంఖానా అధ్యక్షుడు హరచంద్రై విష్ణుదాసు యం. యల్. ఏ. గారు ఉపన్యాసమును చదివిరి. కరాచీలో హిందూ సంఘాభివృద్ధిని ఆటలను మెహతా వంశమువారు కరాచీకి చేసిన సేవలను కమిషనరు కొనియాడెను. (అ. ప్రె.)

కరంసీ కమిషను సభ్యుల నియమము నిరసించుట
బొంబాయి, అక్టోబరు 15:—జిన్నాగారి ఆధ్వర్యమున క్రింద కరంసీ కమిషను సభ్యుల నియమమును ఆక్షేపించుట కొక బహిరంగసభ జరుపుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి కరంసీకమిషను బహిష్కారము చేయవలయుననిగాని సర్ పురుషోత్తమదాసు తాకూరుదాసుగారు సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నీయవలయుననిగాని సమాజేశ మేర్పరచువారి అభిప్రాయము గాదు. (ప్రె. ప్రె.)

కమ్యూనిస్టుల ద్రోహము

ముఖ్యులు అరెస్టు చేయబడుట

వారం టైం జారీ చేయబడెను

లండను, ఆక్టోబరు 15:-లండనులో బ్రిటిషు కమ్యూనిస్టుపార్టీ 'హెడ్ క్వార్టర్స్'ను పోలీసువారు సోదాచూచి మూడుమోటారు లారీల నిండా కాగితములను పుస్తకములను బైటికిదీసిరి. ఆగ్గురు ప్రముఖులను కమ్యూనిస్టులను అరెస్టుజేసిరి. ఇందు పార్టీ సెక్రటరీ ఇంకపినుగారును, పార్టీ వక్త హోలీఫీల్డుగారును, గతవత్సరము కార్మికప్రభుత్వసమయమున పేరు గాంచి, అతనిపై రాజద్రోహ సేరమును ప్రాసిక్యూషను పక్షమువారు వదలివేసిన 'వర్గ-రన్ షిప్' సంపాదకుడగు కాంబెలుగారును గలరు. క్రిందటి రాత్రి జరిగినంత ముట్టి చాల సంవత్సరముల నుండియు నెస్సాడును జరుగలేదు. స్కాట్లండు యార్లులో పనిజేయు వారందరును ఒక్కసారి లండనునకును ఇండ్లమీదుగా దుమికి కమ్యూనిస్టు హెడ్ క్వార్టర్స్ కేరిరి. 'వర్గరన్ షిప్' క్రొత్తగ అమృతేనది పంచిపెట్టబోవునదికి అన్ని కాపీలును పట్టుకొనబడెను.

ఈ మధ్య మంత్రులు రాజద్రోహము వచ్చినయెడల నిర్దయతో ప్రవర్తించవలెనని చెప్పినవానికి యిట్లు జరుగుటలో వింత యేమియు లేదు. కమ్యూనిస్టు కార్యనిర్వాహకులలో మిగిలినవారికి యింకను కనబడకున్న గలాచరు, డెలుగాడలకు వారం టైం బడెను.

మరికొన్ని అరెస్టులు

లెఫ్ట్లు (ఆక్సఫర్డు) ఆక్టోబరు 26:-కొడుకైడు కమ్యూనిస్టు విలియం గలాచరు గారిని స్కాటిషుపాలీసు అరెస్టుజేసిరి ఆయనను లండనుకు దీసికొనివచ్చెదరు. అచ్చట రేపు మేజిస్ట్రేటుయెదుట హాజరును. నేడు గ్లాస్టోలో థామసు డెలగారినిన్ని, పెయిలీలో విలియం గలాచరుగారినిన్ని యిద్దరు కమ్యూనిస్టు నాయకులను అరెస్టుజేసిరి. క్రిందటి సాయంత్రము అరెస్టుజేయబడిన ఆగ్గురును బోప్రేటు పోలీసువేషమునందు రాజద్రోహపు చార్జీ క్రింద హాజరు పెట్టబడిరి. ఒక్కొక్కరు 100 పౌనుల జామీనుమీద విడుదలచేయబడిరి. ఇవివరకు డెలు పబడిన ముగ్గురు గాక మిగిలిన ముగ్గురు నెవరనగా 'వర్గరన్ షిప్' స్టాఫులోనున్న థామసు మింట్రింగహాము, కమ్యూనిస్టు పాలండిను నిర్వాహ అరెస్టుకాంటు, యంగు కమ్యూనిస్టు లీగు కార్యదర్శి విలియం రస్టుగారలు గలరు.

లండను-న్యూయార్కు తెలిఫోను

మూడు నిమిషములు మాట్లాడితే ఒక పౌను

లండను, ఆక్టోబరు 16:-లండనునుండి న్యూయార్కుకు సరాసరి తెలిఫోను తయారైనదనియే చెప్పవచ్చును. రగ్వీలో వేషమును కంట్లాక్టరు పూర్తిగజేసిరి. రెడ్డాంబలోను సమరు సెటలోను వార్తలను విను వేషములను కట్టినవిదప రగ్వీవేషము పూర్తియగుటకు వేచియుండిరి. దానితోనిది సాధ్యమగును. లండనులో టెలిఫోనుగలవారికి న్యూయార్కులో మూడు నిమిషములు మాట్లాడుటకు 20 పిన్లీంగులకన్న యెక్కువ గావని తెలుపబడెను.

మందుగుండు సామాను ప్రేలుట

ముగ్గురు చనిపోవుట

కలకత్తా, ఆక్టోబరు 16:-మందుగుండు సామాను ప్రేలి ఒకచోట గురువారమునాడు రాత్రి 5 గంటకి గాయములు తగిలెను. ఆస్పత్రికి దీసికొనిపోయిన తరువాత 3 గురు చనిపోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

బెల్జియము రాజదండతులు

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 18:-బెల్జియమురాజు, రాజీయ సేదాదయం 10-30 గంటలకు బళ్లార్డు వేషమునందు లైలు దిగిరి. సివిలు, మిలిటరీ ఉద్యోగులతో బొంబాయి గవర్నరు వారి భార్యయు రాజదండతులను వేషమువద్ద సన్మానించిరి. సిటి ఆఫ్ హోరార్డు ఓనపై 12.10 గంటలకు రాజదండతులు కొలంబో వయనమేరి. (ఆ. ప్రె.)

గౌరవనీయు లగుతాంబీగారి ఉద్యోగస్వీకరణము

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి స్టేటుమెంటు

అలహాబాదు, ఆక్టోబరు 18:-గౌరవనీయులగు తాంబీగారు మధ్యరాష్ట్ర ప్రభుత్వ కార్య నిర్వాహక వర్గము యందు సభ్యత్వమును అంగీకరించుటను గురించి పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి టెలుల వ్రాయుచున్నారు.

గవర్నరుమెంటు ఇష్టముతోకూడికొని యున్న ఉద్యోగము నొక వ్యక్తి అంగీకరించుటయందును ప్రజలచే ఎన్నుకొనబడి అధికారులు తీవ్ర ప్రతిఘటనను సరకుచేయక ఉద్యోగమును అంగీకరించుటయందును భేదము గలదు. ఉద్యోగమునందున్న తాంబీగారు కేవలము గవర్నరుమెంటుయొక్క కుక్క. ఉద్యోగమునందున్న పతేలుగారు స్వరాజ్య పార్టీయందు ఎన్నుకొనబడిన సభ్యుడుగ నెంతవారో, యిప్పుడు పార్టీ వెలుపల నంత స్వరాజ్యపక్ష సభ్యుడే. ఉద్యోగానంతరము పతేలుగారు స్వరాజ్యసభ్యుడుగ పార్టీయందు చేరును. ప్రాంతభిమంబే తాంబీగారు స్వరాజ్య పక్ష సభ్యత్వము నకు తిలో దకములనిచ్చిరి. తిరిగి వారు స్వరాజ్యపక్షములో జేరుటకు అవకాశము లేదు. ఏదో ఒక సభ్యుడు దగాజేయుటచే పార్టీ శిక్షణమందు లోట్టు గలవని యెంచజనను. అట్టి సభ్యునిపై పార్టీ ఎట్టి చర్య నవలంబించునదియు చూడవలసియున్నది. (ఆ. ప్రె.)

పండిత నెహ్రూగారి

విమర్శనమునకు సమాధానము

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 19:-గౌరవనీయులగు తాంబీగారి ఉద్యోగ స్వీకరణమును గురించి పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు గావించిన విమర్శనమునకు జనుకారుగారు సమాధానము నిచ్చిరి. తాంబీగారి ఉద్యోగస్వీకరణముచే సంభవించిన పరిస్థితులు ఆయనను నిందించుటచే మారవనియు, ఎవ్వరును దురభిప్రాయములకు లోనుగాకుండ స్వరాజ్యపార్టీ ధర్మములును, విధానమును, కార్యక్రమమును స్పష్టీకరించవలయుననియు, వారు యిండియన్ డేలీమేయిలునకు ద్వేష అభిప్రాయమును మార్చుకొనలేదనియు జయకారుగారు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి స్టేటుమెంటునకు జవాబిచ్చిరి. వారు నవంబరు 1 వ తేదీన జరుగు సమావేశమునకు నాగపురము వచ్చి, వారి అభిప్రాయములను గురించి సువ్యక్తము చేయదలంచిరి గాన పత్రికలందు వివాదమును బెంచదలచుట కంగీకరించుట లేదు. (ప్రీ. ప్రె.)

మధ్యరాష్ట్ర ప్రభుత్వము

తాంబీగారు ఉద్యోగముకొరకు ప్రాకులాడిరా?

ప్రజామిత్ర శాఖల భావిత్తి

అమరావతి, ఆక్టోబరు 19:-తాంబీగారు మధ్యరాష్ట్ర ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక వర్గ సభ్యత్వము సంపాదించుటకు ఏమియును పాట్లుపడలేదనియు, దొరతనమే ఉద్యోగమును బిలిచి యిచ్చెననియు, మంత్రివర్గమును ఏర్పాటుగావించుటకు తాంబీగారు గవర్నరుతో బేరము చేయలేదనియు నిచ్చట అనుకొనుచున్నారు. స్వరాజ్యపార్టీ మంత్రివర్గము యేర్పాటు చేయనియెడల ప్రజామిత్రులు చేయబడిన శాఖల పరిపాలన భారముదొరతన మవలంబించుటకు ఉత్తరవుచేయబడును. ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలు దొరతనముయొక్క పరిపాలన క్రిందకు జేర్చుట కంటే మంత్రిులే యీశాఖల బరిపాలించుట బాగుని వీరారు స్వరాజ్యవాదులు డలంచుచున్నారు. (ప్రీ. ప్రె.)

"పయినీరు" పారిశ్రామిక ఆర్థిక

అనుబంధము

అలహాబాదు, ఆక్టోబరు 18:-పయినీరుయొక్క వర్తక, పారిశ్రామిక ఆర్థిక అనుబంధముయొక్క మొదటి ప్రతి నేడు వెలువడెను. ప్రతిమాసమునొకటి వెలువడును. (ఆ. ప్రె.)

బీరారు సంఘ సంస్కరణ మహాసభ

జయకారుగారి రథ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి

అమరావతి, ఆక్టోబరు 19:-బీరారు సంఘసంస్కరణ మహాసభనిర్వాహకులు జయకారుగారిని అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనిరి. డిశంబరుమాసమధ్యమందు కాన్ఫరెంసు జరుగును. (ప్రీ. ప్రె.)

భారతదేశ కృషీవలుడు

"పంజాబు దేశపు కృషీవలుడు, వాని సంపద, ఋణ బాధ" అని మల్గాము లయలు డార్లింగుగారు ఆంగ్లమున వ్రాసిన గ్రంథము నేవనుపత్రికలో నిట్లు విమర్శింపబడినది:-

ఈ గ్రంథమునకు తగిన ఆచరణ యందునని నమ్ముచున్నాము. డార్లింగుగారు ఇండియను సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగి. ఈసర్వీసునంద నేకలోపములుగలవు. ఉద్యోగలందరు ఆదర్శ నీరుగులగు పరిపాలకులని చెప్పజాలము. డార్లింగుగారు, ఆయన యున్న సివిలు సర్వీసు యీగ్రంథమునొసంగినందుల కెంతేని ప్రశంసార్హులుగ నున్నారు. ప్రాద్దేశమునందెచ్చటకు బోయినను వ్యవసాయజాతియే గాన్పించును. వార్తలపుడును వరదలచేతను వర్షలేమిచే బాధలనొందుచుందురు. దాని కనుగూర్చుగ అప్పుల పాలగుచుందురు. పంటపండి కోతలుకోయగనే సాహసకారు వచ్చి తన ఋణము పై నూటికి 25, 60, 100 వడ్డీవోపున పంటలో నెక్కువభాగము గొంపోవును. బ్రిటిషు పరిపాలకులు ఏసియాలోను, ఈజిప్టులోను యెక్కడనై కృషీవలుల అభివృద్ధికొరకు పాటుబడ నెంచినచో వారిని యీ ఋణబాధయే ఎదుర్కొనుచుండును.

డార్లింగుగారి గ్రంథమునందు పంజాబులోని స్థితి దెప్పిరి. ఆయన సహకారశాఖ ఉద్యోగిగ నుండి వ్యవసాయ దారుల దుస్థితిని బాగుగ గుర్తించిరి. వారి ఋణముల సమశ్లెషు గూర్చి వివరముగ వర్ణించుటయే గాక, దానికారణములు, తిన్ని వారతోపాటుచులను నూచించిరి. ఈ గ్రంథము వ్యవసాయ విషయమున పతనీయగ్రంథముగా నుండవచ్చును.

డార్లింగుగారి నిశ్చితాభిప్రాయము లన్నింటి నిక్కడ వేర్కొనుట కష్టము. పంజాబులోని వివిధభాగములందలి కృషీ వలుల స్థితిని వివరముగా దెప్పిరి. దాని నర్థన అతిమనోహరమైన భాషలో యింపుగా వ్రాసిరి. ఒకటిరెండు ముఖ్యవిషయములుగలవు. ఋణమునుగూర్చి ఆయన దెప్పినవాక్యము నెవ్వరు కావనజాలరు. "ఋణములాసంగు పాడుపద్ధతి కైతు వానిని నిర్వాగ్యునిగా జేయుటయేగాక వారిరాబడి నెరిగిన నాశనము జేయును." "అభివృద్ధికి ప్రథమ సోపానము ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము. కాని ఇండియాదేశపు కైతువానిపై ఋణములిచ్చు సాహకారుల యధికారము తొలగినంతకాలము యీస్వాతంత్ర్యము చేకూరదు" అని ఆయన వ్రాసియుండెను. ఈ అధికారము నుండి తప్పించుకొనుటకు సహకారపద్ధతి వచ్చినది. దీనిగూర్చి డార్లింగుగారు పంజాబులో గల అనుభవమునుబట్టి చాల ఆశ గలిగియున్నారు. కాని ఒక్కసంవేషముమాత్రము గలదు. జన సంఖ్య యెక్కువప్రతిబంధకముగా నున్నది. పంజాబులో ఇరిగేషను కాల్యల యభివృద్ధివలన సిరిసంపద హెచ్చెను. సంపదతో బాటు ఇండియాలో జనసంఖ్య అమితముగా హెచ్చిపోవును. లక్షలు గ్రూరు కాలనీయుండు 30 ఏండ్లలో జనసంఖ్య 60,00,00 నుండి 1,100,000 వకు హెచ్చిపోయెను. ఇండియాలో జన సంఖ్య ఆర్థికబద్ధులలో 100 మిలియనులు హెచ్చిపోవుట ఆశ్చర్యకరముగానున్నదని డార్లింగుగారు చక్కగ వర్ణించిరి.

బొంబాయి శాసనసభ

స్వరాజ్యవాదులు కార్యక్రమమందు

బాల్గానుటకు ప్రయత్నములు

పునహా, ఆక్టోబరు 19:-బొంబాయి శాసనసభాకార్యక్రమమందు స్వరాజ్యవాదులు బాల్గానుటకు ప్రయత్నములు జరుపబడుచున్నవి.

రేపు జరుగనున్న బొంబాయి కాంసిలు స్వరాజ్యపార్టీ సమావేశమునకు రానిచ్చినవారిని సమావేశమందు పాల్గానుట కవకాశ మియవలసినదని ఎన్. సి. కెల్కారుగారు గోరిరి.

(ప్రీ. ప్రె.)

కరంసీ కమిషను

మరియిద్దరు సభ్యులు నియమింపబడెదరట

సర్దారు జోగేంద్రసింగు నియమింపబడునా
సింహ, ఆక్టోబరు 19:-తుదకు మరియిద్దరు సభ్యులను కరంసీ కమిషనునందు నియమించుటకు యిండియా ప్రభుత్వము యోచించుచున్న దని అనధికారభృందమందు వచంతిగలదు. బహుశా సర్దారు జోగేంద్రసింగుగారు నియమింపబడవచ్చును. (ప్రీ. ప్రె.)

మహాత్మా జీ ఆగమనము

లక్ష్మణపురం మునిసిపల సంఘము
సన్మానపత్ర మర్పించుట

మహాత్మా గాంధీగారి హితబోధనము

లక్ష్మణపురం, అక్టోబరు 17:—మహాత్మా గాంధీగారు యిచటకు వేటి మధ్యాహ్నమునకు వచ్చిరి. లక్ష్మణపురం ప్రజలు మహాత్మునకు మహాసన్మానమును గావించిరి. పుర పాలనసంఘము సన్మానపత్రమును మహాత్మునకు అర్పించెను. సన్మానపత్రము స్వచ్ఛముగా ఉద్ఘాటనయందు పురపాలన సంఘాధ్యక్షులగు ఛౌదరి భారీకావజన్ గారిచే జరుపబడెను. సన్మానపత్రమును మహాత్మునిచే ఉద్ఘాటించబడెను.

మహాత్మునిసమాధానము

సన్మానపత్రమునందు డెలుపబడిన అంశములకు మహాత్ముడు సమాధానమును సంగ్రహించెను. ప్రభుత్వమునకు సన్మానపత్రము యొక్క భావముగలదిగా వివరించెను. తెలిసి యను, అరణ్య భావపదములతో గూడిన ఉద్ఘాటనకంటె హిందుస్థానితో మిశ్రమైన ఉద్ఘాటనయందు వారికిగల గుఱు అనురాగము గలదనిరి. అభిలభ్యతచేత మందును ఉద్ఘాటన, హిందీభాషలు ప్రజలకును బోధనకరముగ నుండవలయును. ఇది సంయుక్త ప్రజాస్వామ్యమునకు మిత్రమే గ్రామీణముగ నుండ జరచు. లక్ష్మణపురపు ప్రభుత్వకాంగ్రెసు పురపాలనసంఘము నభివందించి నగరమునందు రహదారుల కితినిగలదిగా గాంధీగారు వివరించిరి. లక్ష్మణపురం ఉద్ఘాటన యంతమాధుర్యముగ నుల్లూరి లక్ష్మణపురం రోడ్డు అంతసౌకర్యముగ నుండినయెడ చక్కగ నుండునని మంచహాసముతో మహాత్ముడు నడిచెను. లక్షణపురం రైలుస్టేషనునుండి మునిసిపలు ఆఫీసుకువచ్చుటచే గలగిన అభివృద్ధిలను లక్ష్మణపురమునందు రోడ్డు బాగుగ లేవని తోచినదని మహాత్ముడు చెప్పెను. భవాభావముచే రోడ్డు మంచిస్థితియందు లేవని మునిసిపాలిటీ తప్పక జవాబియవచ్చును. అభివృద్ధివాదులు నిరుపయోగకరమైనవి. భవములేనయెడ పురపాలన సంస్థాధ్యక్షుడు పాఠ చేరదీసికొని కాంగ్రెసు విచ్ఛిన్నభటుల సాహాయ్యముతో నడచుటకు పిలుగ వైర రోడ్డులను బాగుచేయవలయును. లక్ష్మణపురపు మునిసిపలు ఎన్నికలు సమీపించుచున్నవి. కావున వారిరోడ్లల నెవరు మంచిస్థితియందు గలది సమర్థులతో వారలను మునిసిపలు సభ్యులుగ నెన్నుకొనవలయునని మహాత్ముడు ప్రబోధించెను.

హిందుమహమ్మదీయ సమన్వయము

సన్మాన పత్రమునందు వివరింపని హిందూమహమ్మదీయ సమన్వయ గురించి గాంధీగారు మాట్లాడిరి. స్వల్పపుణ్యములను మరచివలయుననియు, లక్ష్మణపురమునందు దుభయసంఘములవారును కలిసి మెలిసి సంఘించి అభిలభ్యతచేతనున కాదర్యము జూపవలయుననియు మహాత్ముడు ప్రబోధించెను. గోధరయు, మసీదులయెడల వాద్యములు గావించుటయు ఉభయసంఘములను ఒకరియొకరు నొకరు నరువకొనుటకు తగిన ప్రయత్నములు యని ప్రపంచమునందలి ఎల్లరును ఆశ్చర్యము పడుచున్నారని మహాత్ముడు చెప్పెను. గతం నాస్తి అని దలంచి తాను మరయినాసారి లక్ష్మణపురమునకు వచ్చునప్పటి కిరుసఘములవారును ఐకమత్యముతో నున్నారని వినుటకు ప్రయత్నములను చేయవలయునని మహాత్ముడు సభ్యుల నుద్బోధించెను. (ఆ. ప్రె.)

లాల్ లబపతి రాయగారి ఆరోగ్యము

లాల్ లబపతి రాయగారి ఆరోగ్యము చక్కగ నున్నదనియు, శుక్రవారం ఉదయమునకు బొంబాయి మెయిలువొద్దలవారని తిరిగి లాల్ లబపతి వచ్చుచున్నారనియు చెప్పుటకు చేతనించుచున్నాము. (అ. బి. న్యూస్)

మదన కామేశ్వరిలేహ్యము

బుహినుల సుజీవి, మేహము, నిక్కాక, నిసన్నతుక శుక్ల నవ్వు, అతిమూత్రము మొల వాటిని హరించి యును, వీర్య వృద్ధిని, సంసార భాగ్యమును, ప్రసంతిప్రాప్తిని గలిగించును, 2 డబ్బీలు చాలును. 20 తు. డబ్బీలు 1—4—0 ఓ. పి. 1—6—0. పి. కి. వీ. అందు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, మైదేపి. (కల్లూరు)

నాభా మహారాజు సర్ ఒడయారు గారి ప్రతాపముల నాక్షేపించుట

దుష్పరిపాలనము చేసినను అపవాదము

“ప్రజలీ విషయముని శ్చయము చేయనీయుదు”

రాజ్యాధికారము ఇచ్చానపాఠముగ దొరతనమున కప్పగింపబడుటకు ఏర్పాటుకేయబడెనను అంశమునది యథార్థము

“పార్వద్ధ” పత్రికా సంపాదకునకు,

ఆర్కా,

సర్ మైకేలు ఒడయారు నాపై దాడివెడలుదు నిరీక్షల ప్రాసి ప్రకటించిన పుస్తకమును నేను చదివి విచారించితిని. ఆయన పంజాబు పరిపాలకుడుగ నున్నప్పుడు ఆయనకును నాకును అధికారరీత్యా గల సంబంధములను మనమునం దుంచిపెట్టుకొనిన నన్ను దూరుటకును నాపై గత్తి గట్టుటకును సర్ మైకేలుగారి నన్నును సమకట్టగని నేను దలంచియుండ వలసియున్నది. నేను నాసంస్థానమును దుష్పరిపాలనము గావించితి నని సర్ మైకేలుగారు చెప్పుచున్నారు. ప్రపంచము దేసంస్థానములను పరిపాలనకుగాని సంపూర్ణత్వములేదు. కాని నాభాప్రజలను దయా దాక్షిణ్యములతో నేను బరిపాలించితినిని తలచుచును నాను అమితసంతోషముగనన్నది. వారలను నేను ఇబ్బందులపాలు చేయ లేదు. నాభాప్రజలను నేను బాపపెట్టలేదు.

సర్ మైకేలు ఒడయారుగారు సమర్థించినచో పంజాబు ప్రజలు సర్ మైకేలుగారిచే మరల పరిపాలింపబడుట కంగీకరించెదరో లేదో, నాభాప్రజలు తిరిగి నాచే పరిపాలింపబడుటకు హర్షించెదరో లేదో తెలిసికొనుటకు తగిన నియమముల గావించి పంజాబు ప్రజల నాభాప్రజల అభిప్రాయములను తెలిసికొనుట కేర్పాటుచేయుటకు నేను సంధ్యుగ నున్నాను.

విష్ణుగ నేను రాజ్యాధికారమును త్యజించుటకు దొరతనము ఏర్పాటు చేసెనని సర్ మైకేలు ఒడయారు గారు గావించిన ప్రసాదమునకు నేను గృతజ్ఞుడను.

దేవప్రధాను, సం. రా. }
14-10-25.

రిపువామన్ సింగు,
నాభా మహారాజు. (పార్వద్ధ)

మలబారు ఏలైదు జాతీయవాదుల కాన్ఫరెంసు

కొన్ని ముఖ్యమగు తీర్మానములు

కాలికట్టు, అక్టోబరు 17:—మద్రాసుశాసనసభ్యులగు జె. ఎ. సాల్ దానాగారి అధ్యక్షతక్రింద నిన్ను విజ్ఞోరియా టిజాల్ పురపాలకముయొక్క హాలునందు మలబారు ఏలైదు జాతీయవాదులమహాసభ జరిగెను. ఈ దినక వివరింపబడిన తీర్మానములు గావింపబడెను.

జాతి, మత, లింగ, వర్ణభేదములను పాటించక మానవ సామ్రాజ్యవ్యవస్థ వారలకుగల ఒక్కాసమును అమలునందు తెల్పులయునని వలవారు ఏలైదు జాతీయవాదులై రాజకీయ సత్తులను గోరుచున్నారు. జాతీయభివృద్ధికి మిగుల ప్రతిబంధకమగు అస్పృశ్యతను దొలగించుటకు ఎల్లవారును తీవ్రప్రయత్నమును చేయులయును. (2) స్వదేశోద్యమమును వ్యాపింపకేయబడుటకు వదులనూను సమయములను స్థాపించి రాట్నమును ప్రతిపూర్వము స్థాపించుటకు ఎల్లపక్షములవారును బ్రయత్నములను సల్పవలయును. (3) బెనెంటుయ్య స్వపరిపాలన ట్టులును బలపర్చుటకు దేశమంతటను సభలను స్థాపించి, స్వరాజ్యము సంపాదించుట కెల్ల పక్షములును తీవ్రప్రయత్నముల సల్పవలయును. బెనెంటుయ్యగారి స్వపరిపాలనచట్టమును వారు ఆమోదించిన సవరణలతో కాన్పూరు కాంగ్రెసుఎడట తెల్పులయునని సభవారు శ్రీమతి సరోజినీదేవి, మాలానా షేకత లీగారులను గోరుచున్నారు. (5) బెనెంటుయ్య స్వపరిపాలనచట్టము నీసభవారు బలపర్చుచున్నారని, అనిబెనెంటుయ్యగారి కింగ్డంనునకు యీసభాధ్యక్షుడు తంజి నిచ్చుటకు యీసభ అధికార మిచ్చుచున్నది.

మహాసభయందు గావింపబడిన తీర్మానములను అమలునందు తెల్పుటకును, భవమును ప్రోత్సహించుటకును ప్రయత్నములను సభ్యులుగ గల యొక సంఘము నీకాన్ఫరెన్సు నియమించెను. (అ. ప్రె.)

కర్ణశూల హరి

వెల సినా 1-కి రు. 0-6-0

ఈ ద్రావకములను చెవిపోటు, చెవినుండి చీము కాలుట, చెవిదిబ్బడ మొదలగునవి చెంబునే నయముగను. 5, 6 బొట్టును వెనిలో పోసిన, బాగ వెంటనే కలుగును.

అమృతాంజనం డిప్లో, బొంబాయి - మదరాసు

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయమున దొరకు గ్రంథములు

(కవులజీవితములు గల శతకములు, మంచి అచ్చు. దశసరి కాగితములు)

వృషాధిప శతకము	0-2-5
సర్వేశ్వర శతకము	0-3-0
దేవతనందన శతకము	0-3-0
ఒంటిమిట్ట రఘునీర శతకము	0 2 0
నారాయణ శతకము	0-3-0
కాళహస్తీశ్వర శతకము	0-4-0
దాశరథి శతకము	0-4-0
శ్రీరామతారక శతకము	0-3-0
హిందీ బాలశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందఱు స్వయముగ హిందీ నేర్చుకొనవచ్చును)	0-6 0
హిందీ మొదటివాచకము డిప్లో	0-6-0
హిందీ పాశ్చాత్య డిక్షనరీ డిప్లో	1-0-0
ఆంగ్లోద్యమము (మొదటి అయిదు ఆంగ్లమహాసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష అగ్రత్యకోపన్యాసములు చిత్రపటములు కలిగినవి)	1-8-0
శ్రీరామవిజయము (నాటకము)	0-8-0
కారదాంబ (శ్రీసర్వభోధిని నాటకము)	0-4-0
ఆరాధనవిధి	0-4-0
ఆత్మజ్ఞానాసంఘము (శరీరము విడిచినతరువాత ఆత్మని)	0-8-0
కవితృత్వ త్వచిచారము	2-0-0
ఆంగ్లసర్వకళాశాల - విద్యాప్రవృత్తి	0-4-0
సర్వవత్సరపాఖ్యానము (పర్యకావ్యము కవిత్యము కడురసవంతమై మధులు మాటగట్టించునది)	1-0 0
శ్యామాసుందరము (రసవంతమయిన నవల)	1-0-0
సకలనీతిసమృత్తము	1-8-0
శ్రీగురుభోధావృత్తము అను భక్తిపాటలు	0-4-0
అవిమరకము	0-10-0
మనశ్శరీరముపై పరిసరముల ప్రభావము	0-12-0
నవనాళిపరిత్ర (ద్విపదకావ్యము)	0-12-
మహర్షి దేశేంద్రనాథ రాహుగారి స్వీయచరిత్రము (పోష్టభర్తులు ప్రత్యేకము)	2-8-0
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, చెన్నపురి.	0

లోక ర్నో మహాసభ

సెక్యూరిటీపార్టు అంగీకరింపబడుట

(శనివారము తరువాత)

ఒక సూచన

మొత్తముమీద ఐదు పత్రములు సంతకము చేయబడునని తెలియుచున్నది. ఒకటి అసలు ఒకంబడిక, నాలుగు పంచాయతీసభలు, ప్రాంతము, జర్మనీలకు, జర్మనీ పోలెండులకు, జర్మనీ, జెహోనీ వేకియాలకు, బెర్లియం జర్మనీలకు, జర్మనీపాలండు, జర్మనీ జెహోనీ వేకియాల పంచాయతీ సంఘాలను ప్రభువరచుటకు రెండు ప్రత్యేక ప్రకటనలు ఉండును. తుదకు కనెంటు 16 నూత్రము విషయమున నొక ప్రకటన యుండును.

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

బ్రిటిషు ప్రకటన మొకటి యిట్లు చెల్లుచున్నది:— చిత్తు సెక్యూరిటీ పార్టువాచకము నంగీకరించిన పిదప సభపంచాయతీ సంఘాలనుగూర్చి చర్చించి పోలెండు జీకో స్టేషన్లలోనికి యీ ప్రతినిధులను సభలోనికి వచ్చి సభాస్థానంబుల పై టు మెంటులనున్న, జర్మనీ బెర్లియము చెప్పుదానినిన్ని వివరింపబడినదిగోరి పోలెండు, జీకోస్టేషన్లలోని ప్రతినిధులు సభలోనికి వచ్చి జర్మనీలో పంచాయతీసంఘని జేసికొనుటకు గావించిన రాయబారములను చెప్పిరి.

సంధిపత్రములు రేపు సంతకములగును

సంధిపత్రము లైదును రేపు సంతకము లగుననియు, 15 రోజులలో లండనునందు సంతకము జేయబడుననియు అనుకొనుచున్నారని వీరి వాచకములు వచ్చేవారములోనే త్వరగా ప్రకటింపబడును.

ఈసంతకములైన తరువాత జర్మనీ సమితిలో జేర్చుకొనుటకు బాధిపతి ప్రత్యేకసభ; బహుళే డిశెంబరులో జరుగవచ్చును.

దెస్సంగారు జేడిట్లు జెప్పిరి:—

“తుదకు వచ్చినను సంధియొడంబడిక సజీవమై పనిజేయునున్నది.”

ప్రెంచి ప్రభుత్వభిందనము

పారిసు, అక్టో 15:— యం. టెయిల్లాన్ నేడు యం. బ్రయండుగారిని ప్రభుత్వక్షమన నభినందించును తంతునంపి నేడు చారిత్రక శ్రాముఖ్యమున దినముని చెప్పిరి.

ప్రెంచి ప్రభుత్వత్వప్తి

పారిసు, అక్టో 15:— సభ యొక్క ఫలితములు అన్నిదేశములకును త్వస్తికరముగ నున్నటుల ప్రభుత్వసభలో ననుకొను చుండినది చెబుపబడినది కాని జర్మనీ విషయమున రైసులాండు ఆక్రమణ సారపరిపాలనము మున్నగునవి పరిష్కారముగాకుండ చిత్తు సెక్యూరిటీ ఒడంబడిక సంగీకరించుట పై బెర్లిను పత్రికా వ్యాఖ్యలు కొంచె మనుమానముతో నున్నవి.

జర్మనీ సూచనలు

లోక ర్నో, అక్టోబరు 16:— పోలిష్, జెకు, జర్మను తీర్పురులు ఇంగ్లీషు ప్రెంచి నిపుణులతో జేరి తమపనిని పూర్తి జేసి తూర్పు పంచాయతీ సంఘి విషయమున రాజీకేసికొనిరి. రైసులాండు ఖాళికేయుటను గూర్చియు సారను గూర్చి కోరిన విషయముల మీదను చేబర్లెనగారును యం. బ్రయండు గారును నిన్న సాయంత్రములయందు చర్చించిరి. ఇది పెద్ద ఆటంకములు గాకపోయినను పత్రములు సంతకములగుటకు ఆలస్యమగును

* * *

ప్రతినిధులకు విందు

లోక ర్నో, అక్టోబరు 15:—లోక ర్నో సభకువచ్చిన ప్రతినిధులకు పత్రికా నిర్వహణలు విందుజేసిరి. 200 మంది అతిథులు వచ్చిరి. ఆస్టిను చేంబర్లెను గారిని గ్రెంథోషముతో నెత్తివేసిరి. ఆయన ప్రసంగించుచు అందర సహకారమును గోరినట్టి వెల్తురు వచ్చునని పోవునటుల కష్టము లన్నియు పోవునని చెప్పిరి. ఎన్నడును తాము విజయము గాంచినది చెప్పలేదు. లోక ర్నోలో యూరోపియను దేశము లన్నిటికిని సమత్వముమీదను, అన్యోన్య సహృద్ధానుభూతిమీదను సంబంధ మేగ్వడనని చేంబర్లెను గారు జెప్పి యిందువలన దేశ మంతయును కాంతముగ నుండవచ్చునని చెప్పిరి.

మునులోని గారివద్ద

విందైన పిదప అందరును సీనియరు మునులోనిగారి భవనమునకు జనిరి. ఆయన అందరను కృతజ్ఞతను చెప్పెను. చివరకు చేంబర్లెనగారు వచ్చిరి. విందంతయు నైనపిదప మునులోని చేంబర్లెను జేసిన పనికి కృతజ్ఞతను చెప్పెను. యం. బ్రయండు గూడ చేంబర్లెను గారి నభినందించిరి.

* * *

రమ్యా ఆందోళనము

లండను, అక్టో 13:—ఒడంబడిక రాయబారములు విజయ మార్గముననున్నవి మాస్కోలో ఆందోళనము బయలుపడెను. బైమ్ము రీగా విలేఖరి బెర్లినుటల ఆచట ఒక క్రొత్త చార్త వ్యాపింపబడుచున్నది. ఈఒడంబడిక యంతయును ఇంగ్లాండులో సోవియటుకు ప్రతిమాటాప్రముగ తయారైనదని వ్యాపింప జేయబడెను.

అది మాస్కోమీదికే యుద్దేశింపబడెను. ఇది సంచకిగాక యుద్ధమునకు ప్రయత్నము అని ఇన్వొస్టాపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

చివరను యింకను బెర్లినులోనుండగా రోముకుపోయి లోక ర్నో సభ విజయము గాంచకుండ జేయవలెనని యుత్తరపులు పోయినటుల చెలియుచున్నది. ఆయన దాని నావశాలకున్నయెడల ఇట్టికే ఆర్థికముగ నెన్నియోలాభములు జేయునటుల చెప్పవలెననిరి. (ఇంగ్లీషుమున కేవలం)

భారత కార్యాలయము

ప్రెడెరిక్ క్రాఫర్డుగారి కింకాక 5 సెంటులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంబి)

లండను, అక్టోబరు 16:—భారత కార్యాలయ సభ్యులను ప్రెడెరిక్ క్రాఫర్డు గూడనాగారు అక్టోబరు 15 వ తేదీనో ఉద్యోగపరిమితియైన పిదప మరయైదు సం॥ము లందయుండునటుల తిరిగి నియమింపబడిరి.

Acidity the Cause of dyspepsia.

అజీర్ణమునకు కారణము పులిత్రేపులు

పులిత్రేపులు మిక్కును వదలిన తక్షణమే అతీర్ణి, కడుపుబ్బరము లేక యితర ఉదరసంబంధమైన వ్యాధులు మొదలగునవి మాయమగును. ఆపాయకరమైనట్టి ఉదరసంబంధమైన వ్యాధులకు ఒక మోతాదు బై సురేటెడ్ మెగ్నీషియాను “Bisurated Magnesia” పుచ్చుకొనిన, తక్షణమే గుణముగను. ఇది ఉదరమునందు ప్రవేశించిన తక్షణమే పులిత్రేపులు, కడుపునందుండు మంట మొదలగువాటిని కుదుర్చును. ఇది కడుపునొప్పినిగూడ రానియక ఆటంకపరచి మీ ఆహారముచే మంచుబలుమును గలిగించును. బైదుల్లు బైసురేటెడ్ మెగ్నీషియాను “Bisurated Magnesia” సిఫార్సుచేసి యున్నారు. ఆస్పత్రులందు ఉపయోగింపబడుచున్నది. కృతజ్ఞులు తాముకప్పుడు ఆనుభవించిన బాధను జ్ఞాపకము చేసికొని ఇతరులు సదరువ్యాధిచే కష్టపడకుండుటకై దీనిని ప్రతిచోటను సిఫార్సుచేయుచున్నారు. ఇది మీకు సహాయము చేయును. ఏ ఔషధముల దుకాణమందైనను పొడరుగాగాని లేక బిళ్ళలుగాగాని దొరకును. ఉదరసంబంధమైన వ్యాధులను తప్పక కుదుర్చునట్టి నిజమైన ఔషధము. కావలసియున్న బుడ్డినైన చుట్టుబడియుండు నీలము కాగితముపైన బిస్మాగ్ “Bismag” అనుపదము ఉండుటను గమనించి తరువాత కొనుడు.

(వెనుక చింతించుటకు వెట్టితనము ముందరుకొన్నవారలు మోచుమంద గలరు) 40 దినములలోగా అతిసులభముగా యింగ్లీషు నేర్చుకొన వచ్చును.

ఆంగ్లేయభాషాగురుడు.

2 పుస్తకములొన్న వి. పి ఖర్చులులేదు. 4, పుస్తకములొన్న 1 పుస్తకము ఇవ్వాము. ఆంగ్లేయ దొరతనమువారి పరిపాలనకు లోకులైన యీభూమండలమున గౌరవఖ్యాతియు పొంది జీవనోపాయములచే వృత్తివిందుటకు కారణకర్త యగు ఇంగ్లీషుభాషయే ముఖ్యమని యెరిగియు అనేకులు విడనాడియుండు వారలకు అతిసులభముగా గురు చేతక చేరక తమకు తామే భాషానుభవము పొంది చదువుటకును మాట్లాడుటకును వ్రాయుటకును పువయుక్తముగా ఆంగ్లేయభాషయందు ముద్రింపించి అభ్యాసపరచుటకు అవలీలగా గ్రహింపదగినది గాన మావశమున ప్రస్తుతము కొన్ని ప్రతులే ముద్రించి తక్కువధరలకు విక్రయించుచున్నారము. ఇందుసాధారణముగా పువయోగముగనట్టి యింగ్లీషుపదముల నుచ్చరించుటకును వాటికిగల అర్థమును ఇంగ్లీషునను అంగ్రమును వ్రాయబడి చిన్నకథలు సామెతలు పట్టకు యింగ్లీషు అర్థములును అతిసులభమైనవి వ్రాయబడియున్నవి. వ్యక్తులు, పక్షులు, వారములు, నెలలు, సంవత్సరములు, పుష్పములు, ఆయుధములు, నానాదేశములు, లిఖితములు వ్రాయునట్టివిధములు గలవు. ఈపుస్తకము బోలరు, బాలికలు, వర్తకులు, నౌకరులు, విద్యార్థులు, పీఠల కందరికి పువకారియగు సహాయగ్రంథము. అంత్యకాలమున వయిత్ మొదలగునవి వ్రాయు విధమును, తంతుసమాచారములును, వడ్డి పరిమితియు జీతముల వగైరాల లెక్కలును యివియెల్ల విశేషపఱచబడి యున్నది. పుస్తకము 1-కి ధర రూ 1-8-0. తపాలాఖర్చు 0-4-0. ఆనందాశ్రమ పుస్తకశాల, 5/34, నైనియప్పనాయకపేడి, పార్కుచౌక్ పోస్టు, మదరాసు.

మీరు మగమునుండియే సరాసరి తెప్పించుకొనుడు

కరాచిమోస్తరు చీరలు మేలైనపట్టు, అద్భుతమైనసరిగ అంచుగలది పలురంగులలో గలవు. 9 గజములు 44 అంగుళములు నిడివిగలదు చీర 1 కి ధర రూ 30-0-0.

Annapurna Silk Stores, Benares City.

నవీనముగ వచ్చినటువంటి, చిరకాలముగ బాధించుచున్నటువంటి సవా మేహావ్యాధులను నిర్మూలించుటలో అమోఘమైనది వెల బుడ్డి 1-కి రూ 2-8-0

2134) 1

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి, ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

మహర్షిదేవేంద్రనాథ ఠాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త: మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ దగినది. 214 పేజీలు } ధర రూ 2 8
నించుకాల్గికోబైండు షెడర్ వైటు కాగితములు } పోస్టు ఖర్చులుప్రత్యేకము.
పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

జులై నెలకు (19-10-25)

ఇరువదిగజముల "పిన్" ధరలు

కాకికమ్మలు—22 X 22 మంగిసమర్లు (ఎ)

రు 10-8 (బి) రు 11-12-0 సరాసరికము రు 10-6.

కాకికమ్మలు—22 X 22 వేరు రకములు (బి)

రు 10-12, సరాసరికము రు 9-8.

తెలుపుము—1703 రు 15-6; గ్లాస్ 9000

రు 15-6; ఎల్. ఎల్. 73 రు 11-0; ఇ. సి. 73 రు 11-10;

88-883 రు 16-0; బి. సి. 73 రు 11-4; 7973 రు 11-2.

2903 రు 9-12; 8973 రు 11-2.

నూలు

40 నెంబరు, సీమ (5 పౌండ్ కట్టు) —టాక్రీ రు 7-1-6,

చలవ రు 8-0; పచ్చరంగు రు 10-4; పడవ రు 9-6; కాళి

రు 9-6; సవన రు 9-4.

40 నెంబరు జపాను (పదిపానుల కట్టు) —నత్తరము

రు 18-2-0.

60 నెంబరు సీమ (5 పౌండ్ కట్టు) —అడకతెర రు 19-3

నెంబరు రు 19-3; "శీట్" రు 18-12; గొడ్డలి రు 11-5-0

గడ్డలి రు 11-3-6; ఎడ్డు గడ్డలి రు 11-8; సింహము

వేలకాదు రు 11-2-0; నెనసలు రు 11-2-0.

60 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టు) — ధూగోళము

రు 17-14; నీలంచేప రు 20-14-0.

లోహములు

ఇనుము:—తెల్లయను చట్టకమ్మలు ఒక బారువకు ధర

రు 28;

ఇల్లెడికె:—ఇంగ్లీషు రు 257; జర్మను (డిట్మాన్)

రు 253; రాసికె:— రు 280;

టిక్ కె:—(90 మొదలు 95 వరకు ఉన్న కేస్ ఒకటికి)

రు 19-0-0.

కలాయి పెంకుకె:—24 "శీట్" 6" 7" 9" రు 15-4.

8" రు 15-4 10" రు 15-4;

సిమెంట్ పీపాకు వెల:—

నార్వే ఆవుమార్కు రు 10-8; "ఎస్-వే" రు 10-10-0

రంగులు హెడ్డెడ్ పీపాధర

అజెక్టెడ్:—30% ఆవుమార్కు రు 72; 20% నాల్గ

గట్టుములు రు 70;

"త్రైకోమేట్ పాటాన్" హెడ్డెడ్ పీపాధర 38.4

చక్రెర

జానా సిద్ధము సరకుములు 1-కి 29-0-0

వాయిదాధరలు:— అక్టోబరు రు 28-4; నవంబరు

రు 27-12; డిసెంబరు రు 27-12;

ఆముదపు గింజలు

164 పానుల బస్తా గిడ్డంగివెల రు 17-0-0;

వేరు సెనగనూనె

"గాను" రు 120; "వెస్" రు 112;

ఆముదము

రు 110 (గ్రామధర)

ఇదును చేసిన తోలు రతి 1 టికి

మొదలు వరకు

ఎద్దుతోలు (8 మొదలు 8½ రతులు) రు 0 15 0 రు 0 15 6

" (తేలిక) రు 1 1 8 రు 1 1 9

" బెంగళూరు (8 మొదలు 8½) రు 0 15 4 రు 0 15 9

" " (తేలికైనరకము) రు 1 1 9 రు 1 2 3

" (మట్టాడు) రు 0 15 6

" (విజయనగరం 7½ 7½) రు 1 0 0 రు 1 0 3

" (ఏలూరు 7 7½) రు 1 0 9

గజతోలు రు 0 10 0

గజదూడతోలు రు 0 15 9 రు 1 0 9

ఆవుమార్కుతోలు రు 1 8 6 రు 1 10 6

ప్రపంచమందు అంతటను మంచిస్వాగతము

"కామశాస్త్రమునకు" గలదు. ఆంగ్లము, విశ్వరము, ఆధునిక మొదలగు వాటినిగలది సహా యిచ్చు గ్రంథము. 150 పుటలు గలది. మొదట తేనున్న ఒకటిని తెప్పించుకొనుడు. ఇది ఉచితముగా తపాలా ఖర్చులేక పంపబడును. కావలసిన వాగు ఈదిన విలాసమునకు వ్రాయుడు.

ఆతంకనిగ్రహ బౌద్ధశాల,

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

శ్రీధన్వంతరి జయంతి

ప్రభుత్వభారత వైద్యవిద్యాలయము

ఒపిరంగనభ

ప్రభుత్వభారతీయ వైద్యపాఠశాల విద్యార్థులు 15 వ తేదీ

విద్యాలయభవనమున శ్రీధన్వంతరి జయంతి కడు

పవనోపసమగ్రాసినసాంప్రదాయసారముగను జరిపిరి. ఉద

యము 8 గంటలకు ఆయుర్వేదమున కధిపతిమగు శ్రీమద్ధన్వం

తిరి పూజారాధనల యతోక్తముగ గావించి తీర్థప్రసాద

ములతోడను, స్వస్తివాచకములతోడను ముగించిరి. ప్రాతః

కాలమున పూజకు పాఠశాల ఉపాధ్యాయులెల్లరును భిషగ్రత్న

దాం ఆచంటలక్షీపతిగారును విచ్చేసి విద్యార్థులనల్పముల

స్వీకరించిరి.

సాయంత్రము 3 గంటలనుండి యొకగంటదనుక వేణు,

పీఠాగానములతో కచ్చేరి జరుపబడెను. విద్యార్థులలో నొకరగు

గోపాలరావుగారు శ్రావ్యముగ గాత్రమున బాడిరి. ఫలహారా

నంతరము శ్రీ దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులు

గారి యగ్రాసనాధిపత్యముక్రింద ఒపిరంగనభ జరుపబడెను.

దాం డంటు సుబ్బావధాని, దొరసామి అయ్యంగారు ఆయు

ర్వేదమునుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. పాఠశాల ప్రధానాచార్యులు

కాబ్జిక్ బి. శ్రీనివాసమూర్తి, దాం పి. వి. కృష్ణారావు యమ్.

బి. బి. యస్. ఆయుర్వేదాచార్య మాధవమూస్, నిద్యాన్

శంకర్మూసన్ గారులు వరికొండకు ప్రముఖులు సభ కరుడెంచిరి.

అధ్యక్షులు

దైవప్రార్థనానంతరము అధ్యక్షులు పన్యసించుచు తమ

ధ్యతునిగ గోరియుండుట తమయందలి గుణము గాకపోయినను

తమపై గల వాల్మీకీ కారణమని పల్కిరి. యశోకృష్ణులగు

పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారు ఆయుర్వేదప్రచారమును

తలపెట్టి సప్రతినిండియు వారితో గలసి పనిజేయుచుంటిని.

బాల్యము నుండియు వారు పలుకష్టములకు లోనై ఆయుర్వేద

మున కత్యంతసేవను గావించిరి. వారి యపారనిరంతర వైద్య

కృషివలననే డక్షిణభారతము దాయుర్వేదవైద్య మభివృద్ధి

గాంచినది. వారు నాటిసజ్జముల నేడు మొలకలై నేటికి

విద్యాలయస్వరూపమున ఫలించినవి. (హర్ష ద్వనులు) మికశా

శాలకు శ్రీనివాసమూర్తి గారధ్యక్షులుగ నుండు తెంతయు

మీ యదృష్టము. ఆయుర్వేదమునంద కేవలవిశ్వాసప్రేమలును,

కార్యదీక్షయు గల అట్టి ప్రతిభాశాలురు కళాశాల కధ్యక్షు

లుగనుండు టాయుర్వేదమునకు శుభసూచకము. పానుగంటి

రామారావుగారును, కీ|| శే|| సో. పి. త్యాగరాయకట్టి

గారులు ఈ పాఠశాల నిర్మాణమునకై గావించిన సేవాపరిశ్రమ

లకు కృతజ్ఞులు.

ఆయుర్వేదము ప్రచారావశ్యత

దేశకాలావసరములను బట్టి ఆయుర్వేదమువలన దేశమున

కెట్టియుపయోగము గలదో విచారించవలెను. పత్రికలవలనను,

దొరతనమువారితెక్కలవలనను, ప్రతివత్సరము వేలకేలు జనులు

వైద్యసహాయము బడయజాలక మరణించుచున్నారని తెలియ

గలదు. గ్రామములందాయుర్వేదవైద్యము నశించి నావమా

త్రావశ్యమై ఆయుర్వేదవైద్యులు పరిహాసాస్పదులైయున్నా

రు. పల్లెలందు నివసించువారు వ్యాధిగ్రస్థులగుచో బౌద్ధధన

కై పట్టుములకు పప్పుటలెప్ప గత్యంతరము లేదు. సామాన్య

జాడ్యములచేతనే అసంఖ్యాకులు జనులు సరియగు బౌద్ధ

సేవ బడయజాలక గతించుచున్నారని కావున విద్య,

సంపత్తులకంటెను వైద్యము ప్రాణసంరక్షణ కెక్కడు

వోడ్పడుచున్నది. అందు ఆయుర్వేదవైద్యాభివృద్ధి పలు

కారణములచే ప్రధానకర్తవ్యము (1) ప్రజలకు

ఆయుర్వేదముపై విశ్వాసమొనక నశించలేదు. రోగికి వైద్యు

నిపై సంపూర్ణవిశ్వాస ముండిన జాడ్యము సులభముగ నివార

ణయోగాని శాస్త్రములు చెప్పవచ్చును. కావున అట్టి గురి

ఇంకను లెక్కలేదు. (2) ప్రకృతిశాస్త్రముప్రకారము మనదేశ

ముందు తయారుజేయబడిన యౌషధములు, క్రియలు దేశీయుల

తత్వముల కనుగుణములై యుండును. (3) ఆయుర్వేదౌషధము

లు తదితర విదేశవిధానములందుకంటెను చాకగ లభించును.

అంతమాత్రముచే ఆయుర్వేదమే సర్వోత్తముననియు, తక్కు

గుల విధానములు గర్హ్యములనియు లెంపజనదు. ఉత్పిష్టత

ఎందుండినను అద్వానిని భారతీయులు

గ్రహించురు. మరెములందును, కళలందును

గూడ దేశీయ విదేశీయ తారతమ్యముల నెంచక పంచినంతను

స్వీకరించును వచ్చిరి. సహారభారతవర్షము సర్వశాస్త్రసమృ

ద్ధమును, సమస్త లలితకళాసంపన్నమును, సర్వవిద్యల కాకర

మునై యుండినను 3000 సం॥ల నుండి క్రమక్రమమున ఊణింప మొదలై డెను. అట్టిదానిని పునరుద్ధరించి మహాత్పిష్టదశకు దెచ్చుభారము వర్తమానకాలపుయువకులపై గలదు. మియధ్యక్షులగు శ్రీనివాసమూర్తిగారు ఆయుర్వేదమునేగాక పాశ్చాత్య వైద్యవిధానములందును సమగ్రపాండిత్యమును గడించినవారు.

పరిశోధనాభిరుచి గలుగవలెను

కేవల పరిక్షలందు కృతార్థులగుటతో మిషని పూర్తిగాదు.

ఆయుర్వేదములపురుషుడగు శ్రీధన్వంతరి అనేమైన పరి

శోధనలగావించి సమస్తజనోపయోగకారక మగు నొకశాస్త్ర

మును సృష్టించిరి. ఆయుర్వేదమునందెంకను పెక్కు పరిశోధ

నలు జరుపబడవలసి యున్నవి. అధర్వణ, ఋగ్వేదములందు మన

కిహపరసాధనములగు విషయము తెన్నియేని గలవు. అధర్వణ

వేదమునందు చికిత్సావిధానములు గలవు. సనాతనవిధానములు

ప్రక్రియలు వర్తమాన పరిస్థితులకు సమన్వయము గావించి పని

జేయుట ముఖ్యము. పి. సి. కే. బోసుగారు లెక్కశాస్త్రము

నందనేకసూక్ష్మపరిశోధనల గావించిరి. భారతీయు లేనాడును

తెలివి లేలందు వెనుకబడలేదు. కాని పరిశోధనాభిరుచియు,

కార్యోత్సాహము, పూనికలు వాంఛనీయములు (ప్రాచ్యపాశ్చా

త్యవిజ్ఞానసమన్వయము గావించవలెను.

మనదేశము నుద్ధరింపవలసిన మనశ్శక్తిని గ్రామములపై

మరల్పవలెను. భారతవర్ష సంపదభ్యుదయము పట్టణాల్లపై

నాధారపడియున్నది. భారతదేశముందు నివసించుచు 30 కోట్ల

ప్రజలందు 22 కోట్ల వ్యవసాయమే ముఖ్యజీవనాధారముగ గలిగి

యున్నారు. కాన దానిని రక్షించుట ప్రతివాని కర్తవ్యము.

అట్లుచేసిననే మన చదివిన జరుపు సార్థకమాను

ఉన్నతాశయము లుండవలెను

హిందువులకు ఇష్టదేవతారాధనము అభివృద్ధిప్రదాయ

కము. మీ యాశయాదర్శము లున్నతమై యుండిననే

ఫలితమును దాని ననుసరించియుండగలదు. కావున విద్యార్థు

లగు మీరు పట్టుములతోడను, డిగ్రీల సంపాదించుటతోడను

తృప్తిపడక పరిశోధనాపిపాసాతురులై కృషిసలప గోరవను

ఆయుర్వేదవైద్యాభిమానముగలవారు, స్వదేశోద్ధరణాభిలాషు లీ

పనిత్రోద్యమమునకు తోడ్పడవలెను. ప్రస్తుత మట్టి సహా

యములేకపోయినను మీరు చేయుపనివలన నైన నికమందు

ధనాధుల్యు ఆయుర్వేదమున చేదోడునొసంగవలసి నమ్ము

చున్నాను. బహువిప్రయోగలకు లోనైనవేదమనే గాని ఈ

కళాశాల స్థాపింపబడజాలకపోయెను. పరప్రభుత్వములవల

నను, వారికి దేశీయశాస్త్రములపై కళలపై విశ్వాసములే

కుండుటయు కారణములు అట్టి విశ్వాసమును విద్యార్థులకు

మీరు జనింపజేయవలెను. కాన నిరంతరదీక్షచే కృషి సరిపి

కళాశాల గౌరవమును, కళాశాలాధ్యక్షుని యశస్సును నిలిపె

దరుగాతె."

డా|| డి. యస్. అవధానిగారు

పిదప ఆంగ్లమునందు మాటాడుచు ఆయుర్వేదచరిత్రసా

చినమును శ్రేష్టతమును, సర్వోత్పిష్టమును, అత్యంతావశ్య

కమను విషయము నిదెవరకే పెక్కుండు ప్రముఖులు నిర్దూషిం

చియున్నారనియు తామవిచారణకు బూనుకొనవని పల్కిరి

విదేశములనుండి దిగుమతియును బౌద్ధధమలకంటె నిర్మాన్య

ములును శక్తిమంతములును, అత్యుత్తమును నావధారాజము

లు స్వదేశములనుండి దిగుమతియును బౌద్ధధమలకంటె, నిర్మా

నిన్యములును శక్తిమంతములును, అత్యుత్తమును నావధారాజ

ములు స్వదేశముందు లభింపగలవనుట నిర్వివాదాంతము. మన

ప్రాచీన సాంప్రదాయములందును శాస్త్రములందును ఇప్పు

డిపుడే తిరిగి విశ్వాసము జరించుచున్నది.

ఆయుర్వేదము-అనువాదములు

ఆయుర్వేదప్రచారమునకు మనమేమి చేయగలము? అం

దులకు మనకావశ్యకమగు అధికార మేమి? యనవది ముఖ్యవిష

యము ఇందును ఒకకష్టము గలదు. ఏభాషయందు శాస్త్రము

వ్రాయబడియున్నదో ఆభాషయందే ఆశాస్త్రమును జదివిన

ఎక్కడు ఉపయోగముండునని చెప్పుదురు. దురదృష్టవశమున

ఆయుర్వేదమును మనము సంస్కృతముందు జదువలేక అనువాద

గ్రంథములనుండి చదువవలసి వచ్చుచున్నది

అనువాదములైనను ముద్రణమే యుద్వేష

ముగ స్వీకరించిన ముద్రాపకులచే ప్రకటింపబడుచున్నవి. అం

దుచే సాంప్రదాయము ఊణించుచున్నది. "బ్రాహ్మశ్రాష్ట్ర

యనుపదము "యస్తి వాగ్విక"మని అనువదించబడినది కాన మూల

గ్రంథములలోని విషయముల గ్రాహ్యము గావించుకొనుటకు

ఆయుర్వేద విద్యాభ్యాసకులు సమర్థులై యుండవలెను డిగ్రీ

లను బడయుటతోడనే శాస్త్రము విదవదగినది గాదు. ఆయు

ర్వేదముందు శస్త్రచికిత్స చిరకాలానుగతమై యున్నది గాని

నూతనముగాదు. స్వభావవిధముగ జన్మచే లభించుకాస్త్రములం దాయుర్యేవమును ఒకటి భారతదేశముందు దురదృష్టవశమున ఒక కళయందుగాని, కాస్త్రముందుగాని స్వభావజన్మ మగు అభి రుచి గలవాడు జీవనోపలబ్ధికారకు వేరొక యుద్యోగముందు నియోగింపబడి యున్నాడు. అందుచే రెంటికిని భ్రష్టుడై పైకి రాతేయున్నాడు. మీపై గొప్పభాగ్యత ఆపహించియున్నది. మీ రెంతయో పరిశోధన గానింపవలసియున్నాడు. "శరీరవ్యవస్థేనకాస్త్రమే" (అనాటమి) గాక శరీరకౌనవగు విషయము తన్నియో గలవు. ఆయుర్యేవ విద్యాభ్యాసముల మనియు, విద్యాగ్రుల మనెడి భావనతో పఠించవలయునే గాని, ఆయుర్యేదాభివృద్ధి కారకులను తలంపుతో పఠనకు బూనుకొనరాదు. ఒకకాస్త్రము వేరొకకాస్త్రమునకు పరస్పరవిరుద్ధములగు విషయములు పెక్కులు సంభవించును. కాన ఆయుర్యేదము సభ్యసించువారు అపార్థములకు తా పీయకుండవలెను. ర సా య న కాస్త్రము న కం ద ని పెక్కువిషయము లాయుర్యేదమందు గలవు. కావున విద్యార్థిసోదరులు ఆయుర్యేదమందు భక్తిగౌరవములుంచి ప్రపంచము దాయుర్యేదవైద్యోత్కృష్టతను చాటి, కళాశాలకు కీర్తితరుగగాక యని విశ్వసించెద నని పట్టిరి.

దొరసామి అయ్యంగారు

ఆయుర్యేద భూమణ పండిత. యమ్. దొరస్వామయ్యంగారు, ఎ. కే. ఎస్ వారు శ్రీధన్వంతరి జయంతి సందర్భమున జదివిన సంస్కృతోపన్యాసమునకు ఆంధ్రీకృతసారాంశము. బలవంతులగు కలిమహారాజుచేత దేశమునందలి వర్ణాశ్రమధర్మ దేవతాచారులు సన్నగిరి పోవుమండ ప్రస్తుతము మీరు ధన్వంతరి ఆరాధన సేర్పజుచినందులకుధన్యులు. "అథర్వాచరణముచే కాలము, వాయువు, ఓషధులు, మున్నగునవి వి కృ తిం బాం దు ను" (చ ర క ము). అ గి న్ని శేషుడు ఆత్రేయ మహిమునిని ఇట్లడిగెను: "జనపదోధ్యంస" (ప్రేగు, ఇన్సోల్టయెంజా మున్నగునవి) వ్యాధులకు కారణములగు వాయువ్యాధులు ఏల చెడుచున్నవి" అని అడుగగా ఆత్రేయులవారు "వానికైకృత్యమునకు అధర్మము కారణము. దానికి పాపకర్మకారణము" అని చెప్పెను. ఇట్టి రోగములు సంభవించుచు భగవంతుడు ఈలోకమున పునరుద్ధవించుచుండును. ఈవిషయమునే శ్రీకృష్ణుడు "యదాయదాహిధర్మస్య గ్లానిర్భవతి భారత అభ్యుత్థాన మధర్మస్య తదాత్మానం సృ జా వ్య హం." అని వ చిం చె ను. ఈ వి ధ ము గ నే పూ ర్వ కాల ము నం దు ఒకానొక ఆశ్వ యు జ కృష్ణ త్రయో ద శ యం దు శ్రీ భగవంతుడు ధన్వంతరిగా ఉద్భవించినటులు వనకు ఈ క్రిందికథమాలముగా తెలియుచున్నది. "దేవేంద్రు డొకసాడు భూలోకమున వ్యాధులచే పీడింపబడుచున్న నూనవులను గని జాలినొది వారికోగములను పొగొట్టుట కాలించి ధన్వంతరిని భూలోకమున కాకిరాజుగ నుద్ధవించి ఆయుర్యేవమును బ్రకాశింపజేసి వారి రోగముగను పోకడుచుమని యడుగగా ఆతడు 'దివోదాసు' డను 'మేరువో' కాశీగరమున త్రిత్రయ గృహమున భీమాధుడను రాజునకు. జన్మించి చిన్నతనముననే తాకికవిషయములందు విరక్తుడై గొప్పతన మాదరించుచు ఆయుర్యేవమును ప్రచారము చేసెను. కావుననే శ్రీ ధన్వంతరి ఆయుర్యేవమున కధిపైతృమై యున్నాడు. దివోవాసు తనశిష్యులగు ఔషధేనన సుశ్రుతాదులకు ఆయుర్యేవము చెప్పనపు డీ క్రిందివిధమున

"అహంహి ధన్వంతరి రాదిదేవో జరారుజామృత్యుహో మరాణాం శిల్యాంగ మంగై రపరైరుపేతం ప్రాప్తోస్మి గాంధూయ ఇహోపహం॥ అని చెప్పియున్నాడు.

ఆయుర్యేవము ధన్వంతరిసాంప్రదాయ మనియు, ఆత్రేయసాంప్రదాయ మనియు రెండు విధములుగా దేశమున ప్రచారమైయున్నది. ఇందు ధన్వంతరిసాంప్రదాయమున శిష్యులైతము ముఖ్యులగును, ఆత్రేయ సాంప్రదాయమునకు కాయచికిత్స ప్రధానముగను నున్నవి. శ్రీధన్వంతరి కాయచికిత్సాప్రాధాన్యము కు తెలుపుటకు ఒక హస్తమున ఓషధులును, శిర్యతలై ప్రాధాన్యమును తెలుపుటకు మఱియొక హస్తమున శిలగలను నుండుటవలన తెలియుచున్నది. ఈలాంధ్రుల గలిగియుండుటవలనను ఈసంస్కృతిధగవంతుని యవతారపురుషు డగుట చేతను, శ్రీ ఆత్రియులవారికి ఇన్ని లక్షణములు లేకుండుటచేతను శ్రీధన్వంతరి సాంప్రదాయము ఉత్తమమైనదని చెప్పటకు సందేహముండదు కావున, నట్టి శ్రీధన్వంతరి యారాధన మిక్కిలి ప్రశస్తమైయున్నది. ఈ శ్రీ ధన్వంతరి సిద్ధ వైద్యసాంప్రదాయు లగు గఅస్తుద్గుడు, యూగిముని, మున్నగువారు మిక్కిలి భక్తితో జూచింట్లు అనేక ప్రమాణముల వలన తెలియుచున్నది. కావున రోగిలను, వైద్యులకును, శ్రేయస్కరుండగు శ్రీ ధన్వంతరి

యారాధనము చేయందగును శ్రీదేవతోపాసనమువలన నిర్మలములయిన ఉరకాడిపాసనమువలనను సదాచారసంపత్తివలనను ఆరోగ్యము కలుగుచుండుట అనుభవమునందు గలను.

కావుననే మందులనిచ్చునపుడు, "ఔషధం జాహ్నావీతోయం వైద్యోనారాయణో హరిం" అని చెప్పవాడుక కలదు శ్రీభగవంతుడగు ధన్వం త రి పూ జ ప్రశస్తమై యున్నది.

అన్యతలు సభను ముగించుచు ఆంధ్రభాష నెరుంగ జాలనివారు సభ్యులందు కొంద రుండుటవలన ఆగమముందు మాట్లాడిరి. ఆయుర్యేవ విద్యాభ్యాసమున కిది ప్రథమప్రయత్నమాట విద్యార్థులపై గల భాగ్యత అన్యతము. స్వాతంత్ర్యములేని జాతికి కాస్త్రం, కళా, విజ్ఞానాభివృద్ధులు కష్టతరములు, రాజకీయములందు గాని, సారస్వతాది విషయములందుగాని, వైద్యమాదిగా గల కాస్త్రములందుగాని ఆచర్యము పాశ్చాత్యమై యున్నది. ప్రాచీనాదర్శములను మన మాశించినను ప్రభుత్వ దరణ లేమిచేతను, భూభావముచేతను నయ్యది ఆచరింపదు సాధ్యమై యున్నది. బహుప్రయాసానంతరము నేటి కీకళాశాల స్థాపింపబడినది. అట్టివో మనకర్తవ్య మేమి? ఆయుర్యేదమందలి ప్రాశస్త్యమును లోకమునకు వెల్లడించుటయే. ఆయుర్యేదమందలి నాడిపరిక్షయే మిగుల ప్రాముఖ్యమును ఉపజ్ఞాతృత్వమునై యున్నది. మన పూర్వులు తమ శక్తినంతయు వినియోగించి ఆముల్యములగు ఔషధముల సేర్పరచియున్నారు. వాని ప్రభావమును, ఉత్కృష్టతను వెల్లడించుభారము మీయందు గలను.

నేడు భారతవర్ష మందంతటను నొక నూత్నశక్తి, నవీనతేజ మువిర్భవించినది. 8000 సం॥ లకు శ్రీత మొకప్పుడు అశేషప్రతిభాసమన్వితమై తనరారిన భారతకాస్త్రకళావిజ్ఞానములను పునరుద్ధరించవలెనను ఉన్నతాశయవృత్తములు గల వారమై యుండవలెను. ప్రతి స్వల్పవిషయమును పొందువులు ఈశ్వరాభీష్టముగ నెంతురు. అందువలననే "ఔషధం జాహ్నావీతోయం, వైద్యో నారాయణో హరిః," అని అందురు. భగవంతుడు సర్వాంతర్యామి. సమస్తజగదాధారుడు. మన యాశయన్నూరికి దైవమునే ఆధారభూతునిగ జేసికొని కర్మాచరణమునకు గడంగెదము. శరీరము నాత్మ గాపాడునటుల అల్పశక్తులను మహాత్తరశక్తులే సంతరించును. ఆయుర్యేవ వైద్య సృష్టియందే యసమాన మగునట్టియు నితర విధానములందు గన జాలని యొక మహోత్తమ శక్తి గలను. మనపూర్వుల లీల్యను శరీరవ్యవస్థకాస్త్రమువలనగాని, ఔషధ కర్మాగారముల మూలమునగాని గాక కేలమూక్తుబుద్ధితోడ నవలీలగ సేర్పకొనిరి.

మీ రెల్లరును ఉద్యమారంభవశయందలి అల్పాటకములను జంకి నిరుత్సాహమును జెందక నిరతిశయిదిక్షతో కృషి సలిపి దేవోద్ధరణ గావించురని నమ్ముచున్నా"నని పట్టిరి.

కార్యదర్శి అన్యతలను, ఉపన్యాసకులను వందనము లర్పించిన పిదప మంగళాశీర్వచనములతో సభ ముగిసెను.

ప్రకటన

బొంబాయి ప్రెసిడెంసీలోనున్న డిక్రీ ఎక్స్‌క్యూషను లును నడిపించుట, ఋణములను, రావలసినబాకీలను వసూలు చేయుట మొదలగునవి మేము తీసుకొని పనిచేసెదము. మరత్తులు మిక్కిలి న్యాయమైనవి. వివరములతో సహా నేడే ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయుడు.

Mr. A. P. Patwardhan
434, Thakurdwar, Bombay NO 2

ఆయుర్యే దౌషధ రత్నా కరమ్
అపూర్వ అత్యద్భుతగ్రంథము
కొద్దిరోజులువరకు నెల 3-0-0. 2046
శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి
ప్రిన్సిపాల్ అండు సీనియర్ డాక్టరు, బెజవాడ.

రత్న పురుష లేహ్యం

కుక్కనమమును పోగొట్టి బలముగలుగజేయు అద్భుతలేహ్యం. ఏకారోముచే సంభవించిన కుక్కనప్తమైనను పారడోలునని అనేకులు కొనియాడినారు. మేహమువల్ల వచ్చినదగ్గు, మూత్రరోగములుకూడా తగ్గును. డబ్బీ రు 3-4-0.

(క్రవ్యాధి) 1963

అశీర్వమునుపొగొట్టి అన్నమరుగునట్లు చేయుటయే గాక మంచిజరగాగ్ని కలుగజేయును. తులం 1 కే రు 1-0-0. పట్టాభిరామ వైద్యశాల, గోదావరిజిల్లా(రాయవం)

చెన్న పురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ అక్టోబరు 19-వ తేదీ సోమవారము

1. ధాన్యములు			
పనియూలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు			
బియ్యముబస్తాలు	మొదలు	వరకు	
కుసుమ తెనాలివి	,, ప 48 గలవి రు 14 0 0	15 0 0	
సెల్లారీవి	,, డిటా	,, 15 8 0	16 0 0
డిల్లి	,, డిటా	,, 16 0 0	17 0 0
రాగులు	రా. 164 బస్తా 1-కి	,, 8 12 0	9 0 0
నవ్వులు	,,	,, 20 0 0	24 0 0
2. ధాన్యము పప్పులు			
కందులు బస్తా 1-కి ర 205	,,	12 8 0	18 0 0
నెనగలు	,, డిటా	,, 12 8 0	18 0 0
పెసలు	,, డిటా	,, 18 8 0	14 8 0
మినుములు	,, డిటా	,, 15 4 0	16 8 0
ఉలవలు	,, ర 164	,, 8 8 0	9 0 0
3. నూనెవస్తువులు			
నువ్వులనూనె బా 1-కి	,,	110 0 0	112 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	,,	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంపేరు నెనగపప్పుబా1కి	,,	58 0 0	59 0 0
ఇతరప్రదేశము	,,	,, 54 0 0	56 0 0
పేరు నెనగనూనెగానగబా1-కి రు 125 మొదల నూనె 120 0 0			
అముదము బా 1-కి	,,	110 0 0	112 0 0
4. చిల్లరవస్తువులు			
చాయపసుపు బా 1-కి	,,	100 0 0	
కూరపసుపు	,,	,, 45 0 0	50 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1కి	,,	100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి	రు 45,50		
కాళహస్తీపాయకట్టు	,,	,, 50,55	
తెల్లము బా 1-కి	రు 40 0 0	60 0 0	
చింతపండు బా 1-కి	,, 60 0 0	80 0 0	
5. ఇనుము			
కట్టారకం బా 1-కి	,, 28 0 0	33 0 0	
చదరం	,, 28 0 0	36 0 0	
రవుండు	,, 38 0 0	45 0 0	
6. లోహములు			
నెండి 100 తులంకేవ	,, 72 0 0	75 8 0	
బంగారము, తులము 1-కి	,, 21 4 0	21 8 0	
సవరము 1-కి	,,	18 5 3	
ఇత్తడి బా 1-కి	,, 256 0 0	260 0 0	
రాగి డిటా	,, 282 0 0	288 0 0	
అస్కాచక్కెర 226 హాకి గలవి	29 0 0	29 4 0	
7. దూది			
బోండాపెద్దబారయ 1-కి	రు 800 0 0		
పల్నాడు దూది	,, 215 0 0		
8. నూలు			
కోయిల్ పట్టి నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి	,, 7 0 0		
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	,, 4 12 0		
పుట్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	,, 7 4 0		
నూళయేనుగ నెం 20	,, 9 8 0		
వడ్డాన్ నెం 24 1/2	,, 9 12 0		
14 1/2 క్విల్ పత్తి	,, 7 4 0		
నెం 20 తెన్ని సింహం	యాటె	,, 9 4 0	
నెం 22	,,	,, 9 12 0	
నెం 12 1/2 తెన్ని సర్కు ను	,,	,, 8 0 0	
నెం 14 1/2	,,	,, 8 4 0	
నెం 12 1/2 అలెన్న	,,	,, 7 2 0	
నెం 12 1/2 కొయిలుపట్టి	,,	,, 7 8 0	
నెం 22 1/2 రంగలివాన	,,	,, 9 8 0	
నెం 14 1/2 రాధాకృష్ణుడు	,,	,, 7 4 0	
నెం 12 1/2 సాండుతెరి	,,	,, 10 7 0	

వెదవెబందె

పలదని విర్యమును గట్టెసరచి మూత్రముతోను స్వప్న మందును శ్రీ ప్రసంగములోను వీర్యనష్టముననున్న తక్షణం నిలిపివేయును. ముసలితనమును నవృంశకత్వమును పోగొట్టి నూతనయౌవన మొసగి సంతానము కలిగించును. కాళ్ళలాగుట, అకిర్యము నడుమునొప్పిని రూపుమాపును. ము స లి వా రి కి బలహీనులగు శ్రీలకు మంచి బల మిచ్చును. 1 సీసా 3-0-0. పైపూతకు తెలము 5-0-0. తపాలాఖర్చు 0-6-0 అమ్మతరత్నా కరము, 45. బందరు వీధి, మృదాను.

అమృతాంజనము

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

లోకమయహరకస్తూరిమాత్రలు

594

విజ్ఞాపన

మహాబాగా 25 సం॥ల నుండి నేను లోకమయహరకస్తూరి తమత తెలిసియుండవచ్చును. ప్రతి సం॥రము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నా. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలీస్, మలయానేటు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందందు వారుగూడ నాతో స్నేహము చేయుచున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరూ నన్ను ఆదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడునన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు) చంటిసిల్లులు, బాలెంటలు, పదును వాయి, ముసలివారు, వారు పీరనసేల పసుపు మానవకోటియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్త కుటుంబములు, సకలజ్వరములు, మాంద్యము, శీతవాతము, ప్రక్కలయ్యాడ్డు, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, జీర్ణించిన శ్లేమలు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్ధ శ్వాసకాసము, పళ్లనొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇక్ష్వాయేంజా, ప్లేగు, జ్వరములం మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుపానపత్రికలో నున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక సుగుణమును. నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రికలు వేనకువేలు గలవు. ఒకదాని నాతో స్నేహము చేసిన వారు మరెప్పుడు నన్ను మరచరు.

800 మాత్రలగు బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0. పోస్టుఖర్చు వేరు. 6 బుడ్డి వెల పోస్టుఖర్చుతో రు. 1-8-0. 12 బుడ్డు రు. 2-12-0. 25 బుడ్డు రు. 5-8-0. కావలసినవారు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయుడు.
అయ్యుడ్యవైద్య పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

మీ వెంట్రుకలను వెంచుడు.

మీయొక్క శరీరమును ఎటుల పోషించుచుంటిరో అటులనే మీరు మీ వెంట్రుకల విషయములో గూడ ప్రస్తుత శాస్త్రీయమైన పరిశోధన ననుసరించి పోషించవలెను.

కామినియా నూనె

(రిజిస్టరు)

కామినియా నూనె ప్రసిద్ధి కెక్కిన వస్తువులచే శాస్త్రీయ ముగా తయారుచేయబడినది. ఇది శిరోజములు పెంచుటకు గాను మంచివస్తువు. ఇది వెంట్రుకలయొక్క మొదళ్లకు కావలసిన సహాయమును చేయుచు పోషించుచుండును. దానిని ఉపయోగించినయెడల యిదివరలో రాలిపోవుచున్న వెంట్రుకలను రాలిపోకుండ కాపాడును, చుండు మొదలగు వానిని తలలో కలుగ నియ్యకుండ కాపాడుటయే గాక, వెంట్రుకలను పట్టువలె, మృదువుగాను, అందముగాను పెంచును. అంతియే గాక ఇది చర్మమును శుభ్రముగా నుంచి మెదడునకు చల్లదనమును కలిగించి సుఖము నిచ్చును. ఇన్ని మంచిగుణములు కలిగిన యీ కామినియా నూనె స్త్రీలకు, పురుషులకు, పిల్లలకు రప్రసాదము. దానియొక్క ఆధిక్యమునకుగాను, చెన్నపురి ప్రదర్శనములోను, డిల్లూమో ఆఫ్ మెరిట్స్ చెన్నపురిలోను, అలహాబాదు ప్రదర్శనములోను బంగారు పతకములను బహు

మతిగా నొసంగిరి. ఒక బుడ్డి ధర 1-0-0. ఖర్చులు 0-6-0 ఎక్స్ ట్రా. 3 బుడ్డు ధర 2-10-0. ఖర్చులు 0-12-0 ఎక్స్ ట్రా. పై కామినియా నూనె ప్రతివ రక్తనివర్ధన, పట్టామలయందును, పల్లెలలోను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోల్ యెంట్లగు:- ఆంగ్లో యండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ 155 జమ్మానుశీరు, బొంబాయి అని వ్రాసిన మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

ఆటోదిల్ బహారు అత్తరు. లన్నిటిలోను ఉత్కృష్టమైనది. ఇది సువాసన ద్రవ్యముగాను, అత్తరుగాను గూడ ఉపయోగపడును. కొన్నిచుక్కలను మీ చేతి కుమారుమీద చల్లనయెడల కనువిప్పుమైన సువాసన అన్ని దిశలను వ్యాపించును. ఇది దీనియొక్క ఆధిక్యమునకు కలకత్తా ప్రదర్శనములో బంగారుపతకమును బడసెను.
1/2 అవున్సు బుడ్డి ధర రు 2-0-0 | 1 డ్రాం బుడ్డి ధర రు 0-12-0
1/4 అవున్సు బుడ్డి ధర రు 1-4-0 | వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము 0-6-0
సోల్ వేంటు:- ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, 155 జమ్మానుశీరు, బొంబాయి.

ఆరోగ్యపారిశుధ్య గ్రంథములు

పారిశుధ్యమునుగూర్చి పామరజనులకు బోధించుటకు దీక్షుటాని ప్రచార మొనరింపుడు. డాక్టరు యు. రామారావు, (ఎం.ఎల్.సి.ఎఫ్.ఎం.యూ.) గారు వ్రాసిన ఈదిగువ క్షేత్రమున జరిగిన గ్రంథము లీవిషయమున చాల సుపకరించును.

ఆరోగ్యోపన్యాసములకు శ్రేష్ఠమైన సహాయక గ్రంథములు

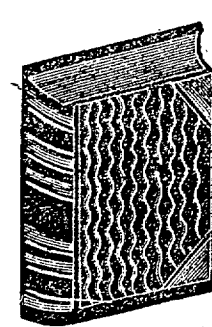
ఆరోగ్యోపన్యాస గ్రంథావళి ఆంగ్లం, ద్రవిడ, అంగ భాషలలో ముద్రింపబడెను.

1. ఇండ్లు-ఆరోగ్యము అణాలు 2
2. డాక్టరు వచ్చులోపల ఏమి చేయవలెను 2
3. పాశుకాలలో ఆరోగ్యశాస్త్రము, (ప్రాజిను) 4
4. జలము-ఆరోగ్యము 2
5. గాలి-ఆరోగ్యము 2

శ్రీ కృష్ణుని బ్రదర్స్, పోస్టుబాక్సు, 166 చెన్నపట్టణము.

చదువ చదువ సంతోషించెదరు ! నీకు కావలసినదియు, నీవు మాడవలసినదియు చాలరోజులు వెదకిన శాస్త్రనిదియే.

శరీరమర శాస్త్రము

ఆంగ్లభాషలో ఇట్టిపూర్తిరహస్య శాస్త్రము ఇదివరకు యెవరివల్లను బహిరంగముగా ప్రచురింపబడలేదు. దీనిలో స్త్రీ పురుష లక్షణములును వారియొక్క అవయవము విలక్షణములు శృంగార రహస్యములును. మొగ ఆడ అను శిశు ఉత్పత్తి వివరములును, పూర్వము మహాబుధులు మర్మముగా వ్రాసిపెట్టినపుస్తకమును చక్కగా 64 వివిధచిత్రములతో ముద్రించి యున్నాము.

ధర రూ. 1-0-0 వి. పి. చార్జీ 7 అణాలు. ఎం. ఎఫ్. సరస్వతి అందు కంపెనీ, నెం. 9, ఆరుముగంధి, మదరాసు.

త్యరేడదుడి! కొద్దిప్రతులుమాత్రమే! త్యరేడదుడి! ఆపూర్వమున నాటకములు బుద్ధ కానంద ప్రభాతమే!

పౌదయత్రైత్రుల జగింపజేయు కరుణరస ప్రవాహములే! ప్రేమస్వరూపిణియేయగు యశోధరతత్పరిశ్వాసము, స్వాస్థ్యాగము, శ్లాఘ్యములు !!

సవినభావములు. ప్రేమాభావములు, వియోగ ద్వంద్వ మనోహరముగ హిందీగీతములు. త్రివర్ణ చిత్రములతో ప్రతి ౧ కి ౧-౦-౦, డజను ౧౦-౦-౦ లు

కోటంరాజు సత్యనారాయణ, 2876 గాంధీపేట-గుంటూరు.

అద్భుతములలో అద్భుతము 1740

ఏవిధమైన తామరయ్య నను తత్వణమే, అద్భుతముగా 24 గంటలలో గుణ మగును. అది డుడ్డలను పాడుచేయదు. బొంబము వాడుట కూడ చాల సులభము. ఒకసారి వాడిమాచినవారు మరల ఎన్నటికిని దీనిని వదలరు. బుడ్డి 1 కి ధర 0-8-0. 1

అమరావతి యేజిస్సీ,

పార్కుటవును, మద్రాసు.